

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZVJEŠTAJ O RADU

Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za 2017. godinu

Sarajevo, maj 2018. godine

SKRAĆENICE I TERMINI:

ABRS	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
Agencija	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Akcionni plan Agencije	Akcionni plan Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za implementaciju preporuka FSAP Misije
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
AQR	Asset Quality Review (Detaljni pregled kvaliteta aktive)
BaFin	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Savezni finansijski regulatorni organ Njemačke)
BA-TEDIS	Banking Agency Trusted Exchanges Data Information Systems (Informacioni sistemi za slanje, obradu i prikupljanje finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo FBiH)
Bazel III	Međunarodni sporazum o mjerenju kapitala i standardima kapitala
BH-BATIS	Banking Agency Trusted Information Systems (Poslovni informacioni sistemi koji omogućavaju tačan prikaz i detaljan pregled poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH)
BiH	Bosna i Hercegovina
BSCEE	Banking Supervisors from Central and Eastern Europe (Grupa bankarskih supervizora Centralne i Istočne Evrope)
CAMELS	Jedinstveni interni sistem za procjenu banaka koji uključuje osnovne komponente: kapital, kvalitet aktive, upravljanje i rukovođenje, profitabilnost, likvidnost i osjetljivost na tržišne rizike
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CESEE	Zemlje Centralne i Jugoistočne Evrope
COREP	Common Reporting Framework (Jedinstveni okvir za regulatorno izvještavanje na nivou EU)
CRD	Capital Requirements Directive (Direktiva o kapitalnom zahtjevu) - Direktiva 2013/36/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju van snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (Službeni list EU L 176/2013)
CRK	Centralni registar kredita u BiH
CRR	Capital Requirements Regulation (Regulatorni okvir o kapitalnim zahtjevima) - Uredba (EU) br. 575/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. juna 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012, (Službeni list EU L 176/2013)
DEI	Direkcija za evropske integracije BiH
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)

EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
EFF	Extended Fund Facility (Prošireni aranžman finansiranja)
EK	Evropska komisija
EKS	Efektivna kamatna stopa
EOP	Elektronska obrada podataka
EU	Evropska unija
FATF	Financial Action Task Force (Radna grupa za finansijsko djelovanje)
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMA	Financial Market Authority (Regulatorna institucija finansijskog tržišta u Austriji)
FMF	Federalno ministarstvo finansija/financija
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FSI	Financial Stability Institute (Institut za finansijsku stabilnost)
FSI's	Financial Soundness Indicators (Indikatori finansijske stabilnosti)
ICAAP	Internal Capital Assessment Adequacy Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IDDEEA	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine
IS	Informacioni sistem
IT	Informacione tehnologije
JRAD	Joint Risk Assessment and Decession Process (Zajednički proces procjene rizika i donošenja odluka)
KVP	Komisija za vrijednosne papire FBiH
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
MONEYVAL	Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (Odbor stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma)
MoU	Memorandum of Understanding (Memorandum o razumijevanju)
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Ombudsmen	Ombudsmen za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine
Off-site kontrola	Posredna kontrola putem izvještaja u subjektima bankarskog sistema FBiH
On-site kontrola	Neposredna kontrola na licu mjesta u subjektima bankarskog sistema FBiH

Projektni tim	Projektni tim Agencije za implementaciju Strategije za uvođenje Bazela III
QIS	Quantitative Impact Study (Kvantitativna studija utjecaja)
RS	Republika Srpska
RVP	Registar vrijednosnih papira FBiH
SB	Svjetska banka
SIPA	State Investigation and Protection Agency (Državna agencija za istrage i zaštitu)
SOFS	Stalni odbor za finansijsku stabilnost
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
SRU	Sistem ranog upozorenja
SSM	Single Supervisory Mechanism (Jedinstveni supervizorski mehanizam)
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
Strategija Agencije	Strategija Agencije za bankarstvo FBiH za uvođenje Bazela III
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (Svjetsko udruženje za međunarodne međubankarske finansijske telekomunikacije)
Top-down stres test	Odozgo prema dolje/ makro nivo testiranja otpornosti na stres
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UO	Upravni odbor Agencije za bankarstvo FBiH
XBRL	Extensible Business Reporting Language (Globalni standard za razmjenu poslovnih informacija)
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama
ZoZKFU	Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI:	2
UVOD	8
I. SAŽETAK	9
II. NADZOR POSLOVANJA BANAKA	12
2.1. Neposredne kontrole u bankama (on-site kontrole)	14
2.1.1. Kontrole sistemski važnih banaka u FBiH	15
2.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH	16
2.1.3. Zajedničke on-site kontrole sistemski važnih banaka sa ABRS-om i kolegiji supervizora u inostranstvu	16
2.1.4. AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu do sada obavile AQR	17
2.1.5. Uvođenje novog Postupka supervizorske provjere i procjene (SREP) kroz dugoročni projekat	18
2.1.6. Pregled obima i strukture obavljenih on-site kontrola i drugih aktivnosti vezanih za neposrednu kontrolu poslovanja banaka	18
2.1.7. Ostali poslovi	21
2.2. Posredne kontrole banaka putem izvještaja (off-site kontrola)	21
2.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i u postkontrolnom postupku	23
2.2.2. Izrada informacija o bankarskom sistemu FBiH	25
2.2.3. Kontinuirano praćenje provođenja AQR-a u 2017. godini	25
2.2.4. Ostali poslovi	25
2.3. Kontrola IS u bankama	27
2.3.1. On-site kontrole IS u bankama	27
2.3.2. Off-site kontrole IS	29
2.3.3. Ostali poslovi	30
2.4. Ostale značajne aktivnosti u segmentu nadzora poslovanja banaka	31
III. NADZOR BANAKA U POSEBNOM STATUSU	32
3.1. Postupci likvidacionih uprava	32
3.1.1. Hercegovačka banka d.d. Mostar	32
3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar	33
3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla	33
IV. NADZOR SUBJEKATA BANKARSKOG SISTEMA U FBiH U SEGMENTU SPNiFTA	33
4.1. Kontrole SPNiFTA	34
4.2. Ostale aktivnosti	36
4.2.1. Moneyval delegacija BiH i Radna grupa institucija BiH za SPNiFTA	36
4.2.2. Radna grupa za izradu procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH	37
4.2.3. Radna grupa za realizaciju FATF Akcionog plana za BiH	37
V. NADZOR POSLOVANJA MKO	37
5.1. Poslovi kontrole poslovanja MKO	38
5.1.1. Off-site kontrola	38
5.1.2. On-site kontrola	40
5.1.3. Ključni nalazi i nepravilnosti utvrđene kontrolama i postupci	40
5.2. Poslovi licenciranja	41
5.3. Poslovi vođenja i ažuriranja registra MKO	42
5.4. Saradnja	42
5.5. Ostali poslovi	42
VI. NADZOR POSLOVANJA LIZING DRUŠTAVA	43
6.1. Licenciranje	43
6.1.1. Saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave u lizing društvu	43
6.1.2. Saglasnosti za sticanje vlasničkog interesa u drugom pravnom licu	43
6.1.3. Saglasnosti za imenovanje eksternog revizora	44
6.1.4. Rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova lizinga	44
6.2. Nadzor	44

6.2.1. Posredni nadzor	44
6.2.2. Neposredni nadzor.....	45
6.3. Učešće u izradi propisa	46
6.4. Ostali poslovi u nadzoru poslovanja lizing društava	47
VII. NADZOR DEVIZNOG POSLOVANJA	48
7.1. Praćenje primjene propisa	48
7.2. Registar	49
7.2.1. Kontinuirano vođenje, ažuriranje i održavanje Registra	49
7.2.2. Razmatranje i odobravanje zahtjeva za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnih za elektronsko izvještavanje.....	49
7.3. Nadzor nad dostavljenim izvještajima o obavljenim mjenjačkim poslovima	49
7.4. Ostali poslovi.....	50
7.5. Saradnja sa drugim institucijama	50
VIII. NADZOR POSLOVANJA DRUŠTAVA ZA FAKTORING.....	50
8.1. Aktivnosti na izradi podzakonskih akata.....	51
8.2. Ostali poslovi.....	51
IX. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE U SUPERVIZIJI I LICENCIRANJU BANAKA.....	52
9.1. Aktivnosti Agencije u izradi propisa i poslovi vezani za propise	52
9.1.1. Zakonski propisi.....	52
9.1.2. Statut Agencije	52
9.1.3. Učešće u izradi podzakonskih akata Agencije	52
9.1.3.1. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i supervizija banaka.....	52
9.1.3.2. Podzakonski akti kojim se uređuje restrukturiranje banaka	54
9.1.3.3. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja lizing društava	55
9.1.3.4. Podzakonski akti kojim se uređuje faktoring	55
9.1.3.5. Interni akti Agencije.....	55
9.1.3.6. Evidentiranje i objavljivanje podzakonskih akata Agencije	55
9.1.4. Postupanje po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja	56
9.1.5. Ostali poslovi	56
9.2. Poslovi licenciranja banaka	56
9.3. Poslovi zastupanja Agencije.....	59
9.3.1. Zastupanje Agencije u sudskim postupcima	60
9.3.2. Prekršajni postupci	60
9.3.3. Registar prekršajnih kazni	61
9.3.4. Pristup predmetima putem interneta.....	61
9.3.5. Drugostepeni postupci.....	61
9.3.6. Rješavanje Agencije po zahtjevima za oslobađanje od jemstva	61
9.3.7. Pritužbe pravnih lica i razni upiti	61
9.3.8. Ostali poslovi	62
X. POSLOVI RAZVOJA	63
10.1. Realizacija Strategije Agencije u 2017. godini	63
10.1.1. Okončanje aktivnosti na QIS-u 1	63
10.1.2. Realizacija QIS-a 2.....	64
10.1.3. Provođenje javne rasprave za podzakonski okvir iz domena likvidnosti.....	65
10.1.4. Okončanje izrade nacrtu podzakonskih akata u okviru Strategije Agencije	65
10.2. Učešće u aktivnostima Agencije vezano za Upitnik EK	66
10.3. Participiranje u radu EU/ BiH pododbora za 2017. godinu.....	68
10.4. Projekat SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH	68
10.5. Ostali poslovi.....	69
XI. POSLOVI ORGANA UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA AGENCIJOM I INFORMISANJA JAVNOSTI.....	70
11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom	70
11.2. Rukovođenje radom Agencije	72
11.3. Rad Odbora za superviziju	73
11.4. Ostale aktivnosti za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom	75

11.5. Poslovi informisanja javnosti	75
11.5.1. Komunikacija sa javnošću.....	75
11.5.2. Analiza medijskih objava	76
11.5.3. Objave na web stranici Agencije.....	77
XII. AKTIVNOSTI INTERNE REVIZIJE	77
XIII. POSEBNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	77
13.1. Međunarodne aktivnosti Agencije.....	77
13.2. Edukacija zaposlenika Agencije.....	80
XIV. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U AGENCIJI.....	81
14.1. Poslovi IT – informatička podrška	81
14.2. Računovodstveno-finansijski poslovi.....	82
14.3. Opći, kadrovski poslovi i ostali poslovi	83
14.4. Finansijsko poslovanje Agencije u 2017. godini.....	84
14.4.1. Finansiranje rada Agencije.....	84
14.4.2. Izvršenje finansijskog plana	85
14.4.3. Uspješnost poslovanja – Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2017. godine	86
14.4.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava-Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine.....	87
ZAKLJUČAK	91
PRILOG 1.	93
PRILOG 2.	94
PRILOG 3.	95
PRILOG 4.	96
PRILOG 5.	97
PRILOG 6.	98
PRILOG 7.	99
PRILOG 8.	100
DODATAK 1. - IZVJEŠTAJ O RADU UO ZA 2017. GODINU	101
DODATAK 2. - IZVJEŠTAJ O RADU OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM FEDERACIJE BIH ZA 2017. GODINU.....	104

UVOD

U skladu sa propisanim nadležnostima, Agencija obavlja poslove sa ciljem očuvanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankarskog sistema FBiH. Pod subjektima bankarskog sistema FBiH se u skladu sa članom 2. tačka a) ZoA smatraju: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije za koje je zakonom propisano da posluju pod nadzorom Agencije.

U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija postupa u skladu sa odredbama ZoA, pravilima supervizije i struke, kao samostalna i nezavisna institucija osnovana radi uređenja, kontrole i nadzora subjekata bankarskog sistema FBiH, koja je za svoj rad odgovorna Parlamentu FBiH. U 2017. godini započete su aktivnosti na usklađivanju sa odredbama ZoA prema kojima je Agencija organ za restrukturiranje banaka, a koje će biti nastavljene u 2018. godini, kako bi se okončalo donošenje akata Agencije u postupku usklađivanja sa zakonskim propisima.

U pogledu finansiranja, Agencija je u skladu sa odredbama ZoA, neprofitna organizacija, koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje subjekti bankarskog sistema u FBiH plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti Agencije. Prema zakonskim odredbama o finansiranju Agencije, ostvareni višak prihoda nad rashodima u izvještajnoj 2017. godini u iznosu od 1.220.208 KM, koji je revidiran od strane nezavisnog revizora, čije je mišljenje sastavni dio ovog Izvještaja (Poglavlje XIV Zajedničke funkcije u Agenciji, podnaslov 14.4. Finansijsko poslovanje Agencije u 2017. godini) se u skladu sa članom 43. stav (2) ZoA prenosi u narednu godinu.

Ovaj Izvještaj o radu, odnosno poslovanju Agencije za 2017. godinu sačinjen je u skladu sa članom 50. ZoA, a u skladu sa propisanim procedurom prethodno je odobren od strane UO na sjednici održanoj 30.05.2018. godine, te je putem Vlade FBiH dostavljen Parlamentu FBiH na razmatranje u propisanom roku. Kao polazni osnov za sačinjavanje ovog Izvještaja korišteni su pojedinačno dostavljeni izvještaji o radu svih organizacionih dijelova Agencije i o provedenim aktivnostima Agencije tokom izvještajne 2017. godine, informacije o subjektima bankarskog sistema FBiH u 2017. godini, informacije o realizaciji planiranih aktivnosti iz Programa rada Agencije za 2017. godinu i druge relevantne raspoložive informacije od značaja za izvršenje poslova iz nadležnosti Agencije, kao i izvještaj o radu Ureda interne revizije, koji je imenovanjem glavnog internog revizora otpočeo sa radom 01.09.2017. godine.

Polazeći od odredbi člana 18. ZoA, provedene aktivnosti UO tokom 2017. godine u vršenju općeg nadzora poslovanja Agencije i poduzimanju mjera za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti Agencije su obuhvaćene i sadržane u ovom Izvještaju, kao njegov sastavni dio (u pripadajućem poglavlju XI podnaslov 11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom i Dodatku 1. – Izvještaj o radu Upravnog odbora Agencije u 2017. godini).

U skladu sa članom 36. ZoA, Izvještaj o radu Ombusmena čini sastavni dio ovog Izvještaja – Dodatak 2.

U procesu usklađivanja sa odredbama ZoA, UO Agencije je u propisanom roku (27.12.2017. godine) usvojio novi Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem

tekstu: Statut Agencije), na koji je Vlada FBiH dala saglasnost na 133. sjednici održanoj 11.01.2018. godine, nakon čega je isti objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 3/18. U toku su aktivnosti na usklađivanju unutrašnjih akata Agencije sa Statutom Agencije, te priprema provedbenih akata u skladu sa članom 51. ZoA. U okviru tih aktivnosti posebno su značajne i zahtjevne aktivnosti na uspostavi regulatornog okvira za restrukturiranje banaka, te stvaranje pretpostavki za osiguravanje samostalnosti, organizacione razdvojenosti i odvojenog rukovođenja poslovima supervizije banaka i razvojne banke i poslova koji se odnose na restrukturiranje i sprečavanje sukoba interesa, u skladu sa odredbama ZoA, Statutom Agencije i aktima Agencije o unutrašnjoj organizaciji i drugim unutrašnjim aktima koji će biti doneseni u zakonom utvrđenim rokovima za usklađivanje.

Pravovremenim usvajanjem programskih akata Agencije za 2018. godinu (Program rada Agencije i Plan finansijskog poslovanja) od strane UO stvorene su pretpostavke za realizaciju planiranih aktivnosti Agencije.

I. SAŽETAK

Agencija je tokom 2017. godine nastavila sa uspješnim ispunjavanjem zakonom propisanih nadležnosti, osiguravajući svojim aktivnostima održavanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređivanje sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankarskog sistema u FBiH, u skladu sa zakonski propisanim osnovnim ciljevima i nadležnostima Agencije.

Početkom 2017. godine izvršene su promjene u upravljačkim strukturama Agencije. Parlament FBiH je imenovao novi UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić, koji je počeo sa radom 27.02.2017. godine, te direktora Jasmina Mahmuzića i zamjenicu direktora Dubravku Bošnjak koji su stupili na dužnost 02.03.2017. godine. Organ upravljanja Agencijom – UO imao je aktivnu ulogu u vršenju općeg nadzora poslovanja Agencije, a posebno su bile obimne, intenzivne i zahtjevne aktivnosti u pogledu donošenja općih akata kojim se regulira poslovanje Agencije i podzakonskih akata u procesu usklađivanja sa zakonskim propisima, a prije svega sa novim ZoB-om, kao i drugih akata kojim je regulirano poslovanje subjekata bankarskog sektora u FBiH, u skladu sa propisanim nadležnostima. Nakon primopredaje dužnosti sa ranijim rukovodstvom Agencije, u rukovođenju radom i predstavljanju Agencije, direktor i zamjenica direktora Agencije kontinuirano su obavljali poslove u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima i internim aktima Agencije donesenim u skladu sa zakonskim propisima. Novo rukovodstvo uz aktivnu i punu podršku UO je nastavilo sa daljnjim unapređenjem supervizije banaka i ostalih subjekata bankarskog sistema, kao i usklađivanjem sa zahtjevima BCBS i direktiva EU, te najnovijim trendovima u superviziji banaka.

U oblasti supervizije subjekata bankarskog sistema u FBiH, savjetodavno tijelo direktora Agencije - Odbor za superviziju kontinuirano je radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor subjekata bankarskog sistema u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora Agencije. U 2018. godini bit će uspostavljeno savjetodavno tijelo direktora Agencije u oblasti restrukturiranja, u procesu usklađivanja internih akata Agencije sa zakonskim propisima i Statutom Agencije.

U 2017. godini posebno su bile obimne, intenzivne i zahtjevne aktivnosti u pogledu donošenja općih akata kojima se regulira poslovanje Agencije i podzakonskih akata u procesu usklađivanja sa zakonskim propisima, a prije svega sa novim ZoB-om, kao i drugih akata kojim je regulirano poslovanje subjekata bankarskog sektora u FBiH, u skladu sa propisanim nadležnostima.

Izvještajnu 2017. godinu obilježili su značajni, zahtjevni i obimni procesi koji se vezuju za: reforme regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka, uspostavljanje novog okvira za restrukturiranje banaka, početak višegodišnjeg projekta prelaska sa postojeće supervizorske metodologije zasnovane na CAMELS-u na potpuno novi supervizorski okvir – SREP, uspostavu novog okvira nadzornog izvještavanja, usklađivanje Statuta Agencije sa odredbama ZoA i internih akata Agencije, kao i organizacione strukture sa novim zakonskim propisima u pogledu samostalnosti, organizacione razdvojenosti i odvojenog rukovođenja poslovima supervizije banaka i razvojne banke, poslovima restrukturiranja banaka i ostalih unutrašnjih organizacionih jedinica, u skladu sa ZoA, Statutom Agencije i unutrašnjim aktima Agencije.

Regulatorne aktivnosti Agencije u 2017. godini u segmentu supervizije rezultirale su usvajanjem 35 podzakonskih akata – odluka Agencije, kao i 12 uputstava. Pripremljen je i podzakonski okvir kojim se uređuje restrukturiranje banaka, koji je usvojen u prvom kvartalu 2018. godine, a sastoji se od deset odluka i Uputstva o načinu sačinjavanja izvještaja koje banke dostavljaju za potrebe izrade plana restrukturiranja. Izmijenjene su i dopunjene tri postojeće odluke Agencije u segmentu licenciranja i nadzora lizing društava i donesen novi podzakonski akt kojim su propisani uslovi za izdvajanje poslovnih procesa lizing društava u FBiH (eksternalizacija), dok je u segmentu faktoringa usvojena Odluka o naknadama koja društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

U 2017. godini, kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je intenzivirana kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sistemu i Razvojne banke Federacije BiH, a posebno sistemski važnih banaka i banaka koje su imale izražene slabosti u poslovanju. Kontrola sistemskih važnih banaka u 2017. godini se najvećim dijelom provodila kroz procese AQR-a koje je Agencija detaljno i kontinuirano nadzirala. Izvršeno je ukupno 45 kontrola, od čega dvije obimne, 36 ciljanih i sedam kontrola IS, što je za 50% više u odnosu na planirane kontrole.

Sa ABRS-om je realizirano šest zajedničkih on-site kontrola (tri banke u FBiH i tri banke u RS), od kojih su dvije kontrole bile ciljane iz segmenta upravljanja IT rizicima. Planirano je da se sa ovom saradnjom nastavi i u 2018. godini, sa posebnim fokusom na sistemski važnim bankama, a u skladu sa planiranim usvajanjem novog MoU o finansijskoj stabilnosti (Stub I, koji se odnosi na saradnju u bankarskoj superviziji, između dvije entitetske agencije za bankarstvo), što je i obaveza koja proističe iz aranžmana sa MMF-om.

Agencija je redovno vršila prijem, pregled i kontrolu izvještaja banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka i na osnovu istih analizirala finansijsko stanje banaka, trendove u poslovanju, te profil, nivo i trend rizika kojima su banke izložene, kao i praćenje banaka u postkontrolnom postupku,

U segmentu kontrola SPNiFTA realizirane su sve planirane aktivnosti, odnosno izvršene su 33 planirane kontrole.

U segmentu nadzora poslovanja MKO obavljene su dvije obimne kontrole poslovanja MKO u FBiH i pet kontrola izvršenja naloga, čime je planirani broj kontrola izvršen.

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole poslovanja i regulative lizing društava u FBiH bile su usmjerene na unapređenju sigurnosti, kvaliteta i zakonitog poslovanja tržišno orijentisanog i

stabilnog lizing sistema u Federaciji BiH, te je u 2017. godini izvršeno ukupno šest kontrola, od čega četiri on-site kontrole izvršenja naloženih mjera, jedna obimna on-site kontrola usklađenosti poslovanja i jedna off-site kontrola.

U segmentu faktoring poslovanja u 2017. godini izvršena je jedna kontrola faktoring poslovanja u okviru izvršene obimne kontrole poslovanja jedne banke. U 2017. godini nije bilo registrovanih društava za faktoring poslovanje. Obrađen je jedan zahtjev za izdavanje odobrenja za rad i izdata je dozvola za obavljanje poslova faktoringa društvu koje planira početi sa operativnim radom u 2018. godini.

Agencija je tokom 2017. godine nastavila intenzivnu saradnju sa međunarodnim organima, tijelima i institucijama koje vrše superviziju, restrukturiranje i ostale nadležnosti prema bankama i drugim finansijskim organizacijama. U saradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavljene su aktivnosti na jačanju i unapređenju međunarodne saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama, regionalnim i drugim organizacijama, kao i bilateralna i multilateralna saradnja sa bankarskim regulatorima iz drugih zemalja. U okviru bilateralne saradnje predstavnici Agencije učestvovali su na kolegiju supervizora Addiko Group i NLB-a. Također, Agencija je dobila poziv da u 2018. godini pristupi kolegiju supervizora Raiffeisen grupe, u svojstvu posmatrača. Usaglašen je i tekst sporazuma o saradnji sa ECB-om i očekuje se njegovo potpisivanje, čime bi se stvorile pretpostavke za sveobuhvatnu razmjenu informacija i zajedničku superviziju bankarskih grupa čije su članice banke koje posluju u FBiH (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank i NLB), a koje su pod direktnom supervizijom ECB-a.

U okviru aktivnosti međunarodne saradnje, Agencija je nastavila sa redovnim dostavljanjem podataka o stanju i kretanju u bankarskom sistemu Federacije BiH predstavnicima Misije MMF. Zajedno sa CBBiH i ABRS-om, nastavljeno je sa provođenjem godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih stres testova za bankarski sistem. Agencija je u 2017. godini ostvarila značajnu saradnju i sa predstavnicima SB u BiH, koji su entitetskim agencijama za bankarstvo pružili značajnu tehničku pomoć u edukaciji u oblasti konsolidovane supervizije, MSFI, a posebno MSFI 9, pripremi novog regulatornog okvira, kao i provođenju QIS-a.

Agencija je u 2017. godini provela dva QIS-a čiji su ciljevi bili sagledavanje efekata utjecaja uvođenja novog regulatornog okvira iz domena Stuba 1 i 2 na bankarski sistem u FBiH.

Krajem 2017. godine otpočeo je i projekat SREP-a (metodologije, priručnik, operativni model i dr.), koji će se realizirati kao dugoročni projekat uz tehničku pomoć SB, kao i Projekat USAID FINRA koji će pružiti tehničku pomoć, odnosno pomoć u edukaciji u oblasti segmenata supervizije, kao i pružanje podrške za pripreme planova za restrukturiranje banaka (priručnik za restrukturiranje) i obuka za restrukturiranje banaka i ostalog.

Agencija je aktivno učestvovala u pripremanju i davanju odgovora na Upitnik EK i učestvovala u radu dva pododbora EK, u okviru svojih nadležnosti.

Sredstva za finansiranje rada Agencije u 2017. godini osigurana su iz vlastitih izvora. Poslovni prihodi ostvareni su od redovnog poslovanja i to: naknada koje subjekti bankarskog sistema plaćaju Agenciji, naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Agencije kao i drugih izvora male vrijednosti. Prema Bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2017. godine, Agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 12.563 hiljada KM, a rashodi su iznosili 11.342 hiljada KM, a višak prihoda nad rashodima 1.220 hiljada KM. Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti Agencije.

Po osnovu novčanih kazni koje je Agencija izrekla za prekršaje koje su učinili subjekti bankarskog sistema FBiH, odnosno odgovorna lica u istim, u budžet FBiH u 2017. godini uplaćena su sredstva u iznosu od 165,3 hiljada KM.

Agencija je u izvještajnoj 2017. godini izvršila sve planirane aktivnosti u skladu sa Programom rada Agencije za 2017. godinu, kao i aktivnosti koje se odnose na procese i projekte, u skladu sa izmijenjenim okolnostima ili potrebama i zahtjevima, u okviru propisanih nadležnosti rada Agencije.

II. NADZOR POSLOVANJA BANAKA

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole i regulative bankarskog sektora u 2017. godini bile su usmjerene na očuvanje stabilnosti, sigurnosti, likvidnosti i adekvatne kapitaliziranosti bankarskog sektora u FBiH.

Praćenje poslovanja banaka u FBiH realiziralo se kroz kontinuirani proces neposrednih (on-site) i posrednih (off-site) kontrola i neposrednu komunikaciju sa predstavnicima nadzornih odbora i uprava banaka, eksternim revizorima banaka, kao i regulatorima iz zemalja gdje se nalaze sjedišta bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH, kako bi se sinhronizovale i koordinirale aktivnosti u okviru supervizije bankarskog sektora.

U 2017. godini, kontrola poslovanja bankarskog sektora u FBiH je intenzivirana kroz kontinuirano praćenje poslovanja svih banaka u sistemu, a posebno sistemski važnih banaka i banaka koje su imale izražene slabosti u poslovanju. Kroz procese on-site i off-site kontrole uočavane su slabosti u bankarskom poslovanju i inicirane obimne kontrole poslovanja ili ciljane on-site kontrole, sa fokusom na kvalitet aktive, upravljanje kreditnim rizikom i utjecaj na kapital. Cilj kontrola je bio da se ocijeni sposobnost banaka da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonom i propisima Agencije. Pod posebnom pažnjom su bile banke prema kojima je Agencija propisala posebne mjere, a ocjena postupanja po izrečenim mjerama se izvodila kroz postkontrolni proces i putem neposredne on-site kontrole praćenja izvršenja naloženih mjera, kao i dvije banke koje su u 2016. godini završile postupak statusnih promjena pripajanja druge dvije banke.

Kao poseban segment on-site kontrola nastavljeno je sa kontrolama upravljanja rizicima koji proizlaze iz IS, kao i eksternalizacije određenih aktivnosti banaka, koje su u 2017. godini, osim banaka, obuhvatile i kontrolu značajnog pružaoca usluga elektronskog bankarstva.

U 2017. godini nastavljeno je i sa ciljanim kontrolama iz segmenta zaštite korisnika finansijskih usluga i poslovanja banaka sa žirantima, u skladu sa zakonima i podzakonskom regulativom.

Sa ABRS-om je realizovano šest zajedničkih on-site kontrola (tri banke u FBiH i tri banke u RS), od koji su dvije kontrole bile ciljane iz segmenta upravljanja IT rizicima. Planirano je da se sa ovom saradnjom nastavi i u 2018. godini, sa posebnim fokusom na sistemski važnim bankama, a u skladu sa planiranim usvajanjem novog MoU o finansijskoj stabilnosti (Stub I, koji se odnosi na saradnju u bankarskoj superviziji, između dvije entitetske agencije za bankarstvo), što je i obaveza koja proističe iz aranžmana sa MMF-om.

Za potrebe rukovodstva Agencije i eksternog izvještavanja sačinjavane su informacije o bankarskom sektoru u FBiH.

U 2017. godini obavljen je treći krug AQR-a, kojim je obuhvaćeno osam banaka iz FBiH (preko 70% učešća u bankarskom sistemu FBiH). Navedene aktivnosti su izvršene u skladu sa obavezama preuzetim iz Pisma namjera, kojeg su Vlade u BiH potpisale u okviru aranžmana sa MMF-om. Agencija je, u okviru svojih nadležnosti za nadzor poslovanja banaka u FBiH, posebno pratila navedeni proces i implementaciju rezultata nalaza AQR-a, a što će biti predmet nadzora i u 2018. godini. Rezultati obavljenog AQR-a u 2017. godini su pokazali da je bankarski sektor u FBiH adekvatno kapitaliziran, a da utvrđeni pojedinačni nedostaci nemaju značajan utjecaj na bankarski sistem.

U toku 2017. godine, nakon stupanja na snagu novog ZoB-a i ZoA, obavljene su značajne aktivnosti na izradi regulatornog okvira, kroz izradu velikog broja novih podzakonskih akata – odluka Agencije, javnu raspravu sa bankarskim sektorom o novoj regulativi putem UBBiH, postupak razmatranja i usvajanja podzakonskih akata, a sa ciljem usklađivanja sa novim zakonskim propisima, kao i implementacije Bazela III i predmetnih EU direktiva.

Na osnovu Izvještaja i preporuka FSAP Misije u 2015. godini pripremljen je Akcioni plan sa rokovima i nosiocima za realizaciju navedenih preporuka FSAP Misije, te je u skladu sa istim Agencija u 2017. godini aktivno radila na ispunjenju preporuka FSAP Misije koje su u njenoj nadležnosti.

U saradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavljeno je sa primjenom stres testova za kreditni rizik i utjecaj na kapital, zasnovanih na makroekonomskim pretpostavkama, kao i upoznavanje banaka sa rezultatima izvršenih stres testova. Također, nastavljena je saradnja na unapređenju kriterija i utvrđivanju liste sistemskih važnih banaka, kao i pripremi prijedloga nove Metodologije za utvrđivanje sistemskih važnih banaka. Sa ABRS-om i AOD-om je nastavljena saradnja u okviru redovne razmjene informacija i zajedničkog djelovanja, a sa ABRS-om i u okviru izrade nove regulative. Realizirana je i kontinuirana razmjena informacija u okviru bankarske koordinacije i SOFS-a. Također, Agencija je u skladu sa obavezama proisteklim iz aranžmana sa MMF-om i uz tehničku pomoć MMF-a, poduzela niz aktivnosti na pripremi prijedloga novog MoU, koji bi obuhvatio tri stuba: Stub I - Supervizorska saradnja, Stub II - Saradnja po pitanju pripreme za krizne situacije i upravljanje istim i Stub III - Saradnja po pitanju nadzora sistemskog rizika, a kojeg bi potpisalo više institucija: CBBiH, AOD, Ministarstvo finansija i trezora (kao predstavnik Fiskalnog vijeća BiH), entitetske agencije za bankarstvo i entitetska ministarstva finansija. Iako je bilo planirano, cjelovit MoU nije potpisan u 2017. godini, jer nije postignuta saglasnost svih institucija – potpisnica MoU-a, te je utvrđen novi rok u Dodatnom pismu namjere.

I u 2017. godini nastavljena je saradnja sa UBBiH, kako po pitanju primjene postojećeg regulatornog okvira i prijedloga za njihovu izmjenu, tako i u procesu donošenja novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka.

Krajem 2016. godine i tokom 2017. godine Agencija je aktivno radila i na popunjavanju odgovora na pitanja iz Upitnika EK, a koja su u nadležnosti Agencije, te aktivno učestvovala u radu formiranih podgrupa po određenim poglavljljima iz Upitnika EK.

Sa bankarskim regulatornim organima drugih država, nastavljena je razmjena informacija i održavanje sastanaka u okviru nadzora poslovanja banaka koje posluju u FBiH, a koje su članice bankarskih grupa sa sjedištem u EU. Agencija je aktivno učestvovala i u radu BSCEE, kao i u radu Bečke Inicijative 2.0.

Ostvarena je značajna saradnja sa međunarodnim finansijskim institucijama, a prije svih sa MMF-om, SB, ECB-om i dr., po pitanju informacija i analiza kretanja u bankarskom sistemu FBiH, kao i učešća u različitim projektima tehničke pomoći, sa ciljem uspostave novog regulatornog okvira za banke (podzakonskih akata), jačanja kapaciteta za efikasnu superviziju banaka, uspostave rezolucijskog okvira i dr. Agencija je u okviru propisanih nadležnosti aktivno radila i na realizaciji obaveza iz Pisma namjera koje su potpisale Vlade u BiH, a vezano za aranžman sa MMF-om, u segmentima za koje je naznačena kao nosilac aktivnosti (izrada novog regulatornog okvira, provođenje AQR-a, jačanje bankarske supervizije, izrada metodologije za sistemski važne banke, izrada novog MoU i dr.).

Uspostavljena je saradnja sa EBA-om na osnovu potpisanog MoU sa ciljem razmjene informacija i jačanja kapaciteta za superviziju u zemljama potpisnicama MoU. Nastavljena je saradnja i sa ECB-om, sa kojim se očekuje potpisivanje MoU čiji je tekst usaglašen, što je slučaj i sa MoU sa Centralnom bankom Ruske Federacije.

Agencija je bila i domaćin Regionalne konferencije bankarskih supervizora, na kojoj su obrađene teme: proces supervizorskih pregleda i ocjena u pojedinim državama, kao i EU standardi u ovoj oblasti, primjena MSFI 9 sa posebnim osvrtom na banke i dr.

2.1. Neposredne kontrole u bankama (on-site kontrole)

Postupak on-site kontrola poslovanja banaka obavljao se kroz supervizorski ciklus koji je definiran odlukama i internim aktima Agencije i obuhvata sljedeće procese:

- planiranje (godišnji planovi, kvartalni planovi i planovi pojedinačnih kontrola);
- pripreme kontrole;
- izvršenje kontrole u banci;
- donošenje osnovnih akata - zapisnika, ocjene poslovanja i ranga;
- donošenje korektivnih mjera i daljnje strategije nadzora banke i
- postkontrolni proces.

Ovi procesi obuhvataju niz složenih kontrolnih, analitičkih i dijagnostičkih aktivnosti i radnji, na osnovu kojih se donose zaključci i ocjene o kvalitetu poslovanja, u cijelosti ili po segmentima, utvrđuju se neusklađenosti sa propisima, nepravilnosti i slabosti, vrši ocjena kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka, daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim mjerama i sankcijama prema bankama, a sve sa ciljem održavanja finansijskog zdravlja i stabilnosti bankarskog sistema u FBiH.

Nosilac ovih poslova bio je nadležni organizacioni dio Agencije za on-site kontrolu poslovanja banaka. Osnovna polazišta za planiranje aktivnosti organizacionog dijela Agencije za on-site kontrolu za 2017. godinu svrstana su u šest osnovnih oblasti djelovanja:

- 1) kontrole sistemski važnih banaka u FBiH;
- 2) kontrola ostalih banaka u FBiH;
- 3) zajednički rad u nadzoru sistemski važnih banaka sa predstavnicima supervizije banaka iz ABRS-a, na osnovu MoU na polju supervizije banaka, učešće u kontrolama u bankama u RS-u, kolegiji supervizora u inostranstvu;
- 4) AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu u prethodnim godinama obavile AQR;
- 5) uvođenje novog supervizorskog modela SREP (dugoročan projekat) i
- 6) proces usklađivanja regulative za nadzor poslovanja banaka sa EU regulativom i njena primjena.

U skladu sa navedenim ciljevima i oblastima djelovanja u 2017. godini obavljeno je sljedeće:

2.1.1. Kontrole sistemski važnih banaka u FBiH

Prema Metodologiji za utvrđivanje liste sistemski važnih banaka u Bosni i Hercegovini, ažurirana je lista tih banaka za 2017. godinu, kojom je utvrđeno da je sedam najvećih banaka u FBiH od sistemske važnosti.

S obzirom na osnovnu djelatnost organizacionog dijela Agencije za neposrednu (on-site) kontrolu na licu mjesta, kontrole sistemski važnih banaka u FBiH su bile prioritet na više načina, odnosno provođenjem: ciljanih kontrola prema riziku na licu mjesta, AQR-a i ostalih kontrola. Težište supervizijskog pristupa je na kontrolama prema riziku, što je najefikasniji pristup. Fokus je uvijek na kontroli upravljanja ključnim rizikom za banku.

U toku 2017. godine nastavljeno je sa AQR-om, u skladu sa preuzetim obavezama prema MMF-u, a koji se provodio u preostalih osam banaka iz FBiH, od čega su pet sistemski važne banke. Činjenica je da je najznačajniji rizik za poslovanje ovih banaka pokriven kroz obavljanje AQR-a, koji je Agencija detaljno i kontinuirano nadzirala.

U tri sistemske važne banke obavljene su i ciljane kontrole kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim rizikom, od kojih je jedna uključivala i kontrolu provođenja Programa za otklanjanje slabosti nakon provedenog AQR-a u 2016. godini, a dvije su zajedničke kontrole sa ABRS-om. Obavljena je i jedna kontrola prema ostalim rizicima, koji se vezuju za segment korporativnog upravljanja, tako da su ukupno četiri kontrole prema riziku izvršene u sistemski važnim bankama.

Također, plan je bio da se u 2017. godini obavi još pet on-site kontrola u sistemski važnim bankama u oblasti kontrola izvršenja naloga ili kontrola usklađenosti sa ZoZKFU, a obavljeno ih je 11, od toga šest kontrola izvršenja naloga (izvršenje korektivnih mjera datih nakon prethodnih kontrola iz različitih oblasti upravljanja rizicima) i pet kontrola iz segmenta usklađenosti sa ZoZKFU.

Ostvareno je planirano učešće i u dvije kontrole ABRS-a u sistemski važnim bankama u RS-u.

Nadzor nad poslovanjem sistemski važnih banaka se u 2017. godini najvećim dijelom i suštinski provodio kroz provođenje AQR-a i u izvještajnoj godini je izvršen u pet sistemski važnih banaka. Agencija je ovaj proces vodila i pratila u cijelosti od: izdavanja naloga (decembar 2016. godine), praćenja angažmana eksternih revizora od strane banke, što se odvijalo do kraja februara 2017. godine, obavljanja razgovora sa bankama i eksternim revizorima, praćenja toka AQR-a, redovnog izvještavanja eksternih revizora, analize nacrti i konačnih izvještaja eksternog revizora, do ocjene i praćenja provođenja rezultata AQR-a i programa banaka za otklanjanje AQR-om uočenih slabosti.

U radu na AQR kod sistemski važnih banaka učestvovalo je pet on-site kontrolora. Na ovaj proces, u smislu njegovog vođenja, praćenja i upravljanja, utrošena je značajna količina supervizorskog vremena.

U skladu sa navedenim, sve sistemski važne banke u FBiH bile su obuhvaćene on-site kontrolama. Obavljeno je ukupno 15 kontrola u sistemski važnim bankama u FBiH, čiji je obuhvat bio različit, u zavisnosti od toga da li se u njima provodio AQR u 2017. godini.

2.1.2. Kontrole ostalih banaka u FBiH

Ostale banke u FBiH, kao i Razvojna banka Federacije BiH, ukupno njih devet, su također bile predmet neposrednih kontrola na licu mjesta u toku 2017. godine. Ova grupa banaka, manjih po veličini aktive, tržišnom učešću i značajnosti za bankarski sistem FBiH, je vrlo heterogena i zahtijevala je različit pristup i obuhvat kontrola, u zavisnosti od finansijskog stanja, vrste i nivoa rizika koje preuzimaju u svom poslovanju, odnosno supervizorske ocjene kvaliteta i upravljanja rizicima.

Dio banaka u ovoj grupi, a na osnovu dosadašnjeg nadzora, zbog ocjene finansijskog stanja i poslovanja, bile su nadzirane u većem obimu, jer su se izlagale većim rizicima u poslovanju. Nadzor ovih banaka baziran je na kontrolama prema riziku, odnosno upravljanja ključnim rizicima, najčešće kreditnim rizikom i rizikom kapitala.

Nakon značajnih i složenih statusnih promjena pripajanja, koje su se odvijale u drugoj polovini 2016. godine, bilo je nužno u 2017. godini obaviti i dvije obimne kontrole poslovanja u ishodnim bankama, kako je i planirano. Ove kontrole su zahtijevale značajan angažman ljudskih resursa i duže trajanje kontrola.

AQR u 2017. godini se obavljao i u tri banke iz ove grupe. Pošto se AQR u 2016. godini proveo u četiri banke iz ove grupe, isto je značilo obavezu Agencije da u 2017. godini izvrši kontrolu provođenja programa banaka za otklanjanje slabosti koje su ustanovljene AQR-om. On-site kontrole prema riziku (kvalitet aktive) su obavljene u tri banke, a u četvrtoj banci kroz obimnu kontrolu poslovanja. Kontrola prema riziku, upravljanje rizikom kapitala, obavljena je u jednoj banci.

Stepen i kvalitet izvršenja naloga ili usklađenosti sa ZoZKFU bio je predmet obavljenih 11 on-site kontrola, uključujući kontrolu u Razvojnoj banci Federacije BiH.

Obavljene su četiri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU u poslovnim jedinicama na teritoriji FBiH za banke sa sjedištem iz RS-a u 2017. godini, iako je bila planirana jedna.

U bankama iz grupe ostalih banaka obavljena je ukupno 21 kontrola, od čega:

- dvije obimne kontrole;
- četiri kontrole prema riziku;
- osam kontrola izvršenja naloga;
- tri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU i
- četiri kontrole usklađenosti sa ZoZKFU za banke čije je sjedište u RS-u.

2.1.3. Zajedničke on-site kontrole sistemski važnih banaka sa ABRS-om i kolegiji supervizora u inostranstvu

U smislu jačanja mehanizma zaštite finansijskog sektora i jačanja supervizorske saradnje, entitetske agencije za bankarstvo u BiH preuzele su obaveze unapređenja MoU na polju supervizije (Stub I novog MoU-a). U 2017. godini su u više navrata obavljene aktivnosti na unapređenju i izradi prijedloga novih MoU. Navedene aktivnosti vode se u skladu sa obavezama iz aranžmana sa MMF-om i uz pomoć MMF-a. Na osnovu obaveza iz aranžmana sa MMF-om za 2017. godinu bilo je nužno ojačati i produbiti saradnju po pitanju nadzora sistemski važnih banaka u BiH, u smislu obavljanja zajedničkih kontrola u oba entiteta i neophodne razmjene informacija između institucija.

U tom smislu, izvršene su planirane aktivnosti kroz obavljene dvije kontrole u sistemski važnim bankama iz FBiH, u kojima su učestvovali i supervizori iz ABRS-a. Isto tako, supervizori iz Agencije su uzeli učešće u kontrolama u dvije sistemski važne banke iz RS-a.

S obzirom na potrebu formiranja kolegija za bankarsku superviziju, koji implicira obavezu zajedničkog rada na razmatranju, analizi i ocjeni supervizorskih nalaza sistemski važnih banaka, te ocjeni potrebnih korektivnih i drugih mjera ili sankcija za konkretne banke u postupku nadzora, poduzete su aktivnosti na izradi i nadogradnji MoU-a, kao osnov da se u praksu uvede funkcioniranje kolegija supervizora kao strateškog tijela. Međutim, taj proces još nije završen jer nisu u cijelosti završene aktivnosti na usaglašavanju sadržaja MoU-a, kao i saglasnosti drugih institucija o potpisivanju novog MoU-a.

Agencija je u 2017. godini učestvovala u radu kolegija supervizora za određene banke čije je sjedište bankarskih grupa u Sloveniji (NLB grupa) i Austriji (Addiko grupa). U tom smislu, postoji dobra saradnja i mogućnosti zajedničkih kontrola ili razmjenjivanja informacija i nalaza, u skladu sa potpisanim MoU.

Saradnja na polju zajedničkih kontrola banaka između dvije bankarske agencije je u cijelosti izvršena prema planu. Obavljene su po dvije zajedničke kontrole u sistemski važnim bankama u oba entiteta, ukupno četiri, kao i dvije posebne kontrole u segmentu upravljanja IT rizicima.

2.1.4. AQR za sistemski važne banke i preostale banke koje nisu do sada obavile AQR

Na osnovu preuzetih obaveza iz Pisma namjere MMF-a, u 2017. godini je uspješno proveden AQR, kojim je obuhvaćeno osam banaka iz FBiH, od čega pet najvećih sistemski važnih banaka. Ovim je okončan AQR, odnosno sve banke iz FBiH (izuzev Razvojne banke Federacije BiH) su kroz tri godine provele proces detaljnog pregleda imovine i procjene nivoa rizika, te definiranja umanjivanja (gubitaka) koji iz toga proizlaze.

Za provođenje ovog vrlo zahtjevnog procesa, naročito u 2017. godini, angažovano je po dva kontrolora za svaku od osam banaka, koji su kontinuirano pratili i nadzirali ovaj proces.

Nadzor je otpočeo donošenjem rješenja koja su uručena bankama za obavljanje ovog složenog, te obimom, vremenom, kao i brojem učesnika, vrlo zahtjevnog procesa, čiji su se rezultati na kraju saopćili i MMF-u. Tokom izvještajne godine pratio se tok postupka, analizirali dostavljeni izvještaji, pratio stepen ispunjenja aktivnosti definiranih planom svakog eksternog revizora (Deloitte, KPMG, PWC i Ernst & Young), održavali se redovni sastanci sa eksternim revizorima, vršila intenzivna analiza i korespondencija, te davali odgovori i ocjene po mnogim otvorenim pitanjima. Zatim se po nacrtima revizorskih izvještaja o provedenom AQR-u davala ocjena i komentar vezan za poštivanje Okvira za provođenje AQR-a, posebnog akta koji je Agencija donijela za provođenje ovog procesa, te eventualno uspostavljeni dodatni zahtjevi prema eksternim revizorima i bankama. Izvršeno je razmatranje analiza i obavljeni razgovori sa eksternim revizorom, te izvršen pregled konačnih izvještaja. Nakon okončanja i dobijanja revizorskih izvještaja i adekvatne dokumentacije, utvrđeno je postojanje slabosti, te njihov nivo i značajnost u upravljanju kreditnim rizikom. Naloženo je sačinjavanje programa za usklađivanje i otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om. Ovi programi i njihovo izvršavanje bit će predmet kontrola u 2018. godini.

Rezultati AQR-a su potvrdili da većina banaka iz ove grupe ima solidan sistem upravljanja kreditnim rizikom, da adekvatno procjenjuju rezervisanja za kreditne i druge gubitke, te da

utvrđeni efekti nemaju značajan utjecaj na kapital i da je bankarski sistem FBiH u cjelini stabilan.

2.1.5. Uvođenje novog Postupka supervizorske provjere i procjene (SREP) kroz dugoročni projekat

Uvođenje novog supervizorskog pristupa - SREP-a započelo je krajem 2017. godine, kako je to definirano u saradnji sa SB koja pruža tehničku pomoć u ovom projektu. Kako se radi o dugoročnom projektu sa trajanjem od tri godine (prve SREP procjene u 2020. godini), realizacija istog će se intenzivirati u narednom periodu.

Ovaj projekat znači uvođenje novog supervizorskog pristupa u nadzoru nad poslovanjem banaka i predstavlja najvažniji regulatorni proces procjene kapitala i likvidnosti svake pojedinačne banke u EU. Sa stanovišta Agencije, to znači uvođenje jedinstvenih supervizorskih procedura i praksi, koje su prihvaćene i primjenjuju se u zemljama članicama EU. SREP se sastoji od više komponenti - analize poslovnog modela svake banke, analize i procjene rizika kapitala i likvidnosti, kao i internih kontrola, drugih strukturalnih rizika, internog upravljanja i dr. Projekat se istovremeno provodi u entitetskim agencijama za bankarstvo.

U 2017. godini su definirani osnovni pravci djelovanja, faze realizacije projekta (tri faze), okvirni rokovi i projektna struktura koja će rukovoditi procesom i četiri radne grupe (kontrolora), koje će u narednom periodu učestvovati u realizaciji projekta. Projekat treba da obuhvati izradu priručnika za supervizore, operativni model za SREP (program supervizorskog nadzora, operativne procedure, organizaciona struktura i strukture upravljanja), edukaciju kadrova, testiranje i validaciju odabranog operativnog modela, raspravu sa bankarskim sektorom, kao i implementaciju i prve SREP procjene banaka.

Ove aktivnosti su neophodne kako bi se ostvarilo približavanje i zadovoljavanje uslova za pridruživanje EU, u okviru kojih je neophodno pristupiti promjeni postojećeg supervizorskog postupka (CAMELS) i postepeno preći na primjenu SREP-a. U smislu implementacije, nalazimo se u početnoj fazi primjene modela mjerenja kapitala po Basel III/CRD IV/CRR, nakon što je usvojen set nove regulative u toku 2017. godine.

U ovaj projekat, u njegovoj početnoj fazi, uključeno je 15 kontrolora zajedno sa rukovodećim osobljem organizacionog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka, te isto toliko osoba iz ABRS-a. Postojeći jedinstveni sistem za procjenu banaka od strane Agencije - CAMELS, koji je još uvijek u primjeni kod provjere i ocjene vrste i nivoa izloženosti rizicima koje banke imaju u svom poslovanju, će se napustiti uvođenjem novog supervizorskog pristupa (SREP-a).

2.1.6. Pregled obima i strukture obavljenih on-site kontrola i drugih aktivnosti vezanih za neposrednu kontrolu poslovanja banaka

Tokom 2017. godine izvršeno je ukupno 45 on-site kontrola u bankama, što je za 50% više u odnosu na planirani broj on-site kontrola (30).

Ukupan pregled planiranih i izvršenih on-site kontrola u 2017. godini, uključujući i on-site kontrole IS, daje se u sljedećoj tabeli:

	Vrsta kontrole	Planirano	Izvršeno	% izvršenja
1.	Obimne kontrole	2	2	100
2.	Ciljane kontrole	21	36	171
2.a.	Prema dominantnom riziku u poslovanju	7	8	114
2.b.	Izvršenja naloženih mjera	8	14	175
2.c.	Usklađenost sa ZoZKFU	4	12	300
2.d.	Učešće u kontrolama ABRs-a	2	2	100
	Ukupno (1.+2.)	23	38	165
3.	Kontrole IS	7	7	100
	UKUPNO (1.+2.+3.)	30	45	150

Sastavni dio ovog Izvještaja su detaljni pregledi izvršenih on-site kontrola za period 01.01.-31.12.2017. godine, prema vrstama kontrola i bankama u kojim je kontrola izvršena, a koji predstavljaju priloge ovog Izvještaja i to:

- Prilog 1. - Pregled izvršenih obimnih kontrola u bankama;
- Prilog 2. - Pregled ciljanih (namjenskih) kontrola prema riziku;
- Prilog 3. - Pregled ciljanih (namjenskih) kontrola izvršenja naloga (postkontrolni postupak);
- Prilog 4. - Pregled ostalih ciljanih (namjenskih) kontrola; i
- Prilog 5. - Pregled kontrola upravljanja IS.

Kako je i planirano, obavljene su dvije obimne kontrole poslovanja u bankama u kojima su u 2016. godini provedene značajne i zahtjevne statusne promjene pripajanja. Obimne kontrole su najsloženije kontrole, te objektivno zahtijevaju veliki broj kontrolora i duži period trajanja kontrola. Ove kontrole, sa stanovišta obavljanja kontrola zasnovanih na riziku, nisu usmjerene i uključuju širi opseg provjera, ali zbog specifičnosti statusnih promjena bilo je neophodno da se obave.

Obimne kontrole se u pravilu ne obavljaju duži period, posebno ako se radi o banci sa stabilnim poslovanjem, dobrom organizacijom i solidnim upravljanjem rizicima. U predmetu ovakve kontrole je i ocjena poslovanja i kvaliteta upravljanja rizicima po CAMELS sistemu tj. C- kapital, A - kvalitet aktive, M - upravljanje i rukovođenje, E - zarada tj. profitabilnost banke, L - likvidnost i S - osjetljivost banke na tržišne rizike.

Postoji više vrsta ciljanih kontrola, ali su prema značaju i složenosti najvažnije ciljne kontrole prema riziku. U toku 2017. godine obavljeno je ukupno 36 ciljanih kontrola, što je za 71% više od planiranog, a od čega su osam kontrola prema riziku u poslovanju (kreditni rizik - šest kontrola, rizik kapitala - jedna kontrola i rizik koji se vezuje za korporativno upravljanje - jedna kontrola).

Značajno prekoračenje plana ostvareno je u segmentu kontrola izvršenja ranije datih korektivnih mjera, s obzirom da je planirano osam, a izvršeno 14 kontrola (neke samostalno, a neke u okviru ciljanih kontrola po riziku), kao i u segmentu usklađenosti sa ZoZKFU, s obzirom da je planirano četiri, a izvršeno 12 kontrola.

To je, prije svega, rezultat većeg broja raspoloživih supervizorskih dana za obavljanje kontrola i to zbog optimiziranja drugih aktivnosti i manjeg angažmana na Projektu SREP-a, nego što je planirano za 2017. godinu.

Kontrola kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim rizikom najvećim dijelom je bila obuhvaćena kroz obavljanje AQR-a (osam banaka). Kontrola kvaliteta aktive i upravljanja kreditnim

rizikom obavljena je još u šest ciljanih kontrola i kroz dvije obimne kontrole, tako da se može konstatovati da je gotovo čitav bankarski sektor u FBiH u segmentu kvaliteta aktive bio pod intenzivnim nadzorom.

Upravljanje kapitalom bilo je predmet neposredne ciljane kontrole u jednoj banci koja iskazuje slabosti u upravljanju kapitalom. Ove kontrole su obuhvatile kvalitetu upravljanja kapitalom, politike i procedure upravljanja kapitalom, sposobnosti koje se vezuju za vlasnika i preuzete obaveze, snagu kapitala, plan kapitala, obračun adekvatnosti kapitala, način dokapitalizacije i usklađenost sa zakonom, postojanje nedozvoljenih koncentracija kreditnih rizika koje upućuju na nedostatak kapitala, te postavljanje ograničenja u poslovanje i poštivanje istih.

Ciljanim kontrolama neke su banke kontrolisane u više navrata, u zavisnosti od predmeta ciljane kontrole, prema dominantom riziku, izvršenju naloga ili usklađenosti sa ZoZKFU.

Ciljane kontrole prema riziku rezultirale su značajnim korektivnim mjerama u svim bankama u vidu rješenja Agencije o izdavanju pisanog naloga, sa konkretnim nalogima i rokovima za njihovo izvršenje i pojačanim nadzorom nad provođenjem istih.

Banke su u postkontrolnom postupku bile obavezne dostavljati Agenciji dodatne izvještaje, informacije o izvršenju datih korektivnih mjera, dokaze o izvršenju korektivnih mjera, informacije o stepenu izvršenja naloženih mjera. Ovaj postupak zahtijevao je najveći angažman kontrolora iz nadležnog organizacionog dijela Agencije za kontrolu poslovanja banaka putem izvještaja (off-site kontrola), kojem su se pridruživali on-site kontrolori u smislu učešća na sastancima, na kojima se sa bankom razmatra i analizira kvalitet izvršenja naloženih mjera. Kako su u 2017. godini i dalje u pojačanom nadzoru bile četiri banke, značajan dio vremena u nadzoru odnosio se na praćenje izvršenja korektivnih mjera u tim bankama. Postkontrolni postupci za preostale banke bili su uobičajeni, bez potrebe učestalijeg razmatranja statusa izvršenja naloga.

U segmentu usklađenosti sa ZoZKFU izvršeno je 12 kontrola, od čega se četiri kontrole odnose na kontrole u poslovnim jedinicama u FBiH banaka sa sjedištem u RS-u. U slučaju konstatovanih neusklađenosti, date su odgovarajuće korektivne mjere i zahtjevi za usklađivanje i pokrenute prekršajne - sankcione mjere.

U toku 2017. godine sve banke, kao i Razvojna banka Federacije BiH, bile su obuhvaćene bar jednom vrstom kontrole na licu mjesta.

U okviru navedenih poslova i aktivnosti koje je izvršio nadležni organizacioni dio Agencije za on-site kontrolu, može se kvantificirati broj sačinjenih, razmatranih i donesenih sljedećih osnovnih akata, zaključno sa 31.12.2017. godine:

- 29 naloga za kontrolu banaka;
- 29 zapisnika o obavljenim kontrolama;
- učešće u izradi dva zapisnika o obavljenim kontrolama ABRS-a;
- jedna dopuna zapisnika o obavljenoj kontroli;
- 25 informacija za Odbor za superviziju;
- dvije prezentacije nalaza, nakon obimne kontrole poslovanja;
- dva odgovora na prigovor;
- tri upozorenja;
- 20 rješenja o izdavanju pismenog naloga;
- 20 zaključaka o načinu praćenja korektivnih mjera;

- dvije strategije nadzora za banke u pojačanom nadzoru;
- pet zaključaka o obustavi postupka;
- veći broj saglasnosti vezanih za raspolaganje zapisnikom;
- redovni izvještaji organima upravljanja i rukovođenja Agencijom o izvršenju planiranih zadataka i statusu banaka u procesu nadzora (mjesečni izvještaji za UO, polugodišnji i godišnji izvještaji o obavljenim kontrolama i izvještaji o radu nadležnog organizacionog dijela Agencije za on-site kontrolu banaka);
- godišnji i polugodišnji izvještaj o stanju u pojedinačnim bankama nakon obavljenih kontrola;
- godišnji plan kontrola i program rada nadležnog organizacionog dijela za on-site kontrolu banaka;
- četiri kvartalna plana on-site kontrola i jedna dopuna kvartalnog plana.

2.1.7. Ostali poslovi

U skladu za zahtjevima i potrebama, nadležni organizacioni dio Agencije za on-site kontrolu banaka je tokom 2017. godine izvršio i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

- priprema za održavanje redovnih posjeta MMF-a vezanih za EFF aranžman, rad sa predstavnicima MMF i SB po pitanju održavanja stabilnosti bankarskog sistema i razmatranje poduzetih aktivnosti, izrada i promjene regulative, rad na AQR-u, analizi izvještaja AQR-a obavljenih za osam banaka, te poduzetim mjerama po istom, razmatranje određenih kretanja u bankarskom poslovanju, naročito u segmentu kreditnih rizika i njihove eskalacije, u segmentu kapitala i njegove adekvatnosti da pokrije rizike, rezultata stres testiranja, likvidnosti i dr.;
- rad na jačanju MoU o finansijskoj stabilnosti zajedno sa ABRS-om uz podršku MMF-a;
- u zadnjem kvartalu 2017. godine pripremljeni su i održani sastanci sa svim eksternim revizorima koji su dobili saglasnost za vršenje revizije godišnjih izvještaja za 2017. godinu. Predmet sastanaka je, prije svega, bila revizija godišnjih izvještaja, kvalitete dobijenih izvještaja, naročito u segmentu primjene MRS 39/37, te početka primjene MSFI 9, sa posebnim naglaskom na provedenom AQR-u, kao i nalazima obavljenih on-site kontrola u bankama, te slabostima prethodnih revizija.

2.2. Posredne kontrole banaka putem izvještaja (off-site kontrola)

Kontrolu, odnosno nadzor banaka putem izvještaja obavlja nadležni organizacioni dio Agencije za off-site kontrolu i isti obuhvata: prikupljanje, pregled i kontrolu izvještajnih podataka, te analize finansijskog i operativnog stanja banaka na osnovu podataka iz propisanih regulatornih izvještaja koje su banke dužne dostavljati Agenciji, seta dodatnih izvještaja koje banke dostavljaju po zahtjevu Agencije, nalaza (zapisnika) on-site kontrole, zatim podataka iz izvještaja drugih institucija, izvještaja eksternog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih finansijskih izvještaja banaka, ostalih podataka, dokumentacije i informacija koje banke dostavljaju Agenciji i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju banaka i njihovom finansijskom stanju.

Cilj off-site finansijskih analiza je kontinuirani nadzor i periodična procjena finansijskog stanja i poslovanja pojedinačnih banaka i sistema kao cjeline, rano otkrivanje problema ili potencijalnih rizika pojedinačnih banaka ili sistema kao cjeline, kontrola usklađenosti rada banaka i primjene propisa i održavanja standarda propisanih odlukama Agencije i poduzimanje i nalažanje korektivnih i/ili sankcionih mjera.

U 2017. godini, u skladu sa Programom rada Agencije za 2017. godinu, nadležni organizacioni dio Agencije za off-site kontrolu banaka je proveo sljedeće aktivnosti:

- 1) pregled, kontrolu i analizu dostavljenih izvještaja banaka i svih ostalih raspoloživih informacija i dokumentacije, te su na osnovu istih, izrada redovnih kvartalnih analiza banaka u FBiH;
- 2) finansijsku analizu jednog ili više rizičnih segmenata koji su predmet planirane ciljane on-site kontrole ili ukupnog poslovanja banke, kada je planirana obimna on-site kontrola banke, sa preporukama o najvažnijim, najrizičnijim dijelovima i stavkama koje bi trebalo posebno obuhvatiti kontrolom ili koje treba dodatno provjeriti na licu mjesta (u banci) i prezentacija timu on-site kontrolora u fazi pripreme on-site kontrole, a u skladu sa procedurama za usklađivanje aktivnosti off-site i on-site kontrole;
- 3) provođenje postkontrolnog nadzora banaka, praćenjem izvršenja naloženih mjera na osnovu podataka, informacija i dokumentacije dostavljene od strane banke i izrada internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama;
- 4) poduzimanje korektivnih i/ili sankcionih mjera prema bankama (pismo upozorenja ili rješenje o izdavanju pismenog naloga sa konkretnim mjerama i rokovima za otklanjanje nepravilnosti i nezaklonosti utvrđenih kontrolom dostavljenih izvještajnih podataka ili u procesu postkontrolnog postupka i/ili podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka);
- 5) izrada sveobuhvatnih kvartalnih informacija o bankarskom sistemu FBiH;
- 6) izrada drugih pregleda, informacija i izvještaja za interne potrebe i potrebe eksternih korisnika u zemlji i inostranstvu;
- 7) dostavljanje kvartalnih podataka CBBiH i Misiji MMF-a u BiH za FSIs i makro stres (top-down) testove (po metodologiji CBBiH i MMF-a);
- 8) saradnja i razmjena informacija kroz standardizovane formate izvještaja (godišnji Supervizorski izvještaj i kvartalne informacije-Newsletter) sa nadležnim institucijama-regulatornim tijelima zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke iz FBiH;
- 9) učešće na dva kolegija supervizora:
 - bankarske grupe u Austriji, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv austrijskog supervizora (FMA), u svojstvu promatrača, i
 - bankarske grupe u Sloveniji, čija je članica banka sa sjedištem u FBiH, na poziv slovenačkog regulatora (Banka Slovenije);
- 10) u procesu postkontrolnog postupka kod pet banaka praćenje poduzetih aktivnosti i mjera na provođenju programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om, provedenog u 2016. godini (na finansijski datum 31.12.2015. godine);
- 11) praćenje odvijanja AQR-a provedenog kod osam banaka u 2017. godini (na finansijski datum 31.03.2017. godine) u svim fazama: praćenje periodičnih informacija revizora o statusu i napretku AQR-a, analiza dostavljenog nacrtu izvještaja o AQR-u, dostava zahtjeva eksternom revizoru za izmjenu i/ili dopunu nacrtu izvještaja o AQR i sastanci sa eksternim revizorima, analiza konačnog izvještaja o AQR-u, zahtjevi prema bankama za otklanjanje nedostataka utvrđenih AQR-om, te praćenje postupanja banaka po istom u postkontrolnom postupku;
- 12) rad na odgovorima na pitanja iz Upitnika EK za BiH, u dijelu koji se odnosi na finansijski sektor i zakonodavni i regulatorni okvir kojim se uređuje poslovanje finansijskih institucija koje su pod nadzorom Agencije;
- 13) rad na implementaciji preporuka FSAP misije, uz tehničku pomoć MMF-a, u okviru projekta Jačanje mehanizma zaštite finansijskog sektora i supervizorske saradnje, u dvije oblasti:
 - MoU, sa fokusom na Stub I: Saradnja i koordinacija u superviziji banaka-saradnja između entitetskih agencija za bankarstvo i entitetskih agencija za bankarstvo sa CBBiH i

- usaglašavanje zajedničke metodologije za utvrđivanje domaćih sistemski važnih banaka (Agencija, ABRS, CBBiH i AOD);
- 14) učešće svih off-site kontrolora u imenovanim podgrupama za izradu podzakonske regulative i pratećih provedbenih akata (uputstava, smjernica);
- 15) učešće u pripremi i/ili davanje mišljenja i komentara na prijedloge/nacrte novih propisa Agencije, akata dostavljenih od drugih institucija itd.;
- 16) održavanje sastanaka s predstavnicima banaka, eksternim revizorima, CBBiH, AOD-a, ABRS-a, MMF-a, SB, drugih stranih institucija i sl.

2.2.1. Kontrola banaka putem propisanih izvještaja i u postkontrolnom postupku

U skladu sa rokovima i dinamikom dostavljanja propisanih izvještaja, nadležni organizacioni dio Agencije za off-site kontrolu banaka je redovno vršio primanje, pregled i kontrolu izvještaja banaka, ostalih informacija i podataka o poslovanju banaka i na osnovu istih analizirao finansijsko stanje banaka, trendove u poslovanju te profil, nivo i trend rizika kojima su banke izložene. Kontinuirani nadzor se vršio nad svim bankama u FBiH (15 banaka) i Razvojnomo bankom Federacije BiH.

Druga značajna aktivnost off-site kontrola odnosila se na praćenje banaka u postkontrolnom postupku, odnosno analiza dokumentacije, izvještaja i ostalih informacija koje su banke dostavljale kao dokaz o postupanju po naloženim mjerama, izdatim nakon obavljenih on-site kontrola (ciljanih po segmentu ili obimne). Veći broj on-site kontrola, kao i provedeni AQR kod pet banaka u 2016. godini, rezultirao je povećanjem broja izdatih mjera za otklanjanje slabosti i nepravilnosti utvrđenih u kontrolisanim segmentima i AQR-om, a time i na značajno povećanje ovog dijela posla u off-site kontroli. Obimnost akata i dokumentacije koje su banke dostavljale u postkontrolnom postupku, posebno vezano za segment kvaliteta aktive (prije svega izvještaji o realizaciji planova upravljanja nekvalitetnom aktivom) i provođenje programa banaka za otklanjanje nepravilnosti i slabosti utvrđenim AQR-om, zahtijevalo je, u odnosu na prethodne godine, znatno veći angažman off-site kontrolora i izradu većeg broja internih informacija o postupanju banke po naloženim mjerama za odgovorne on-site kontrolore.

U 2017. godini nastavljeni su pozitivni trendovi u bankarskom sektoru u FBiH iz prethodne dvije godine, prije svega u dva ključna segmenta: rast i razvoj ukupnog sektora i kreditno poslovanje. Posebno treba istaći pozitivna kretanja u segmentu kvaliteta aktive, odnosno daljnje smanjenje učešća nekvalitetnih kredita, što je rezultat, s jedne strane, trajnog otpisa nenaplativih kredita, kao i pojačanih aktivnosti banaka na naplati, a s druge strane, umjerenog kreditnog rasta. Zbog navedenog, nivo kreditnog rizika ocijenjen je kod tri banke niskim, kod osam banaka srednjim, a kod pet banaka visokim. Što se tiče trenda kreditnog rizika, kod deset banaka ocijenjen je stabilnim, kod dvije banke opadajućim, a kod četiri banke imao je rastući trend (u 2016. godini kod pet banaka), što je posljedično utjecalo na rast rizika kapitala kod nekoliko banaka, ali je ocjena da je bankarski sektor u FBiH i dalje adekvatno kapitaliziran.

Banke su nastavile sa reorganizacijom poslovne mreže i racionalizacijom troškova poslovanja, kroz smanjenje operativnih i kamatnih rashoda. Stagnacija kamatnih prihoda, zbog pada aktivnih kamatnih stopa, uz istovremeno zabilježeni daljnji pad i pasivnih kamatnih stopa, većina banaka u sistemu, posebno najvećih, kompenzirala je rastom operativnih prihoda kroz povećanje postojećih i uvođenjem novih naknada za izvršene usluge, što je u konačnici rezultiralo najboljim ostvarenim finansijskim rezultatom do sada i tih banaka i bankarskog sektora.

Likvidnost bankarskog sektora je bila na zadovoljavajućem nivou, a kod jednog broja banaka i dalje je evidentan problem nepovoljne ročne i sektorske strukture izvora, primarno depozita.

Fokus off-site kontrola u 2017. godini bio je, kao i u 2016. godini, na kreditnom riziku, zatim riziku kapitala i likvidnosti.

Kao i prethodnih godina pod posebnim kontinuiranim pojačanim nadzorom bile su banke za koje je utvrđeno da imaju značajne slabosti u poslovanju, te banke koje imaju slabosti u određenim rizičnim segmentima poslovanja (najviše kvalitet aktive i koncentracije kreditnog rizika) i kojima je Agencija naložila poduzimanje mjera i aktivnosti za otklanjanje utvrđenih slabosti i nepravilnosti i poboljšanje praksi upravljanja kreditnim i ostalim značajnim rizicima. Ostale banke su kontinuirano nadzirane putem pregleda i analize podataka iz regulatornih izvještaja, zatim dokumentacije, informacija i dodatnih izvještaja koje su banke dostavljale na zahtjev i po nalogu Agencije, kao i ostale dostupne dokumentacije.

U 2017. godini obavljene su sljedeće aktivnosti planirane Programom rada Agencije za 2017. godinu:

- 1) urađene su 64 kvartalne finansijske analize za 16 banaka, koje su bile u redovnom nadzoru i to na sljedeće finansijske datume: 31.12.2016. godine, 31.03.2017. godine, 30.06.2017. godine i 30.09.2017. godine;
- 2) tri banke, kod kojih su on-site kontrolom i kontinuiranim off-site nadzorom utvrđene značajnije slabosti u poslovanju i slabe prakse upravljanja rizicima, bile su pod posebnim, pojačanim nadzorom i imale obavezu češćeg izvještavanja Agencije o poduzetim i provedenim mjerama na poboljšanju ukupnog operativnog i finansijskog stanja banke. Također, pod pojačanim nadzorom je bila i jedna banka koja je u 2016. godini imala statusnu promjenu pripajanja druge banke, s obzirom da su određene slabosti u upravljanju rizicima iz pripojene banke imale utjecaj na ishodu banku. Urađeno je 35 detaljnih internih informacija o postupanju navedenih banaka po naloženim mjerama i efektima na ukupno poslovanje i/ili određene poslovne segmente. U skladu sa usvojenom strategijom nadzora, sa predstavnicima ovih bankama održano je više sastanaka, sa ciljem praćenja i analize stepena provođenja naloženih mjera i efekata na poslovanje banke;
- 3) pod pojačanim nadzorom kreditnog rizika, kao dominantnog rizika u poslovanju, bilo je osam banaka, zbog nivoa rizika (srednje ili visoke izloženosti kreditnom riziku) i konstatovanih slabosti u praksama upravljanja istim ili su nastavljeni negativni trendovi (značajan rast kredita sa posebnom napomenom-B kategorija i/ili nekvalitetnih kredita i loših pokazatelja kvaliteta kreditnog portfolija). Agencija je bankama (pet banaka) kod kojih je utvrđena visoka izloženost kreditnom riziku, naložila izradu plana za upravljanje nekvalitetnom aktivom i češće izvještavanje Agencije dostavljanjem izvještaja o realizaciji plana i dodatne dokumentacije o poduzetim i realiziranim aktivnostima na smanjenju nekvalitetne aktive i poboljšanju kvaliteta aktive i praksi upravljanja kreditnim rizikom. Urađeno je ukupno 45 internih informacija za odgovorne on-site supervizore o izvršenom nadzoru u postkontrolnom postupku praćenja provođenja naloženih mjera;
- 4) kontinuirani off-site nadzor u redovnom postkontrolnom postupku je bio nad četiri banke, praćenjem izvršavanja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju. Urađeno je 13 internih informacija za odgovorne on-site supervizore o izvršenom nadzoru u okviru off-site postkontrolnog postupka;
- 5) zaposlenici organizacionog dijela Agencije nadležnog za off-site kontrolu participirali su na više sastanaka sa predstavnicima banaka, vezano za izvršavanje naloženih mjera i aktivnosti koje je banka poduzela sa ciljem otklanjanja nepravilnosti i slabosti u poslovanju, zatim za uočene negativne trendove u određenim segmentima ili ukupnom poslovanju, za

izvještavanje i/ili probleme i nejasnoće koje su bile rezultat značajnih promjena u određenim segmentima poslovanja i sl.

U 2017. godini, na osnovu prijedloga organizacionog dijela nadležnog za off-site kontrolu, Agencija je prema bankama poduzela sljedeće korektivne i/ili sankcione mjere:

- 1) za pet banaka izdala pisana upozorenja koja su se odnosila na razne segmente poslovanja: kašnjenje u dostavi ili nedostavljanje izvještaja o postupanju po naloženim mjerama, poduzimanje aktivnosti na ispunjavanju stope zaštitnog sloja za očuvanje kapitala i sl.;
- 2) za jednu banku podnesena je prekršajna prijava zbog stope adekvatnosti kapitala ispod naložene minimalne stope kapitala.

2.2.2. Izrada informacija o bankarskom sistemu FBiH

Nakon kontrole i obrade izvještaja banaka, sačinjeno je ukupno pet informacija o bankarskom sistemu u FBiH za potrebe rukovodstva i organa upravljanja Agencijom i u svrhu eksternog izvještavanja, u skladu sa zakonskim propisima i to:

- 1) dvije godišnje informacije o bankarskom sistemu FBiH na dan 31.12.2016. godine (po privremenim i konačnim podacima);
- 2) kvartalna informacija o bankarskom sistemu FBiH sa stanjem 31.03.2017. godine;
- 3) kvartalna informacija o bankarskom sistemu FBiH sa stanjem 30.06.2017. godine i
- 4) kvartalna informacija o bankarskom sistemu FBiH sa stanjem 30.09.2017. godine.

Također, za potrebe rukovodstva Agencije urađene su kratke informacije o bankarskom sistemu u FBiH na navedene datume.

2.2.3. Kontinuirano praćenje provođenja AQR-a u 2017. godini

U skladu sa nalogom Agencije, osam banaka je u 2017. godini imalo obavezu obavljanja detaljnog pregleda aktive. Zaduženi off-site kontrolori kontinuirano su pratili sve aktivnosti, kako banke, tako i eksternih revizora na provođenju AQR-a, što je uključivalo: redovnu komunikaciju sa eksternim revizorima koji su obavljali AQR, praćenje redovnih izvještaja revizora o statusu i provedenim aktivnostima na angažmanu AQR-a sa ciljem osiguranja odvijanja procesa u skladu s dostavljenim planom obavljanja AQR-a, davanje dodatnih pojašnjenja odredbi Okvira za provođenje AQR-a, analizu i pregled nacrtu izvještaja o AQR-u, zahtjeve prema eksternom revizoru za izmjenu i/ili dopunu izvještaja o AQR-u i sastanke sa eksternim revizorima sa ciljem dodatnih pojašnjenja vezano za zahtjeve Agencije za korekciju nacrtu izvještaja, pregled, kontrolu i analizu konačnog izvještaja, zahtjev prema sedam banaka da dostave plan aktivnosti na otklanjanju slabosti i nepravilnosti utvrđenih AQR-om, izdavanje Rješenja jednoj banci za dostavu Programa na otklanjanju slabosti i nedostataka utvrđenih AQR-om, u okviru postkontrolnog postupka, te praćenje postupanja banaka na implementaciji preporuka eksternog revizora datih u izvještaju o AQR-u, na osnovu informacija i izvještaja koje su banke dužne kvartalno dostavljati Agenciji.

2.2.4. Ostali poslovi

U skladu za zahtjevima i potrebama, organizacioni dio Agencije je u okviru nadležnosti za off-site kontrolu obavljao i ostale poslove od kojih su najznačajniji:

- 1) saradnja i razmjena informacija sa supervizorskim institucijama zemalja u kojima je sjedište bankarskih grupa čije su članice banke sa sjedištem u FBiH

- na zahtjev nadzornog organa Slovenije urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za 2016. godinu za NLB banku d.d. Sarajevo-članica NLB Grupe, te su dostavljene četiri redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter) za potrebe nadzora banaka na konsolidovanom osnovu,
 - na zahtjev nadzornog organa u Austriji (FMA) urađen je Supervizorski izvještaj (SREP) za 2016. godinu za Addiko bank d.d. Sarajevo-članica Addiko Grupe. Također, za ovu banku i još dvije banke, članice bankarskih grupacija iz Austrije: Sparkasse Bank d.d. Sarajevo (članica ERSTE Grupe) i Raiffeisen Bank BiH d.d. Sarajevo (članica Raiffeisen Grupe), dostavljene su četiri redovne kvartalne supervizorske informacije (Newsletter), dok je za Sberbank BH d.d. Sarajevo (članica Sberbank Europe AG), u skladu sa zahtjevom FMA, dostavljen Newsletter sa 31.12.2016. i 30.06.2017. godine,
 - off-site kontrolori su, na poziv nadzornih institucija, a u skladu sa potpisanim MoU, prisustvovali na tehničkim kolegijima za NLB Grupu u Sloveniji (u junu 2017. godine, u svojstvu učesnika), gdje su prezentirali sažetak SREP izvještaja sa pojedinačnom ocjenom rizika po segmentima i sveukupnom ocjenom na nivou banke, a u kontekstu JRAD procesa i Addiko Grupu u Austriji (u januaru 2017. godine, u svojstvu promatrača, a tema su bili planovi oporavka);
- 2) u saradnji sa MMF-om, CBBiH i ABRS-om u 2017. godini nastavljen je projekat provođenja stres testova za procjenu nivoa otpornosti bankarskog sektora. Agencija je u 2017. godini dostavila CBBiH i MMF-u podatke za stres testove, pojedinačno po bankama, za 2016. godinu i za tri kvartala 2017. godine. U skladu sa aktom „Smjernice za izradu testova na stres i korištenje prudencijalnih instrumenata u CBBiH, FBA i ABRS“, održano je više sastanaka sa predstavnicima CBBiH, na temu provođenja stres testova (pretpostavki, podataka, rezultata i sl.). CBBiH je redovno dostavljala Agenciji rezultate stres testova, koji su analizirani i, po potrebi, održani su sastanci sa predstavnicima banaka kod kojih su rezultati stres testa pokazali dokapitalizacijske potrebe u jednom i/ili oba scenarija i jednom ili oba perioda, a od banaka je zatraženo da iste uključe u planove kapitala, sa ciljem jačanja kapitalne osnove i održavanja nivoa kapitala adekvatnog postojećoj i potencijalnoj izloženosti riziku i stepenu i kompleksnosti rizika kojima je banka izložena u poslovanju;
 - 3) redovno kvartalno dostavljanje izvještaja o FSI's za CBBiH za banke u FBiH;
 - 4) Agencija je i u 2017. godini redovno (kvartalno) dostavljala MMF-u prudencijalne podatke i FSI za banke u FBiH;
 - 5) u okviru projekta “Jačanje mehanizma zaštite finansijskog sektora i supervizorske saradnje”, uz tehničku pomoć eksperata MMF-a, a što je ujedno obaveza propisana entitetskim zakonima o bankama, Agencija, CBBiH, ABRS i AOD započeli su zajednički rad na sačinjavanju nove Metodologije za utvrđivanje sistemski važnih banaka, koja treba biti usaglašena između navedenih institucija;
 - 6) u segmentu praćenja izloženosti banaka riziku likvidnosti, posebno je praćen nivo izloženosti u izvorima (depozitnim i kreditnim) prema bankarskim grupama čije su članice banke iz FBiH. Kod nekoliko banaka koje su u većinskom vlasništvu rezidenata iz BiH pod pojačanim nadzorom su bile koncentracije u depozitima prema određenim deponentima, posebno iz sektora javnih preduzeća, u odnosu na novčana sredstva, što može biti potencijalna opasnost za likvidnosnu poziciju banke;
 - 7) saradnja i korespondencija sa ostalim institucijama u zemlji i inostranstvu (CBBiH, ABRS, AOD, UBBiH, Ured SB u BiH, DEP, EBRD, BSCEE itd.);
 - 8) u sklopu održavanja redovnih kontakata i saradnje sa eksternim revizorima, u decembru 2017. godine održani su pojedinačni sastanci sa pet revizorskih kuća koje su dobile saglasnost Agencije za obavljanje revizije finansijskih izvještaja banaka za 2017. godinu;
 - 9) dva off-site kontrolora, člana Projektnog tima, učestvovala su u:

- radu tima na izradi dva QIS-a vezana za primjenu novog regulatornog okvira iz: Stuba I, u segmentu kreditnog rizika i Stuba II u segmentu upravljanje rizicima i ICAAP-u,
 - tri podgrupe za izradu podzakonskih akata u skladu sa odredbama ZoB-a, odnosno u radu na pripremi prijedloga sljedećih podzakonskih akata Agencije: Odluke o upravljanju rizicima u banci, Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci i Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke i
 - izradi prijedloga provedbenih akata – Smjernica o izvještavanju Agencije o primjeni ICAAP-a, uključujući i Izvještaj o primjeni ICAAP-a i Uputstva za popunjavanje Izvještaja banke o primjeni ICAAP-a koji se dostavlja Agenciji, Uputstva o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a i Uputstva za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost;
- 10) šest off-site kontrolora su, kao članovi dvije podgrupe za izradu podzakonske regulative, učestvovali u izradi prijedloga Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe i Odluke o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u bankama;
 - 11) nakon objave podzakonskih akata navedenih u prethodnim tačkama (9) i (10), off-site kontrolori su učestvovali u pripremi prijedloga odgovora na upite banaka i drugih lica koji se odnose na predmet odluka u čijoj izradi su učestvovali;
 - 12) priprema prijedloga odgovora na Upitnik EK za BiH, u dijelu koji se odnosi na bankarski sektor;
 - 13) zaposlenici organizacionog dijela Agencije nadležnog za off-site kontrolu učestvovali su na više seminara, radionica i edukacija u zemlji i inostranstvu, iz područja Bazela III, bankarskih rizika, primarno kreditnog, planova oporavka, likvidnosti, bankarske supervizije, računovodstva (MRS i MSFI), revizije itd.

2.3. Kontrola IS u bankama

Sa ubrzanim napretkom IT, uočljiva je i sve veća njihova primjena u bankarskom poslovanju. Primjena modernih IT u bankarstvu je unaprijedila bankarsko poslovanje, prvo u području obrade velikog broja podataka i postizanja efikasnosti, a potom i u razvoju novih proizvoda i usluga koje se baziraju na novim IT. Sa primjenom novih IT povećava se i rizik koji njihova upotreba donosi sa sobom. Siguran IS podrazumijeva adekvatno upravljanje sljedećim međusobno povezanim karakteristikama IS: povjerljivosti, integritetom i dostupnosti informacija.

Sa ciljem da se ojača i ovaj vid posebnog nadzora banaka, kako bi se odgovorilo navedenim zahtjevima, krajem 2016. godine formirana je posebna organizaciona jedinica za kontrolu IS u bankama, u okviru organizacionog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka. U okviru organizacione jedinice za kontrolu IS u bankama obavljaju se i neposredne (on-site) kontrole i posredne (off-site) kontrole upravljanja IT rizicima, kao i postupcima eksternalizacije određenih aktivnosti banke, a koje se najvećim dijelom odnose na upotrebu IT i IS u bankama.

2.3.1. On-site kontrole IS u bankama

U toku 2017. godine obavljeno je ukupno sedam on-site kontrola IS u bankama, kako je i planirano Programom rada Agencije za 2017 godinu i to:

- tri obimne kontrole IS, od kojih je jedna kontrola obuhvatila i kontrolu izvršenja naloga i
- četiri ciljane kontrole prema određenim rizicima, od čega:
 - jedna kontrola rizika elektronskog bankarstva,
 - dvije kontrole testiranja lokalnog informatičkog centra i izvršenja naloga i

- jedna kontrola izvršenja naloga.

Obimne kontrole IS u bankama obuhvataju kontrolu u skladu sa podzakonskim aktima Agencije kojim se propisuje ovaj segment poslovanja banaka (Odluka o minimalnim standardima upravljanja informacionim sistemima u bankama i Odluka o minimalnim standardima upravljanja eksternalizacijom), a obuhvataju sljedeće segmente:

- upravljačke kontrole, koje kao minimum uključuju pregled i analizu svih značajnih akata, odluka, strategije IS, operativnih planova, politike sigurnosti, procedura i druge dokumentacije koju banka posjeduje, a koja predstavlja osnov za kvalitetno upravljanje IS, upravljanje rizicima vezanim za ugovorne odnose, organizaciju, kadrove i obuke, izvještaje o stanju sigurnosti IS, revizije IS i drugo;
- logičke (tehničke) kontrole, u šta spadaju kontrole pristupa svim ključnim segmentima IS, kao što su operativni sistemi, baze podataka, ključna bankarska aplikacija, aktivne mrežne komponente, sistem elektronske pošte (e-mail), zatim procesi upravljanja resursima IS, korisničkim zahtjevima, razvojem i promjenama IS, incidentima, operativnim i sistemskim zapisima (engl. log), rezervnim kopijama podataka, antivirusnom zaštitom, kao i kvaliteta dokumentacije koju banka posjeduje;
- specijalne kontrole, kao što su plan oporavka IS i upravljanje kontinuitetom poslovanja, sistem elektronskog bankarstva, sistem kartičnog poslovanja, te fizičke kontrole pristupa ključnim resursima IS i
- upravljanje eksternalizovanim uslugama kao posebno područje, a koje obuhvata nadzor nad rizicima eksternalizovanih usluga, kvaliteta usluga i slično.

U toku 2017. godine obavljene su ukupno tri obimne kontrole IS banaka, od čega jedna kontrola IS banke koja je u toku 2015. godine promijenila cjelokupni IS i dvije obimne kontrole IS u bankama koje su tokom 2016. godine imale statusne promjene (pripajanje) i u kojima je zbog toga došlo do značajnih promjena u IS.

Agencija je u toku 2016. godine, kroz off-site kontrolu izvještaja, redovno pratila procese pripajanja banaka u segmentu promjene IS i migracije podataka, kao i on-site kontrole u ključnim periodima realizacije tih procesa, a kako bi se ocijenila spremnost banaka na proces pripajanja, odnosno prelazak u produkcionu režim rada po izvršenim statusnim promjenama.

Pored navedenih obimnih kontrola, obavljaju se i ciljane kontrole segmenata upravljanja IS, koje su u pravilu značajno detaljnije i dublje ulaze u rizike oblasti upravljanja IS koja je predmet kontrole.

U toku 2017. godine obavljene su četiri ciljane kontrole IS banaka i to:

- jedna ciljana kontrola se odnosila na upravljanje sistemom elektronskog bankarstva, koji je eksternalizovan kod vanjskog pružaoca usluga. S obzirom da navedeni pružalac usluga pruža usluge za dvanaest banaka u BiH, odnosno sedam banaka u FBiH, isti se smatra sistemski važnim pružaocem usluga. Navedena kontrola je izvršena zajednički sa predstavnicima ABRs-a i istom su konstatovani značajni nedostaci u upravljanju rizicima sigurnosti sistema elektronskog bankarstva. U vezi sa navedenim, svim bankama koje koriste usluge navedenog pružaoca usluga naloženo je da do kraja 2017. godine, u okviru upravljanja rizicima eksternalizovanih usluga, otklone konstatovane nedostatke;
- druge dvije ciljane kontrole su se odnosile na kontrolu rizika osiguranja kontinuiteta rada IS u okviru teritorije BiH i kontrolu izvršenja naloga. U pojedinim bankama u FBiH cjelokupni IS, odnosno dijelovi ključne bankarske aplikacije sa pripadajućim podacima su pohranjeni izvan teritorije BiH, što dovodi u pitanje mogućnost banke da osigura kontinuitet poslovanja

u slučaju nedostupnosti primarnih/sekundarnih informatičkih centara koji se nalaze izvan BiH. U ovakvim slučajevima, regulativom je propisana obaveza banke da osigura način nastavka poslovanja, odnosno obavljanja kritičnih poslovnih procesa u okviru teritorije BiH, u slučaju nedostupnosti primarnih/sekundarnih informatičkih centara koji se nalaze izvan BiH. U vezi sa navedenim, provode se kontrole testiranja lokalnih rezervnih informatičkih centara, u svrhu provjere mogućnosti nastavka kritičnih poslovnih procesa unutar teritorije BiH. U okviru ovih kontrola obavljene su i kontrole izvršenja naloga iz prethodnih kontrola Agencije;

- u toku 2017. godine obavljena je i jedna ciljana on-site kontrole izvršenja naloženih mjera u banci u kojoj su prethodnom kontrolom konstatovani značajni nedostaci u upravljanju IT rizicima, te je izdat niz korektivnih mjera, koje su praćene u postkontrolnom postupku, te je na osnovu navedenog praćenja utvrđena potreba za ciljanom on-site kontrolom izvršenja naloga.

Po izvršenim on-site kontrolama, provedeni su propisani postupci:

- sačinjavanja zapisnika o obavljenim kontrolama, njihovo analiziranje i razmatranje u okviru nadležnog organizacionog dijela Agencije za nadzor poslovanja banaka, kao i dostavljanje istog banci;
- u slučaju prigovora na zapisnik, razmatranje istog i dostavljanje odgovora banci;
- pripremanja akata za Odbor za superviziju (informacija o obavljenim kontrolama i prijedloga korektivnih mjera), kao i razmatranja istih;
- izdavanja korektivnih mjera (naloga) bankama kojima su u kontroli utvrđene nepravilnosti ili nepridržavanja odredbi propisane regulative. U toku 2017. godine Agencija je za četiri banke poduzela supervizorske mjere u vidu izdavanja rješenja o izdavanju pismenih naloga za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti ili nepridržavanja propisa u ovom segmentu poslovanja.

2.3.2. Off-site kontrole IS

Praćenje, odnosno „follow-up“ izvršenja naloga izdatih rješenja Agencije radi se kontinuirano, kroz off-site analize redovnih izvještaja uprave banaka, odnosno interne revizije o statusu realizacije izvršenja naloga, kao i kroz obavljanje neposrednih on-site kontrola.

Izdavanjem rješenja banci, uspostavlja se obaveza izvještavanja od strane uprave banke, kao i interne revizije banke prema Agenciji o statusu realizacije naloženih mjera. U okviru off-site kontrole IS redovno se analiziraju dostavljeni izvještaji i prati navedeni status realizacije naloženih mjera.

U 2017. godini održani su i redovni godišnji sastanci sa eksternim revizorima IS banaka. Tim sastancima prethodi analiza dostavljenih izvještaja eksternih revizora u segmentu IS, sa ciljem utvrđivanja kvalitete navedenih izvještaja, usaglašenosti istih sa dokumentom „Očekivanja Agencije vezanim uz obavljanje revizije informacionog sistema u bankama od strane eksternog revizora“, preporukama Agencije za ključne rizike IS sa prethodnih održanih sastanaka, kao i upoređivanje sa rezultatima obavljenih on-site kontrola IS. Sastanci su rezultirali odgovarajućim preporukama i očekivanjima Agencije vezanim za naredne eksterne revizije IS i ključne oblasti i rizike IS na koje treba obratiti dodatnu pažnju.

Vezano za provođenje eksterne revizije IS u bankama od strane revizorskih društava, nadležni organizacioni dio Agencije za kontrolu IS u bankama je u toku 2017. godine na redovnoj osnovi provodio pregled dostavljene dokumentacije od strane banaka, a koja se odnosila na zahtjeve banaka za dobivanjem saglasnosti za odabir eksternih revizora IS. Nakon provedenih analiza,

nadležni organizacioni dio Agencije za kontrolu IS u bankama je davao mišljenje nadležnom organizacionom dijelu Agencije za licenciranje banaka, na način da je utvrđivao adekvatnost i potpunost dostavljene dokumentacije.

U toku 2017. godine, nadležni organizacioni dio Agencije za kontrolu IS u bankama je na redovnoj osnovi provodio pregled dokumentacije banaka, koja se odnosila na namjeru banaka da eksternalizuju određene aktivnosti koje su od strane banaka bile procijenjene kao materijalno značajne aktivnosti. Nadležni organizacioni dio Agencije za kontrolu IS u bankama je u okviru svojih nadležnosti utvrđivao adekvatnost i potpunosti dostavljene dokumentacije, odnosno njenu usklađenost sa regulativom.

U toku prve polovine 2017. godine provedena je odgovarajuća off-site analiza rizika vezanih za obavljanje SWIFT usluga u bankama u dijelu korištenja IS i uključenih rizika, a u svjetlu nedavnih zloupotreba u SWIFT poslovanju koje su se dešavale u svijetu. Kao rezultat provedene analize, nadležni organizacioni dio Agencije za kontrolu IS u bankama je na osnovu sigurnosnih kontrola koje su predložene od strane SWIFT-a, definirao listu obaveznih i preporučenih kontrola koje banke trebaju primijeniti u segmentu SWIFT poslovanja, obavezu banaka o obavljanju analize uključenih rizika SWIFT sistema u okviru rizika IS, te obavezu obavljanja interne i eksterne revizije IS u navedenom segmentu.

U toku prve polovine 2017. godine provedena je odgovarajuća off-site analiza rizika vezanih za sistem elektronskog bankarstva u bankama, a u vezi sa zloupotrebom navedenog sistema koja se dešavala kako u našoj zemlji, tako i u zemljama iz neposrednog susjedstva. Kao rezultat navedene analize, Agencija je naložila bankama da su dužne izvršiti odgovarajuću analizu rizika sistema elektronskog bankarstva, a naročitu pažnju posvetiti analizi kontrola koje se odnose na monitoring transakcija elektronskog bankarstva, sa ciljem sprečavanja zloupotreba. Banke su bile dužne da provedene analize rizika dostave u Agenciju zaključno sa trećim kvartalom 2017. godine.

Provedenom on-site kontrolom usluga elektronskog bankarstva, konstatovani su određeni rizici i slabosti koji se odnose na pružaoca ove usluge. S tim u vezi, svim bankama koje su korisnici usluga ovog pružaoca usluga, Agencija je naložila da sačine i dostave odgovarajuće akcione planove aktivnosti sa definiranim vremenskim rokovima, sa ciljem otklanjanja slabosti koje su evidentirane prilikom provođenja kontrole. Dostavljeni akcioni planovi banaka bit će predmetom off-site analiza u 2018. godini.

2.3.3. Ostali poslovi

Nakon stupanja na snagu novog ZoB-a, u prvom kvartalu 2017. godine, značajan dio aktivnosti nadležnog organizacionog dijela Agencije za kontrolu IS u bankama bio je usmjeren na izradu novih podzakonskih akata koji reguliraju upravljanje IT rizicima i eksternalizacijom u bankama. Pripremljene su i usvojene nove odluke - Odluka o upravljanju informacionim sistemima u bankama i Odluka o upravljanju eksternalizacijom, koje su usaglašene sa odredbama ZoB-a, unaprijeđene u odnosu na ranije važeću regulativu u skladu sa uočenim nedostacima u njenoj primjeni, te prilagođene EU regulativi i EBA-inim smjernicama u ovom segmentu.

Tokom 2017. godine pripremljen je i regulatorni okvir kako bi se uvela obaveza izvještavanja banaka i u oblasti upravljanja IS i eksternalizacijom (uputstva i prateći obrasci). Cilj ovog

novog regulatornog okvira je da se unaprijede off-site kontrole IS kroz redovno izvještavanje (na kvartalnoj odnosno godišnjoj osnovi) i analiziranje dostavljenih izvještaja banaka.

U skladu sa novim regulatornim okvirom, pripremljene su i nove Smjernice za eksterne revizore za obavljanje revizije IS u banci, koje je u januaru 2018. godine donio direktor Agencije, nakon čega su objavljene na službenoj web stranici Agencije. Ovim Smjernicama su date detaljnije upute u vezi s obavljanjem eksterne revizije IS u banci, u skladu sa obavezama koje proističu iz odredbi ZoB-a, podzakonskih akata – odluka Agencije (Odluke o upravljanju informacionim sistemom u banci, Odluke o upravljanju eksternalizacijom u banci, Odluke o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci i Odluke o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti), te u skladu sa dobrim praksama.

Pripremljen je i nacrt Priručnika za supervizore informacionih sistema, koji sadrži uputstva, procedure i tzv. „kontrolne liste“ po pojedinim oblastima kontrole IT rizika i eksternalizacije. Planirano je da se navedeni interni dokument razmatra i usvoji u 2018. godini u skladu sa propisanim procedurama.

U toku 2017. godine Agencija je, putem odgovarajućih cirkularnih dopisa, obavještavala banke o napadima na IS, za koje je nadležni organizacioni dio za kontrolu IS u bankama imao saznanja da se provode, kako u našoj zemlji, tako i u neposrednom okruženju, a koji dolaze putem javne internetske mreže (informacije dobivene od Ministarstva unutrašnjih poslova i dr.). Banke su informisane o prevarama koje koriste organizovane kriminalne grupe, korištenjem sofisticiranih tehnika napada „phishing“ (lažno predstavljanje sa ciljem osiguranja informacija) i „spoofing“ (lažno predstavljanje sa ciljem ostvarenja autorizovanog pristupa). S tim u vezi, bankama je preporučena pažnja i potreba pojačanog nadzora nad IS, te primjene odgovarajućih preventivnih mjera.

U toku 2017. godine, u okviru nadležnog organizacionog dijela za kontrolu IS u bankama, realizirane su sljedeće aktivnosti, odnosno sačinjeno, razmatrano, doneseno ili usvojeno:

- sedam zapisnika o izvršenim kontrolama;
- jedna interna informacija o obavljenoj kontroli;
- pet informacija o izvršenim kontrolama za Odbor za superviziju;
- četiri rješenja o izdavanju pismenog naloga;
- 12 analiza i davanja mišljenja vezanih za eksternalizaciju poslovnih aktivnosti banaka;
- 16 analiza i saglasnosti za odabir eksternog revizora za reviziju IS banaka;
- tri analize i davanje mišljenja za eksternalizaciju interne revizije IS banaka;
- sedam analiza izvještaja sa obavljenih testiranja rezervnih informatičkih centara;
- tri analize dokumentacije o incidentima koji se desili, a prijavljeni su Agenciji od strane banaka;
- jedna informacija za medije u vezi hakerskih napada na banke;
- dva dopisa bankama u vezi s tumačenjem regulative;
- šest cirkularnih dopisa bankama u vezi s različitim zloupotrebama IS i potrebnim kontrolama i
- redovni izvještaji prema organima rukovođenja i upravljanja Agencijom o izvršenju planiranih zadataka.

2.4. Ostale značajne aktivnosti u segmentu nadzora poslovanja banaka

U toku 2017. godine zaposlenici organizacionog dijela nadležnog za nadzor poslovanja banaka su, zajedno sa zaposlenicima iz drugih organizacionih dijelova Agencije, aktivno učestvovali u aktivnostima koje se odnose na:

- učešće u radu podgrupa za pripremu novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka (odluke, uputstva, smjernice) u skladu sa novim ZoB-om;
- pripremu odgovora na pitanja iz pripadajućih poglavlja Upitnika EK, kao i učešće u radnim grupama za Poglavlja za koje je zadužena Agencija;
- učešće u radu Projektnog tima u pogledu pripreme nacrtu regulative, provođenja QIS-a i drugih aktivnosti i dr.

III. NADZOR BANAKA U POSEBNOM STATUSU

Organizacioni dio Agencije u čijoj je nadležnosti nadzor banaka u posebnom statusu nastavio je sa obavljanjem planiranih i drugih aktivnosti povezanih sa ovim segmentom nadzora. U 2017. godini izvršeni su sljedeći poslovi:

- praćenje rada i saradnja sa bankama u likvidacionom postupku;
- provođenje nadzora rada likvidacionog postupka u bankama;
- kontrola i analiza mjesečnih, kvartalnih i godišnjih izvještaja;
- priprema materijala i izvještaja za organe rukovođenja i upravljanja Agencijom;
- predlaganje i učestvovanje u realizaciji i donošenju akata za banke u posebnom statusu;
- pružanje pomoći i podrške likvidacionim upravicima vezano za potencijalne investitore;
- drugi poslovi vezani za nadzor tri banke koje su u postupku likvidacije.

Pored navedenih poslova, učestvovalo se u radu podgrupa za izradu podzakonskih akata koje Agencija donosi u skladu s ovlaštenjima iz ZOB-a, a u oblasti nadzora i restrukturiranja banaka, te u primjeni Strategije za uvođenje Bazela III.

Također, ovaj organizacioni dio učestvovao je u pružanju informacija i obrazloženja vezanih za redovne posjete (monitoring) predstavnika MMF-a i SB-e, u vezi sa analizom kretanja i promjena u segmentima bankarskog poslovanja koji su povezani sa nadzorom banaka u posebnom statusu.

3.1. Postupci likvidacionih uprava

3.1.1. Hercegovačka banka d.d. Mostar

U Hercegovačku banku d.d. Mostar privremena uprava uvedena je 06.04.2001. godine, Odlukom Visokog predstavnika za BiH, broj: 96/01 („Službene novine Federacije BiH“, broj: 12/01). Za privremenog upravnika imenovana je gđa. Toby Robinson. Visoki predstavnik za BiH je, u decembru 2006. godine, vođenje postupka privremene uprave prenio na Agenciju, koja je imenovala privremenog upravnika. Privremeni upravnik je predložio, a Agencija prihvatila prijedlog za otvaranje likvidacionog postupka nad Bankom, te je Rješenjem broj: 06-2080/12 od 11.07.2012. godine, oduzeta dozvola za rad i imenovan je likvidacioni upravnik Banke.

I u 2017. godini, kao i u ranijem periodu, najveći problem vezan je za pitanja:

- vlasništva Banke na imovini Terminala tečnih goriva Dretelj Čapljina, koji je Vlada FBiH Odlukom br. 522/06 od 07.09.2006. godine, ustupila firmi Terminali FBiH d.o.o. Pitanje vlasništva i dalje je sporno i pored činjenice da Banka posjeduje zemljišno knjižne izvode sa upisanim vlasništvom na ovoj imovini, kao i
- nastavka poslovanja supsidijara Banke. Banka je do 2005. godine stekla vlasništvo od 97% udjela u društvu Hercegovina osiguranje d.d. Mostar, nad kojim je Agencija za nadzor osiguranja uvela mjere reorganizacije i imenovala privremenog upravnika, a nakon pokretanja likvidacionog postupka i likvidacionog upravnika.

U 2017. godini obnovljena je inicijativa vezana za izraženi interes, odnosno Zaključak Vlade FBiH, broj: 710/2013. da se jača bankarski sektor i banke u kojima je FBiH većinski vlasnik (Union banka d.d. Sarajevo), kao i rješavanje statusa i zaštite depozita Banke u likvidaciji.

Banka je zaključno sa 2017. godinom isplatila verifikovane depozite i druge obaveze u likvidaciji od I. do IV. isplatnog reda u iznosu cca. 92% obaveza I-IV reda prioriteta. Također je vršena isplata prve pro rata osnove V-tog isplatnog reda u iznosu cca. 23%. Do 31.12.2017. godine ukupno je isplaćeno 28,9 miliona KM obaveza Banke.

Tokom 2017. godine, likvidaciona uprava vodila je pojačane aktivnosti na naplati dospjelih potraživanja, putem sklapanja sporazuma sa dužnicima, utuživanja i vođenja sudskih sporova protiv neurednih dužnika, a sa ciljem osiguranja sredstava za namirenje preostalih povjerilaca.

3.1.2. Gospodarska banka d.d. Mostar

U 2017. godini završene su sve aktivnosti na realizaciji Javnog poziva za prodaju nekretnine Banke (tzv. „Staklena banka“) u Mostaru. Vlada FBiH, kao kupac, je krajem 2017. godine nakon dostavljanja dodatne dokumentacije potpisala kupoprodajni ugovor i uplatila kupoprodajnu cijenu. Nakon izvršene uplate, stekli su se uslovi za početak isplate verifikovanih depozita i drugih obaveza Banke u likvidaciji od I. do V. reda prioriteta i prve pro-rata osnove VII-og reda prioriteta u iznosu cca. 34%.

3.1.3. Komercijalna banka d.d. Tuzla

U postupku privremene uprave riješeni su depoziti i druge obaveze Banke u iznosu cca. 85%. Na preostalom dijelu imovine i obaveza otvoren je likvidacioni postupak.

Aktivnosti likvidacionog upravnika u 2017. godini odnosile su se na vođenje sudskih sporova i pokušaja naplate preostalih potraživanja Banke, te učešće u sporovima vezanim za naplatu potraživanja koje je preuzela UniCredit Bank d.d. Mostar.

IV. NADZOR SUBJEKATA BANKARSKOG SISTEMA U FBiH U SEGMENTU SPNiFTA

Putem organizacionog dijela nadležnog za kontrolu SPNiFTA, Agencija je u 2017. godini izvršila sve planirane kontrole u nadziranim subjektima bankarskog sistema u FBiH.

Na osnovu kontrolom utvrđene usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA, statusa izvršenja naloga Agencije, analizom izvještaja i relevantnih informacija iz eksternih izvora, utvrđena je ocjena usklađenosti, kvantitet rizika i kvalitet upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i supervizorske zabrinutosti za nadzirane subjekte bankarskog sistema u FBiH.

Izvršene su kontrole usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA u svim bankama u sistemu, te su pojedinačne ocjene banaka rezultirale ocjenom na nivou bankarskog sistema u FBiH da se kvantitet rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti zadržao u granicama umjerenog, da je kvalitet upravljanja ovim rizicima zadovoljavajući, sa rastućim trendom, te da utvrđene nepravilnosti ne predstavljaju razlog za supervizorsku zabrinutost u

pogledu upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u bankama u FBiH.

U lizing sektoru u FBiH kvantitet rizika se zadržao u granicama umjerenog, sa trendom kretanja ka niskom, kvalitet upravljanja rizicima od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je ocijenjen zadovoljavajućim, sa naznakama trenda rasta, te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost u pogledu upravljanja ovim rizicima.

Za mikrokreditni sektor u FBiH kvantitet rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ocijenjen je i daljnje umjerenim, kvalitet upravljanja ovim rizicima zadovoljavajućim, sa trendom rasta, te u tom smislu ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost u pogledu upravljanja ovim rizicima.

Posmatrajući nadzirane subjekte bankarskog sistema u FBiH, zaključak je da su u ovom segmentu većim dijelom usklađeni sa normama koje su propisane zakonskim propisima, podzakonskim i provedbenim aktima kojima se propisuju obaveze subjekata bankarskog sistema u FBiH u segmentu SPNiFTA.

4.1. Kontrole SPNiFTA

Programom rada Agencije za 2017. godinu, planirano je da organizacioni dio Agencije nadležan za kontrolu SPNiFTA izvrši 33 kontrole, od čega 16 kontrola usklađenosti poslovanja banaka, pet kontrola usklađenosti poslovanja lizing društava i 12 kontrola MKO, od čega jedna kontrola usklađenosti poslovanja sa standardima SPNiFTA i 11 kontrola izvršenja naloga.

Sve planirane kontrole u potpunosti su izvršene u 2017. godini, kako prema ukupnom broju, tako i prema strukturi planiranih kontrola prema nadziranim subjektima bankarskog sistema u FBiH i prema vrstama kontrola.

U narednoj tabeli daje se pregled planiranih i ostvarenih kontrola, prema nadziranim subjektima bankarskog sistema u FBiH i prema vrsti kontrole:

R. br.	Vrsta kontrole	Planirano	Ostvareno	Procentat (%)
1	2	3	4	5=4/3X100
1.	Kontrola usklađenosti poslovanja banaka	16	16	100
2.	Kontrola usklađenosti poslovanja lizing društava	5	5	100
3.	Kontrola usklađenosti poslovanja MKO	1	1	100
4.	Kontrola izvršenja naloga MKO	11	11	100
	UKUPNO	33	33	100

Uzimajući u obzir planirane i izvršene kontrole, uvažavajući korporativne promjene koje su se dešavale u 2017. godine u bankarskom i lizing sektoru u FBiH, može se zaključiti da je Agencija u segmentu kontrola SPNiFTA realizirala planirane aktivnosti. Za izvršenje ovih kontrola utrošeno je 661 kontrolor dana i to: kontrole usklađenosti poslovanja u bankama - 459 kontrolor dana, kontrole usklađenosti poslovanja lizing društava - 80 kontrolor dana, kontrole izvršenja naloga u MKO - 102 kontrolor dana i kontrole usklađenosti MKO - 20 kontrolor dana.

U narednim tabelarnim pregledima dat je detaljan pregled pojedinačno izvršenih kontrola SPNiFTA u 2017. godini, prema subjektima bankarskog sistema u FBiH i prema vrsti kontrola:

a) Banke, kontrole usklađenosti poslovanja

R.br.	Naziv banke	Dani prip.	Period kontrole	Broj dana kontrole	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo	2	06.-13.02.	6	2	3	30
2.	Bosna Bank International d.d. Sarajevo	2	06.-17.03.	10	3	2	30
3.	Privredna banaka Sarajevo d.d. Sarajevo	2	06.-14.03.	7	4	2	26
4.	Intesa SanPaolo Banka d.d. Sarajevo	1	27.03.-03.04.	6	3	3	30
5.	Raiffeisen Bank d.d. BiH	1	10.-18.04.	7	2	3	30
6.	UniCredit Bank d.d. Mostar	1	24.04.-04.05.	7	2	3	30
7.	SberBank BH d.d.	2	22.-30.05.	7	2	3	33
8.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1	12.-20.06.	7	3	3	33
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	2	06.-14.07.	7	2	3	33
10.	Sparkasse Bank d.d. Sarajevo	1	21.-31.08.	9	2	2	24
11.	NLB d.d. Sarajevo	2	11.-22.09.	10	2	2	28
12.	Union banka d.d. Sarajevo	2	11.-22.09.	10	2	2	28
13.	Vakufska banka d.d. Sarajevo	2	09.-20.10.	10	2	2	28
14.	Komercijalno-investiciona banka d.d. Velika Kladuša	2	09.-20.10.	10	2	2	28
15.	ASA banka d.d. Sarajevo	2	06.-17.11.	10	2	2	28
16.	Razvojna banka Federacije BiH	2	20.-24.11.	5	3	2	20
	UKUPNO	-	-	-	-	-	459

U izvršenim kontrolama utvrđena je ukupno 51 neusklađenost, što je 63% u odnosu na broj neusklađenosti utvrđenih u prethodnom supervizorskom ciklusu, za čije otklanjanje su data 54 naloga, što je 53% u odnosu na prethodni supervizorski ciklus. Ovaj omjer smanjenja utvrđenih neusklađenosti u bankama odnosi se na sve propisane pojedinačne politike: Politika o prihvatljivosti klijenta (8 nepravilnosti), Politika o identifikaciji klijenta (13 nepravilnosti), Politika o stalnom praćenju računa i transakcija (23 nepravilnosti) i Politika o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnost (7 nepravilnosti).

b) Lizing društva, kontrole usklađenosti poslovanja

R.br.	Naziv lizing društva	Dani prip.	Period kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	2	23.-27.01.	5	3	2	20
2.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	2	08.-10.02.	3	3	2	16
3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	1	27.-31.03.	5	3	2	18

4.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo ¹	1	11.-14.04.	4	3	2	16
5.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	1	11.-12.05.	2	2	2	10
	UKUPNO	7	-	19	14	2	80

U izvršenim kontrolama utvrđeno je ukupno deset neusklađenosti, što je 55% u odnosu na broj neusklađenosti utvrđenih u prethodnom supervizorskom ciklusu, za čije otklanjanje je izdato deset naloga. Ovaj omjer smanjenja utvrđenih neusklađenosti se odnosi na sve propisane pojedinačne politike: Politika o prihvatljivosti klijenta (tri nepravilnosti), Politika o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta (četiri nepravilnosti) i Politika o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (dvije nepravilnosti).

c) MKO, kontrola usklađenosti

R.br.	Naziv MKO	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKF LOK Sarajevo	2	20.-24.02.	5	3	2	20
	UKUPNO	2	-	5	3	2	20

d) MKO, kontrole izvršenja naloga

R.br.	Naziv MKO	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postk. postupka	Broj kontr.	Broj kontr. dana
1	2	3	4	5	6	7	8=7x(3+5+6)
1.	MKD EKI Sarajevo	1	10.-12.01.	3	1	2	10
2.	MKF Mikra Sarajevo	1	17.-19.01.	3	1	2	10
3.	PIMKF Sarajevo	1	09.-11.05.	3	1	2	10
4.	MKF EKI Sarajevo	1	14.-16.04.	3	1	2	10
5.	MKF Sani Zenica	1	06.-07.07.	2	1	2	8
6.	MKF Mikro Aldi Goražde	1	17.-18.08.	2	1	2	8
7.	MKF Lider Sarajevo	1	01.-03.11.	3	1	2	10
8.	MKF Melaha Sarajevo	1	28.-29.11.	2	1	2	8
9.	MKF Mi-Bospo Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
10.	MKF Partner Tuzla	1	05.-07.12.	3	1	2	10
11.	MKF LOK Sarajevo	1	26.-27.12.	2	1	2	8
	UKUPNO	11	-	29	11	2	102

Na osnovu kontrolom utvrđenog statusa izvršenja naloga u segmentu SPNiFTA konstatovano je da je na nivou mikrokreditnog sistema u FBiH procenat izvršenja izdatih naloga Agencije 92%.

4.2. Ostale aktivnosti

4.2.1. Moneyval delegacija BiH i Radna grupa institucija BiH za SPNiFTA

U toku 2017. godine predstavnik Agencije u MONEYVAL delegaciji BiH i Radnoj grupi institucija BiH za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je učestvovao u radu ova dva tijela, sa ciljem pripremanja izvještaja za plenarne sjednice MONEYVAL

¹ Sa 30.06.2017. godine društvo je, uslijed statusne promjene pripajanja matičnoj banci, oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga

komiteta Vijeća Evrope o napretku BiH u kreiranju i provođenju mjera sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Plenarne sjednice ovog komiteta su održane u maju, septembru i decembru 2017. godine.

4.2.2. Radna grupa za izradu procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH

U toku izvještajne godine predstavnici organizacionog dijela Agencije nadležnog za kontrolu SPNiFTA su bili uključeni u rad Radne grupe za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u BiH, kao članovi Tima 3 – Procjena rizika bankarskog sektora i Tima 6 – Procjena rizika za ostale finansijske sektore (mikrokreditni i lizing sektor koji su pod nadzorom Agencije). Timom (podgrupom) 3 kopredsjedavaju predstavnici Agencije i ABRSA, a članovi su Tima (podgrupe) 6. Aktivnosti u vezi sa procjenom rizika su okončane na nivou podgrupa. Naredna aktivnost je rad članova Radne grupe (predstavnici Vijeća ministara BiH, koje predstavlja Ministarstvo sigurnosti, Vlade RS, Vlade FBiH, Vlade BDBiH, Moneyval delegacije BiH i SIPE - FOO) na procjenama koje su uradili Timovi (podgrupe) i priprema konačne procjene za usvajanje od strane Vijeća ministara BiH. Planirano je da se nakon usvajanja ove procjene, tokom 2018. godine, pristupi izradi Akcionog plana za izradu potrebnih zakona ili propisa ili izradu izmjena i dopuna već postojećih zakona i propisa.

4.2.3. Radna grupa za realizaciju FATF Akcionog plana za BiH

U vezi sa statusom BiH na FATF-ovoj listi zemalja sa konstatovanim nedostacima u provođenju mjera sprečavanja pranja novca nije se ništa mijenjalo. Tokom godine konstatovan je napredak u postizanju usklađenosti, iako još uvijek nije potpuno realizovan FATF-ov Akcioni plan za BiH. FATF je najavio svoju on-site posjetu BiH u januaru 2018. godine, sa ciljem utvrđivanja konačnog stanja i zauzimanja stava u vezi sa brisanjem BiH sa liste zemalja sa konstatovanim nedostacima u provođenju mjera sprečavanja pranja novca. Bitno je napomenuti da se niti jedna mjera iz Akcionog plana FATF-a ne odnosi na subjekte bankarskog sistema u FBiH koji su pod nadzorom Agencije, niti je Agencija nosilac bilo koje aktivnosti iz ovog Akcionog plana. Međutim, i pored ovoga FATF je zatražio da u toku posjete obavi razgovor sa predstavnicima Agencije. U vezi sa ovim zahtjevom, Agencija je dala odgovore na Upitnik koji je dostavilo Ministarstvo sigurnosti. Ovaj dokument će biti polazna osnova u razgovoru predstavnika Agencije i FATF-a.

V. NADZOR POSLOVANJA MKO

Organizacioni dio Agencije nadležan za kontrolu poslovanja MKO je u toku 2017. godine obavio ukupno sedam kontrola MKO, na osnovu kojih su sačinjeni detaljni zapisnici i predloženi potrebni nalozi za unapređenje rada MKO i otklanjanje uočenih nepravilnosti. Također, provedeni su potrebni postkontrolni postupci. U okviru postojećih kapaciteta odgovoreno je i zahtjevima off-site kontrole, sačinjavanju analiza poslovanja i, u predviđenom roku, izrade redovnih kvartalnih informacija o mikrokreditnom sistemu u FBiH, izradi raznih izvještaja, informacija iz segmenata off-site kontrole, planova rada, kao i drugih mišljenja vezanih za upite MKO.

U toku 2017. godine ovaj organizacioni dio Agencije je pratio rad radne grupe na izradi prijedloga zakonskog okvira koji regulira pitanja rada MKO, kao i radne grupe imenovane od strane FMF-a, a u vezi s izradom nacrtu novog ZoMKO. U vezi sa dostavljenim nacrtom ZoMKO ovaj organizacioni dio Agencije je uputio inicijativu FMF-u za izmjene prijedloga

novog zakona sa ciljem jasne implementacije zakona sa aspekta supervizije, a vodeći računa o preporukama FSAP misije iz oblasti finansijske inkluzije, te usklađivanju sa inicijativom za izmjene zakona u RS-u. Predložena su nova rješenja kojima se u značajnoj mjeri regulira rad MKO.

Do kraja 2017. godine ukupno je obavljeno sedam on-site kontrola MKO. Od ukupnog broja planom predviđenih kontrola, provedene su tri obimne i četiri kontrole izvršenja naloga, a obavljene su dvije obimne kontrole i pet kontrola izvršenja naloga. Nakon njihovog završetka izdato je ukupno 35 naloga za unapređenje rada MKO kao i otklanjanje svih uočenih nepravilnosti u radu MKO, a što je za 22 naloga ili 39% manje u odnosu na 2016. godinu.

U segmentu licenciranja u roku su obrađena četiri zahtjeva za izmjenu statuta MKO-a, dok su četiri zahtjeva u postupku obrade.

U segmentu off-site kontrola u toku 2017. godine je kontrolisano svih 12 MKO prema propisanim izvještajima koji se Agenciji dostavljaju kvartalno.

Sačinjeno je pet informacija o mikrokreditnom sistemu FBiH, čime je realiziran plan izrade informacija. U skladu sa preporukama organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, informacije o mikrokreditnom sistemu u FBiH su metodološki usklađene sa kvartalnim informacijama za banke i lizing društva.

Ovaj organizacioni dio Agencije je bio angažovan i na pripremama odluka iz oblasti poslovanja MKO, te su okončane i mnoge druge aktivnosti kao što su saglasnosti na izbor revizorskih kuća, izmjene organa upravljanja i rukovođenja, te organizacionih dijelova MKO.

U toku 2017. godine sačinjene su sve planirane informacije o mikrokreditnom sistemu u FBiH, unaprijeđene za nove analize, a što je rezultat sistematičnog planiranja radnih zadataka, efikasne organizacije i upravljanja resursima, timskom radu i angažovanju zaposlenih, kao i realizaciji svih drugih neplaniranih aktivnosti, a posebno za izradu nacrtu ZoMKO, odnosno primjedbi na dostavljeni tekst.

5.1. Poslovi kontrole poslovanja MKO

5.1.1. Off-site kontrola

Kontrola MKO putem izvještaja (off-site kontrola) obavlja se u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima i obuhvata:

- prikupljanje, pregled, unos i analizu mjesečnih i kvartalnih izvještaja MKO na obrascima i u rokovima koje je propisala Agencija,
- prikupljanje i pregled izvještaja eksternog revizora o obavljenoj reviziji godišnjih finansijskih izvještaja MKO i njihovih pisama rukovodstvu,
- pregled ostalih podataka i informacija, te dodatno propisanih izvještajnih obrazaca koje MKO dostavljaju na zahtjev Agenciji i svih drugih raspoloživih podataka o poslovanju MKO i njihovom finansijskom stanju.

Na osnovu prikupljenih i analiziranih izvještaja MKO, podaci se konsoliduju u formi informacija o stanju u mikrokreditnom sistemu FBiH.

Analizom finansijskih izvještaja MKO omogućeno je kontinuirano praćenje i nadzor finansijskog stanja i poslovanja svake MKO pojedinačno i konsolidovano na nivou cjelokupnog mikrokreditnog sistema u FBiH, zatim kontrola zakonitosti rada MKO i primjene propisa, te praćenje stepena ispunjenosti standarda propisanih odlukama Agencije i drugih ključnih pokazatelja poslovanja.

U 2017. godini, u skladu sa Programom rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu, provedene su sljedeće aktivnosti iz off-site kontrole:

- 1) unos, kontrola i analiza 144 mjesečna izvještaja o ponderisanim nominalnim kamatnim stopama i EKS po kreditima MKO, konsolidovanje mjesečnih izvještaja na nivou mikrokreditnog sektora, te praćenje trendova kretanja kamatnih stopa na mikrokredite o kojima se na kvartalnom nivou (u okviru informacija) prezentiraju najviše, odnosno najniže kamatne stope u MKO;
- 2) unos, kontrola i analiza oko 1.200 izvještaja za 12 MKO, te izrada kvartalnih izvještaja na nivou mikrokreditnog sistema na osnovu izvještaja MKO koje su bile u redovnom nadzoru i to:
 - na finansijski datum 31.12.2016. godine – 20 preliminarne izvještaja,
 - na finansijski datum 31.12.2016. godine – 20 konačnih izvještaja,
 - na finansijski datum 31.03.2017. godine – 20 kvartalnih izvještaja,
 - na finansijski datum 30.06.2017. godine – 20 kvartalnih izvještaja,
 - na finansijski datum 30.09.2017. godine – 20 kvartalnih izvještaja;
- 3) Nakon unosa, pregleda i analize izvještaja MKO, organizacioni dio Agencije nadležan za nadzor MKO pripremio je ukupno pet informacija o mikrokreditnom sistemu FBiH usvojenih na sjednicama UO koji su javno dostupni dokumenti, te služe za eksterno izvještavanje i to:
 - dvije godišnje informacije o mikrokreditnom sistemu FBiH na dan 31.12.2016. godine (po preliminarne i konačnim podacima),
 - tri kvartalne informacije o mikrokreditnom sistemu FBiH sa stanjima na dan 31.03.2017. godine, 30.06.2017. godine i 30.09.2017. godine.
- 4) uz sveobuhvatne kvartalne informacije o mikrokreditnom sistemu FBiH, za potrebe menadžmenta Agencije se pripremaju i skraćene kvartalne informacije o mikrokreditnom sistemu FBiH, te je u toku 2017. godine pripremljeno ukupno pet skraćenih informacija;
- 5) po prijemu revizorskih izvještaja u 2017. godini, izvršen je pregled izvještaja o obavljenoj eksternoj reviziji finansijskih izvještaja za 12 MKO na dan 31.12.2016. godine i 11 pisama upravi, te praćenje objave skraćenih revizorskih izvještaja u dnevnoj štampi. Sve MKO su u propisanom roku dostavile kompletiranu dokumentaciju koja se tiče eksterne revizije izvještaja za godinu koja je završila 31.12.2016. godine. Također, u okviru Informacije o mikrokreditnom sistemu sa stanjem na dan 30.06.2017. godine, uključen je skraćeni pregled izvještaja nezavisnog eksternog revizora za godinu koja je završila 31.12.2016. godine;
- 6) s obzirom da se vrše i on-site i off-site kontrole poslovanja MKO, prilikom pripreme za on-site kontrole (obimne, ciljane ili kontrole izvršenja naloga), u okviru off-site aktivnosti, pripremaju se informacije o MKO koje su predmet kontrole na osnovu izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji, bilo na mjesečnom ili kvartalnom nivou;
- 7) kontinuirani off-site nadzor u redovnom post-kontrolnom postupku provođen je nad četiri MKO, praćenjem izvršenja naloženih mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti i neusklađenosti u njihovom poslovanju u propisanim rokovima i to ukupno 97 naloga datih rješenjima Agencije.

5.1.2. On-site kontrola

U toku 2017. godine, ovaj organizacioni dio Agencije je obavio dvije obimne kontrole poslovanja MKO u FBiH i pet kontrola izvršenja naloga, čime je planirani broj kontrola izvršen.

Obimne kontrole su složenije i zahtjevnije, kako po predmetu rada, tako i po resursima i dužini trajanja kontrole, a obavljaju se prema prioritetu, odnosno slučajevima bitno poremećenog poslovanja uslijed značajnih slabosti u upravljanju, prije svega kreditnim rizikom i rizikom zarade. To je u većoj mjeri imalo negativan utjecaj na kapital, kao posljedica ranije uočenog nesolidnog upravljanja poslovanjem.

Obimne kontrole poslovanja podrazumijevaju kontrolu kvalitete upravljanja i rukovođenja aktive i upravljanje kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, kontrolom kapitala i posebno doniranih sredstava, kontrolom usklađenosti sa standardima poslovanja definiranih Odlukom o ostalim općim uslovima poslovanja, te usklađenosti sa ZoMKO, Zakonom o udruženjima i fondacijama i svim drugim propisima. Cilj obimnih kontrola je bio pregled poslovanja predmetnih MKO, kako bi se utvrđene nepravilnosti i slabosti otklonile, a sve sa ciljem stvaranja pouzdanog mikrokreditnog sistema koji ostvaruje ciljeve propisane članom 2. ZoMKO. U vezi sa obavljenim obimnim kontrolama sačinjeni su detaljni zapisnici o svim segmentima izvršenih kontrola, te odgovori na dostavljene prigovore od strane MKO. Nakon okončanja procesa dostave zapisnika, informacije o obavljenim kontrolama, te prijedlozi rješenja o izdavanju pismenih naloga, upućeni su Odboru za superviziju.

Pregled ostvarenih obimnih kontrola i kontrola izvršenja naloga MKO daje se u Prilogu 6. ovog Izvještaja.

5.1.3. Ključni nalazi i nepravilnosti utvrđene kontrolama i postupci

U toku 2017. godine za obavljene on-site kontrole je utvrđeno da većina MKO posluje u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su i osnovane. Većina MKO je u značajnom procentu postupila po nalogima i preporukama Agencije koji su rezultat obimnih i ciljanih kontrola iz prethodnog perioda, te su unaprijeđene poslovne prakse i procesi, kao i interne kontrole, što se reflektovalo na poboljšanje kreditnog portfolija. Također, uloženi su značajni naponi na poboljšanju naplate kredita koji se nalaze u vanbilansnoj evidenciji, a što utječe na finansijsku disciplinu klijenata, te u konačnici na rezultate poslovanja MKO. U kontrolama izvršenja naloga kod četiri MKF, stepen potpunog izvršenja naloga se kreće u rasponu od 43% do 100%. U tim kontrolama ukupno je evidentirano četiri neizvršena naloga i svi se odnose na jednu MKF. Stepen djelimično izvršenih naloga iznosio je 20% i isti će biti predmetom narednih kontrola. Agencija je, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzela sve raspoložive nadzorne mjere i pokrenula potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu uvođenja poslovanja MKF u zakonske okvire, radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

Kod obimnih kontrola značajne nepravilnosti odnose se na nerealno iskazivanje finansijskog položaja i rezultata poslovanja kod dvije MKO. U vezi sa uočenim nepravilnostima, sačinjeni su prijedlozi rješenja za izdavanje ukupno 35 naloga MKO u toku 2017. godine za koje je okončan proces kontrole i usvajanja informacija na Odboru za superviziju. Konačni nalozi su pripremljeni na osnovu prijedloga i zaključaka donesenih na sjednicama Odbora za superviziju.

5.2. Poslovi licenciranja

▪ Izdavanje dozvola za rad MKF i MKD

U toku 2017. godine ovaj organizacioni dio Agencije je primio zahtjev za licenciranje nove MKO za koji je tražena dodatna dokumentaciju u skladu sa važećim propisima. Također, vršene su konsultacije sa advokatskim kancelarijama u vezi s osnivanjem dva društva za čije osnivanje, do kraja godine, nije upućen zahtjev Agenciji.

▪ Saglasnosti na statusne promjene

U toku 2017. godine, nije bilo zahtjeva za statusne promjene MKF.

▪ Oduzimanje dozvole za rad MKF

U toku 2017. godine nije bilo oduzimanja dozvola za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

▪ Izdavanje dozvole za rad novonastalih MKF i MKD

U toku 2017. godine zaprimljeno je nekoliko upita za osnivanje MKF i MKD od strane fizičkih i pravnih lica, odnosno advokatskih kancelarija, te su vršene konsultacije u vezi s potrebnom dokumentacijom za osnivanje MKO, standarde poslovanja MKO vezane za izvještavanja, rezervisanja i slično.

▪ Izdavanje saglasnosti i mišljenja vezanih za organizacione dijelove MKO, izbor revizora, izbor organa upravljanja i rukovođenja i osnivačke akte MKO

Poboljšanje efikasnosti i produktivnosti posebno u segmentu izdavanja raznih saglasnosti za organizacione dijelove, kao i revizorske izvještaje rezultat je aplikacije registra za izdavanje saglasnosti. Ukupno je primljeno 126 zahtjeva za organizacione dijelove MKO i svi su riješeni u predviđenim rokovima. Akti uključuju popratna pisma, rješenja i zaključke u vezi sa saglasnosti za otvaranje novih (94), promjene oblika postojećih ureda (13), promjene adrese postojećih ureda (15), te zatvaranje postojećih organizacionih dijelova MKO (4).

Također, u toku 2017. godine primljeno je deset zahtjeva za izdavanje saglasnosti za izbor revizora za obavljanje revizije finansijskih izvještaja MKO i svi su pozitivno riješeni, od čega tri saglasnosti za obavljanje revizije na datum 31.12.2016. i sedam saglasnosti za obavljanje revizije na datum 31.12.2017. godine. Postupak izdavanja saglasnosti je bio uslovljen analizama prethodno revidiranih izvještaja, kao i ispunjenja uslova za odabir revizorske kuće propisane aktima Agencije.

Obrađeno je i riješeno ukupno 15 zahtjeva za izbor i promjenu organa. 14 zahtjeva se odnosilo na organe upravljanja i jedan zahtjev za promjenu organa rukovođenja MKO. Također, u toku 2017. godine primljeno je osam zahtjeva za izmjenu i dopunu statuta MKO. Date su ukupno četiri saglasnosti na izmjene i dopune statuta. Četiri zahtjeva za izdavanje saglasnosti za izmjene i dopune statuta su u fazi obrade.

5.3. Poslovi vođenja i ažuriranja registra MKO

Vezano za poslove vođenja i ažuriranja Registra MKO, kreirana je dodatna aplikacija profila MKO koja sadrži sve bitne informacije o svakoj MKO u okviru Registra. Aplikacija elektronskog Registra je proširena za izdavanje tipskih naloga za kontrole, te će u narednoj fazi biti dodatno proširena za sistem praćenja izdatih naloga na osnovu obavljenih kontrola. Unapređenje aplikacije je kontinuiran proces.

5.4. Saradnja

U toku 2017. godine ovaj organizacioni dio Agencije je nastavio saradnju sa Federalnim ministarstvom pravde vezano za pitanje registra. Također, nastavljena je saradnja sa FMF-om po pitanju novog zakonskog okvira za MKO. Za isti su date primjedbe sa ciljem poboljšanja supervizorskih alata i finansijske inkluzije, kao i zaštite korisnika mikrokredita, uključujući prijedlog ograničenja EKS-a i uspostavljanja mehanizma ograničenja. Svrha navedenog je onemogućavanje primjene ekstremno visokih kamatnih stopa za mikrokreditiranje, te ograničen ulazak pravnih lica sa ciljem „pay day“ - dnevnih zajmova po ekstremnim stopama. Također, dat je prijedlog povećanja minimalnog kapitala potrebnog za osnivanje MKO sa ciljem konsolidacije MKO i bolje ekonomije obima organizacija, praćenje troškova i druge mjere koje imaju za cilj pružanje usluga širem broju korisnika, ali po prihvatljivim uslovima. Supervizorski alati su u prijedlogu ZoMKO u značajnoj mjeri poboljšani.

Organizacioni dio Agencije nadležan za nadzor poslovanja MKO je nastavio saradnju i sa ABRS-om, te su obavljeni razgovori u smislu rješavanja tekućih pitanja nadzora, izvještavanja, eventualnih izmjena određenih akata kojima se uređuje poslovanje MKO, kao i izmjena ZoMKO. Na osnovu redovnih konsultacija, ABRS će raditi na sličnim rješenjima i ograničenjima.

I u 2017. godini održani su brojni sastanci i konferencijski pozivi sa inostranim kreditorima i rejting kućama, te su razmijenjena mišljenja o stanju sektora i njegovoj budućnosti. Investitori i dalje pokazuju interes za implementaciju zakonskih i podzakonskih akata, očekivani preokret u razvoju mikrofinansijskog sektora, te buduće trendove. SB je ponudila program tehničke pomoći, sa ciljem jačanja zakonskog okvira, kao i podzakonskih propisa.

U toku 2017. godine obavljene su konsultacije sa revizorskim kućama po pitanju kvalifikovanih revizorskih izvještaja. Saradnja sa revizorskim kućama predstavlja dobru praksu kojom se osigurava transparentno poslovanje MKO.

S obzirom da pitanje rješavanja žalbi žiranata i klijenata rješava Ombudsmen, u saradnji sa njim prate se žalbe klijenata i pripremaju izvještaji o žalbama.

5.5. Ostali poslovi

U 2017. godini izvršeni su i ostali poslovi:

- izdato je 113 zaključaka o plaćanju naknada za izdata rješenja. Krajem svakog kvartala po primljenim izvještajima MKO, vrši se izračun kvartalne fiksne i varijabilne naknade prema predmetnoj odluci Agencije;
- nastavljeno je sa praćenjem trendova poslovanja MKO u svijetu putem različitih elektronskih publikacija (Microfinance Bulletin, Izvještaji Planet Rejtinga i dr.) i analizom pokazatelja najznačajnijih MKO u BiH.

VI. NADZOR POSLOVANJA LIZING DRUŠTAVA

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole poslovanja i regulative lizing društava u FBiH bile su usmjerene na unapređenje sigurnosti, kvaliteta i zakonitog poslovanja tržišno orijentisanog i stabilnog lizing sistema u FBiH.

Praćenje poslovanja lizing društava u FBiH realizirano je kroz kontinuirani proces posrednih (off-site) i neposrednih (on-site) kontrola, komunikaciju sa predstavnicima uprava lizing društava, UDLBiH i eksternih revizora kojima je Agencije izdala saglasnost za reviziju finansijskih izvještaja lizing društava u FBiH.

U 2017. godini izvršeno je ukupno šest kontrola, od čega četiri on-site kontrole izvršenja naloženih mjera, jedna obimna on-site kontrola usklađenosti poslovanja i jedna off-site kontrola usklađenosti sa odredbama ZoZKFU. Neposredne kontrole kod kojih je predmet bila ocjena izvršenja naloženih mjera rezultirale su ocjenom da nije bilo neizvršenih naloga od strane lizing društava. Izvršena obimna kontrola usklađenosti poslovanja sa zakonskim propisima, podzakonskim aktima Agencije i drugom regulativom rezultirala je izdavanjem rješenja lizing društvu za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti i nepravilnosti.

Pored izvršenih posrednih i neposrednih kontrola u lizing društvima u FBiH, te aktivnosti u okviru propisanih postupaka obrade zahtjeva i odlučivanja o davanju saglasnosti lizing društvima, Agencija je putem organizacionog dijela nadležnog za nadzor poslovanja lizing društava u 2017. godini provela i značajne aktivnosti na dopuni regulatornog okvira za poslovanje i nadzor lizing društava u FBiH u procesu usklađivanja podzakonskih akata Agencije sa izvršenim izmjenama i dopunama ZoL-a. U okviru tih regulatornih aktivnosti izvršene su izmjene i dopune tri postojeće odluke i usvojena nova odluka u segmentu propisivanja uslova za izdvajanje poslovnih procesa iz lizing društava (eksternalizacija).

Sa 30.06.2017. godine izvršena je statusna promjena pripajanja jednog lizing društva matičnoj banci, koja će nastaviti obavljati poslove finansiranja putem finansijskog lizinga putem poslovne mreže banke. Uslijed izvršene statusne promjene, Agencija je oduzela dozvolu za obavljanje poslova lizinga tom lizing društvu.

6.1. Licenciranje

6.1.1. Saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave u lizing društvu

Izdato je šest prethodnih saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave lizing društva i to:

- po dvije prethodne saglasnosti za direktora i izvršnog direktora ASA Leasing d.o.o. Sarajevo i
- prethodna saglasnost za direktora i izvršnog direktora UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo.

Pored navedenih saglasnosti, izvršena je obrada zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti za članove Uprave Sparkasse Leasinga d.o.o. Sarajevo, koja je izdata u januaru 2018. godine.

6.1.2. Saglasnosti za sticanje vlasničkog interesa u drugom pravnom licu

Izdana je prethodna saglasnost Sparkasse Leasingu d.o.o. Sarajevo za sticanje 100% vlasništva u društvu S-PREMIUM d.o.o. Sarajevo.

6.1.3. Saglasnosti za imenovanje eksternog revizora

Izdato je šest prethodnih saglasnosti za imenovanje eksternog revizora, koji će izvršiti reviziju godišnjih finansijskih izvještaja za 2017. godinu i ocjenu usklađenosti lizing društava sa standardima SPNiFTA.

6.1.4. Rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova lizinga

Uslijed izvršene statusne promjene pripajanja UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo matičnoj banci UniCredit Bank d.d. Mostar (100% vlasnik lizing društva), Agencija je izdala Rješenje kojim je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga društvu UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo, a što je predstavljalo preduslov za provedbu statusne promjene u registracionom sudu.

6.2. Nadzor

Cilj nadzora je bio da se ocijeni sposobnost lizing društava u FBiH da upravljaju ključnim rizicima u poslovanju i usklađenost njihovog poslovanja sa zakonskom regulativom i podzakonskim aktima Agencije, kao i regulativom kojom je definirana zaštita korisnika finansijskih usluga.

Nadzor lizing društava obavljao se kroz kontinuirani posredni i neposredni nadzor.

6.2.1. Posredni nadzor

Postupak posrednog nadzora lizing društava obavlja se kroz sljedeće procese: prikupljanje, pregled, kontrola i analiza regulatornih izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji na mjesečnom i kvartalnom nivou, analiza izvještaja eksternih revizora o obavljenim revizijama godišnjih finansijskih izvještaja lizing društava, te ostalih podataka i informacija koje lizing društva dostavljaju na zahtjev Agencije i svih ostalih raspoloživih podataka o poslovanju lizing društava u FBiH i njihovom finansijskom stanju.

Regulatorni izvještaji se dostavljaju u papirnoj formi i putem informatičke aplikacije za obradu podataka o poslovanju lizing društava i banaka koje u svom portfoliju imaju potraživanja po osnovu finansijskog lizinga.

Nakon kontrole i obrade regulatornih izvještaja, sačinjeno je pet informacija o lizing sistemu FBiH. Podaci o lizing sistemu FBiH obuhvataju zbirne podatke o lizing sektoru (podaci lizing društava u FBiH koji posjeduju dozvolu za obavljanje poslova lizinga izdatu od strane Agencije) i podatke iskazane u izvještajima banaka koje u svom portfoliju imaju potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koji se izrađuju sa ciljem informisanja javnosti o poslovanju lizing sistema u FBiH i aktivnostima Agencije po osnovu nadzora nad istim. Sačinjene su sljedeće informacije:

- dvije godišnje informacije o lizing sistemu u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine (jedna po privremenim i jedna po konačnim podacima), i
- tri kvartalne informacije o lizing sistemu u FBiH sa stanjem na dan 31.03., 30.06. i 30.09.2017. godine.

Kontrolom regulatornih izvještaja i podataka unesenih u informatičku aplikaciju u toku 2017. godine, kontrolori su u nekoliko navrata od davalaca lizinga zahtijevali korekciju izvještaja

uslijed netačnog sačinjavanja istih, kao i obrazloženja za materijalno značajna odstupanja pojedinih pozicija u odnosu na prethodne izvještajne periode.

U skladu sa dinamikom dostavljanja propisanih izvještaja, redovno je vršen pregled i kontrola izvještaja, ostalih informacija i podataka o poslovanju davalaca lizinga i na osnovu istih su vršene analize finansijskog stanja lizing sistema u FBiH, analizirani trendovi u poslovanju i rizici kojima su izloženi u poslovanju, te su se na osnovu istih planirale aktivnosti za neposredni nadzor.

6.2.2. Neposredni nadzor

Postupak neposrednog nadzora lizing društava obavlja se kroz sljedeće procese: planiranje, priprema kontrole, kontrola, ocjena poslovanja, nalaganje korektivnih mjera i postkontrolni postupak. Pomenuti procesi obuhvataju složene aktivnosti i radnje, na osnovu kojih se donose ocjene o usklađenosti poslovanja sa zakonskom regulativom, utvrđuju se nepravilnosti i neusklađenosti, vrši ocjena kvalitete upravljanja rizicima u poslovanju lizing društava i daju prijedlozi i donose odluke o korektivnim i drugim mjerama prema lizing društvima, a sa ciljem održavanja stabilnog lizing sistema u FBiH.

Programom rada Agencije za 2017. godinu planirano je šest neposrednih kontrola lizing društava, od čega je obavljeno pet neposrednih kontrola i jedna posredna kontrola i to:

- jedna obimna kontrola,
- četiri kontrole izvršenja naloženih mjera, i
- jedna posredna kontrola.

Ostvareni broj kontrola predstavlja izvršenje od 83% u odnosu na planirani broj kontrola u 2017. godini, iz razloga prestanka poslovanja Hypo-Alpe-Adria Leasinga d.o.o. Banja Luka (u daljem tekstu: HLBL), kod kojeg je planirana kontrola izvršenja naloga. Naime, u toku pripreme Agencije za kontrolu, od strane ABRS-a je dostavljeno Rješenje kojim se HLBL oduzima dozvola za obavljanje poslova lizniga. Stupanjem na snagu Rješenja (21.06.2017. godine) prestala je nadležnost Agencije za obavljanjem poslova nadzora nad HLBL, te je u skladu sa zakonskim odredbama pokrenut likvidacioni postupak. Nadležni organizacioni dio Agencije nije bio u mogućnosti obaviti planiranu kontrolu izvršenja naloga uslijed navedenog razloga. Od strane odgovornog kontrolora sačinjena je Službena zabilješka o dostavljenoj dokumentaciji u vezi sa postupanjem po nalogu iz Rješenja, čime je daljnji postupak nadzora obustavljen.

Izvršena je posredna (off-site) kontrola usklađenosti jednog lizing društva sa odredbama ZoZKFU, a koja nije bila planirana za 2017. godinu. Naime, organizacioni dio Agencije nadležan za nadzor poslovanja lizing društava je po osnovu dostavljenog dopisa Ombudsmena o nepoštivanju odredbi ZoZKFU od strane tog društva izvršio posrednu (off-site) kontrolu, kojom je konstatovano da je navedeno lizing društvo izvršilo prijenos potraživanja po ugovorima o lizingu zaključenim sa fizičkim licima na drugo pravno lice čije poslovanje nije pod nadzorom Agencije. Po osnovu ove posredne kontrole navedenom društvu izdat je prekršajni nalog.

Obimna kontrola jednog lizing društva rezultirala je poduzimanjem supervizorskih mjera prema društvu, odnosno zahtjevima da se poslovanje uskladi sa zakonskom regulativom. Agencija je izdala rješenje sa ukupno sedam naloga za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti.

U Prilogu 7. i 8. ovog Izvještaja daje se uporedni pregled planiranih i ostvarenih kontrola u toku 2017. godine.

U okviru neposrednog nadzora nadležni organizacioni dio Agencije za nadzor poslovanja lizing društava je proveo i sljedeće aktivnosti:

- obavljanje pripreme radnje za kontrolu: kontakti sa odgovornim osobama u lizing društvima, definirani zahtjevi za potrebnu dokumentaciju i informacijama, organizacija pripreme kontrole, održavanje internih sastanaka članova tima za kontrolu, izrada plana kontrole (raspored zadataka, vrijeme potrebno za pripremu kontrole i kontrolu na licu mjesta) i održavanje uvodnog sastanka;
- izrada sedmičnih informacija u toku kontrole, održavanje završnog sastanka sa odgovornim licima lizing društava i prezentacija preliminarne nalaza kontrole;
- donošenje sljedećih akata Agencije: pet naloga za kontrolu, šest zapisnika o obavljenim kontrolama, jedna službena zabilješka, dva odgovora na prigovore na zapisnike, jedno rješenje o izdavanju pismenog naloga za izvršenje korektivnih mjera i jedan prekršajni nalog;
- postkontrolni postupci, koji obuhvataju: analiziranje dostavljene dokumentacije o izvršenju naloženih mjera, sačinjavanje izvještaja po istom, kontrola izvršenja naloženih mjera datih lizing društvima, održavanje uvodnih i završnih sastanaka sa predstavnicima uprava lizing društava;
- izvršen je pregled postupanja lizing društava po ukupno 23 naloga u toku kontrole izvršenja, koji je rezultirao ocjenom da je 19 naloga u potpunosti izvršeno, a da su četiri naloga djelimično izvršena i
- druge aktivnosti vezane za neposredni nadzor lizing društava.

Navedene aktivnosti podrazumijevaju primjenu zakonskih i podzakonskih procedura i rokova za njihovo izvršenje, uz dosljednu primjenu Priručnika za nadzor lizing društava.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim i posrednim kontrolama lizing društava u FBiH u 2017. godini odnosile su se na: nedostatke sistema internih kontrola, nepostupanje po odredbama Zakona o zaštiti žirana u Federaciji Bosne i Hercegovine i ZoZKFU, neadekvatnu uspostavu organizacione strukture, nepravilnosti u segmentu računovodstvene funkcije, neadekvatno upravljanje poslovnim procesima koji su vezani za upravljanje rizicima, neadekvatno prikupljanje, arhiviranje i upravljanje ugovornom dokumentacijom, neadekvatno definiranje kriterija po osnovu minimalnog sadržaja prihvatljivosti procjena tržišne vrijednosti predmeta lizinga sačinjenih od strane ovlaštenih sudskih vještaka i drugih ovlaštenih lica (procjenitelja) i dostava neadekvatnih podataka po ugovorima operativnog lizinga u CRK kod CBBiH.

6.3. Učešće u izradi propisa

Krajem 2016. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lizingu. Agencija je svim lizing društvima sa sjedištem u FBiH i UDLBiH uputila dopis u kojem su data određena pojašnjenja i upute za postupanje lizing društava i Agencije u primjeni odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lizingu.

U toku 2017. godine zaposlenici organizacionog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja lizing društava su radili na usklađivanju postojećih podzakonskih akata sa navedenim izmjenama i dopunama Zakona o lizingu. Izvršene su izmjene i dopune postojećih odluka i to:

- Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga;

- Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društava i
- Odluke o nadzoru lizing društava.

U skladu sa Izmjenama i dopunama Zakona o lizingu usvojena je i nova Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (eksternalizacija), sa ciljem detaljnijeg definiranja uslova za izdvajanje poslovnih procesa.

U toku četvrtog kvartala 2017. godine od strane Agencije Ministarstvu finansija/finansija FBiH je dostavljena podrška inicijativi UDLBiH po osnovu izmjena Zakona o porezu na dodanu vrijednost BiH (porezni tretman kamate obračunate od strane lizing društava za korisnike lizinga - fizička lica), po uzoru na zemlje okruženja i razvijene zapadnoevropske zemlje, a što bi imalo utjecaja na direktne strane investicije, porast direktnih i indirektnih poreza, lakšu nabavku novih vozila za fizička lica, te doprinijelo razvoju lizing sistema u BiH. U dopisu je, također, data podrška i inicijativi UDLBiH po osnovu novih izmjena Zakona o lizingu, sa ciljem kreiranja zakonskog okvira koji će omogućiti ekspanziju lizing poslovanja u FBiH.

Uslijed izvršene statusne promjene UniCredit Leasinga d.o.o. Sarajevo, a koja se odnosi na pripajanje matičnoj banci UniCredit Bank d.d. Mostar, Agencija je dostavila Instrukciju za postupanje bankama u FBiH po osnovu dostave izvještaja o portfoliju finansijskog lizinga, a sa ciljem adekvatnog izvještavanja i praćenja lizing portfolija na području FBiH. Nadležni organizacioni dio Agencije za nadzor poslovanja lizing društava je sačinio i Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o obliku i sadržaju izvještaja koje lizing društva dostavljaju Agenciji, kojim bi se propisala obaveza izvještavanja banaka po osnovu obavljanja poslova finansijskog lizinga, a sa ciljem sagledavanja kretanja cjelokupnog lizing portfolija, sačinjavanja tačnih i kvalitetnih informacija o lizing sistemu u FBiH, kao i osiguravanja jednoobraznog okvira za obavljanje lizing djelatnosti i sprečavanje nelojalne konkurencije. Preduslov za usvajanje izmjena navedene Odluke je izmjena i dopuna Zakona o lizingu. Po tom osnovu je krajem 2017. godine Agencija dostavila Ministarstvu finansija/finansija FBiH Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lizingu, koji je sačinio nadležni organizacioni dio Agencije za nadzor poslovanja lizing društava, sa ciljem usklađivanja odredbi istog sa novom zakonskom regulativom kojom se propisuje rad Agencije i poslovanje subjekata bankarskog sistema u FBiH (ZoA, ZoB i ZoF). Predloženim izmjenama bi se, pored nužnog usklađivanja sa odredbama ZoA, osigurao i jednoobrazan pristup u superviziji svih subjekata bankarskog sistema FBiH čije poslovanje nadzire Agencija. Planirano je da se okončanje aktivnosti na izmjenama i dopunama odredbi Zakona o lizingu intenzivira u prvoj polovini 2018. godine.

6.4. Ostali poslovi u nadzoru poslovanja lizing društava

U skladu sa zahtjevima i potrebama, Agencija je putem organizacionog dijela nadležnog za nadzor poslovanja lizing društava u 2017. godini izvršila i ostale poslove, od kojih su najznačajniji:

- odgovori i tumačenja na 26 upita dostavljenih od strane lizing društava, advokatskih kancelarija (vezano za osnivanje novih lizing društava), UDLBiH, eksternih revizora i drugih pravnih subjekata;
- devet sastanaka sa članovima uprava lizing društava koja posluju na teritoriji FBiH po osnovu postupanja po izdatim rješenjima Agencije za otklanjanje kontrolom utvrđenih neusklađenosti i nepravilnosti, pripajanja lizing društva matičnoj banci iz iste grupacije, ustupanja potraživanja lizing društva drugom pravnom licu, dobivanja prethodne saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave lizing društva i planova poslovanja lizing društava;

- održana su tri sastanka sa predstavnicima potencijalnih osnivača lizing društava, a vezano za osnivanje novih lizing društava. Nadležni organizacioni dio Agencije za nadzor poslovanja lizing društava završio je analizu Elaborata o ekonomskoj opravdanosti osnivanja jednog lizing društva i dostavio komentare i sugestije prije zvaničnog dostavljanja zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova lizinga od strane istog. Okončanje procesa osnivanja se očekuje do kraja prvog kvartala 2018. godine;
- izrada Programa rada nadležnog organizacionog dijela za nadzor poslovanja lizing društava za 2018. godinu i Izvještaja o radu za 2017. godinu (četiri kvartalna plana kontrola za 2017. godinu i dvije polugodišnje informacije o izvršenim kontrolama u 2017. godini);
- izrada obračuna tromjesečne varijabilne naknade koju lizing društva plaćaju Agenciji;
- za potrebe Federalnog zavoda za statistiku dostavljeni su podaci o bilansu stanja i bilansu uspjeha za sedam lizing društava;
- aktivnosti nadležnog organizacionog dijela za nadzor poslovanja lizing društava vezane za popunjavanje Upitnika EK po poglavljima, koje su završene;
- popunjen je dio Upitnika OECD-a za Izvještaj o konkurentnosti zemalja Jugoistočne Evrope, koji sadrži pitanja u vezi s pravnim i regulatornim okvirom poslovanja lizing društava, oporezivanje lizinga, vrijednosti zaključenih ugovora i druga pitanja;
- održana su dva sastanka sa predstavnicima revizorske kuće Deloitte d.o.o. Sarajevo, a teme su bile upoznavanje istih sa upravnim sporom pokrenutim po osnovu Rješenja Agencije od strane jednog lizing društva, kao i neusaglašenost revizorskog izvještaja sa konstatacijama Agencije po osnovu knjigovodstvenog evidentiranja umanjenja vrijednosti izuzetih predmeta lizinga;
- nadležnom organizacionom dijelu Agencije za pravnu podršku i licenciranje dostavljen je prijedlog odgovora nadležnog organizacionog dijela za nadzor poslovanja lizing društava za Tužilaštvo Kantona Sarajevo, u vezi s dva pravna lica.

VII. NADZOR DEVIZNOG POSLOVANJA

Aktivnosti organizacionog dijela Agencije nadležnog za nadzor deviznih poslova u 2017. godini odnosile su se na daljnji razvoj Registra banaka, ovlaštenih mjenjača i mjenjačkih mjesta (u daljem tekstu: Registar), osiguranje kontinuiranog elektronskog izvještavanja o obavljanju mjenjačkih poslova, kontrolu izvještavanja, praćenje propisa, edukaciju zaposlenih, tekuće poslove i dr.

Rad karakteriše poduzimanje aktivnosti sa ciljem daljnjeg razvijanja i obavljanja nadzora deviznih poslova kod banaka, ovlaštenih mjenjača, kroz usaglašavanje sa novim ZOB i ZOA.

7.1. Praćenje primjene propisa

Prateći primjenu Odluke o minimalnim standardima za obavljanje mjenjačkih poslova kroz izvještavanje ovlaštenih mjenjača o obavljenim mjenjačkim poslovima uočila se potreba za izmjenom forme Priloga 1. (Izvještaj banaka o obavljenim mjenjačkim poslovima) i Priloga 2. (Izvještaj ovlaštenih mjenjača o obavljenim mjenjačkim poslovima) dopunjavanjem određenih podataka za kvalitetnije i sveobuhvatnije izvještavanje. U tom cilju prilikom usaglašavanja postojećih odluka kojima se regulira devizno poslovanje sa novim ZOB i ZOA izvršene su potrebne izmjene, nakon čega su izrađene i nove forme izvještaja prethodno pomenutih Priloga 1. i 2., kao i novi Prilog 1.a. (Dnevni izvještaj banaka o obavljenim mjenjačkim poslovima-čekovima).

7.2. Registar

7.2.1. Kontinuirano vođenje, ažuriranje i održavanje Registra

Kontrolišući prikupljene podatke za Registar, kao i komparacijom podataka dobivenih od banaka i od FMF-a, te usaglašavanjem istih, u proteklom periodu nastavilo se sa kontinuiranim vođenjem, ažuriranjem i održavanjem baze podataka Registra.

Na dan 31.12.2017. godine u Registru su evidentirana 53 ovlaštena mjenjača i 394 mjenjačka mjesta, koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH.

I dalje je primijećen nastavak raskida ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama sa sjedištem na području FBiH, te se isti zaključuju sa bankama sa sjedištem u RS čije organizacione jedinice djeluju na području FBiH. S obzirom da organizacioni dijelovi banaka koji posluju na području FBiH, a čije je sjedište u RS-u, nemaju pristupa aplikaciji, u skladu s tim uočen je nedostatak u Registru ovlaštenih mjenjača.

Prema saznanjima sa bankom sa sjedištem u RS čije organizacione jedinice djeluju na području FBiH zaključeno je 18 Ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova. Zbog navedenog, zatraženo je da se razmotri mogućnost da se ovoj banci omogući pristup aplikaciji radi unošenja podataka u Registar ovlaštenih mjenjača, a kako bi se raspolagalo sa svim potrebnim podacima o ovlaštenim mjenjačima koji posluju na teritoriji FBiH. Očekuje se da će se u 2018. godini riješiti ovo pitanje.

7.2.2. Razmatranje i odobravanje zahtjeva za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnih za elektronsko izvještavanje

Urađena je informatička aplikacija koja omogućava rad u oblasti mjenjačkih poslova i daje sveobuhvatne podatke o bankama, ovlaštenim mjenjačima i mjenjačkim mjestima, svakodnevne promjene i dnevnu ažurnost bitnih podataka. Za elektronsko dnevno izvještavanje o mjenjačkim poslovima potrebno je da ovlašteni mjenjač odredi osobe za rad na izvještavanju i da za iste podnese zahtjev za dobivanje korisničkog imena, lozinke i certifikata potrebnog za elektronsko izvještavanje.

U tu svrhu, nadležni organizacioni dio Agencije je pregledao, produžio dospjele, a odobrio nove zahtjeve, ukoliko su ispunjavali propisane uslove.

7.3. Nadzor nad dostavljenim izvještajima o obavljenim mjenjačkim poslovima

U proteklom periodu vršen je i nadzor nad dnevnim izvještavanjem Agencije o obavljenim mjenjačkim poslovima u bankama i ovlaštenim mjenjačima koji imaju sklopljen ugovor sa bankama i ovlaštenje FMF-a.

Dnevna ažurnost podrazumijeva razmatranje 15 izvještaja dostavljenih od banaka u FBiH, kao i 71 izvještaj o obavljenim mjenjačkim poslovima ovlaštenih mjenjača. Broj izvještaja ovlaštenih mjenjača u zavisnosti je od roka trajanja izdatog ovlaštenja, a sam izvještaj je zbirni prikaz svih mjenjačkih mjesta jednog ovlaštenog mjenjača.

7.4. Ostali poslovi

Pored navedenih aktivnosti organizacioni dio Agencije zadužen za nadzor deviznog poslovanja je obavljao i ostale tekuće poslove, tako je odgovarano na pristigle upite banaka, ovlaštenih mjenjača, komitenata, kao i drugih organizacionih dijelova Agencije.

Svakodnevno se vršila kontrola dostavljenih elektronskih dnevnih izvještaja o obavljenim mjenjačkim transakcijama u bankama i ovlaštenim mjenjačima, kao i pružanje pomoći bankama i ovlaštenim mjenjačima po pitanju iz oblasti deviznih poslova.

7.5. Saradnja sa drugim institucijama

U 2017. godini organizacioni dio Agencije zadužen za nadzor deviznih poslova je aktivno učestvovao u usaglašavanju odluka iz oblasti deviznog poslovanja sa novim ZOB i ZoA.

Također, razmatrane su predložene izmjene i dopune Zakona o deviznom poslovanju od strane FMF-a, te su date sugestije na predloženi tekst.

U proteklom periodu ostvarena je saradnja po pitanju deviznih i mjenjačkih poslova sa bankama sa područja FBiH i FMF-om sa ciljem razmjene iskustva, kao i ostvarivanje poslova i zadataka iz navedene oblasti.

VIII. NADZOR POSLOVANJA DRUŠTAVA ZA FAKTORING

U skladu sa ZoF, u nadležnosti Agencije su poslovi licenciranja društava za faktoring, nadzora nad radom istih, kao i donošenja podzakonskih akata za provođenje ZoF-a. Faktoring poslovanje, u skladu sa ZoF-om, mogu obavljati i banke, čije je poslovanje uređeno propisima koji regulira poslovanje banaka u FBiH.

Početkom 2017. godine stavljena je u upotrebu aplikacija, kojom je omogućeno bankama dostavljanje izvještaja u segmentu faktoring poslovanja.

Tokom 2017. godine organizacioni dio Agencije nadležan za poslovanje društava za faktoring je obavljao sljedeće aktivnosti:

- licenciranje - obim, sadržaj i forma dokumentacije i dokaza koje je neophodno dostaviti sa ciljem izdavanja dozvole za obavljanje poslova jednog faktoring društva, odnosno dopune istog;
- dozvola za obavljanje poslova faktoringa - obrađen je jedan zahtjev za izdavanje odobrenja i izdata dozvola za obavljanje poslova faktoringa društvu koje planira početi sa operativnim radom u 2018. godini;
- saglasnost za sticanje kvalificiranog učešća - izdata je saglasnost stranom sticaocu za sticanje 100% kvalificiranog (kontrolnog) učešća u kapitalu društva domaćeg pravnog lica;
- saglasnost za izbor, odnosno imenovanje nadzornog odbora i uprave društva za faktoring - u okviru izdavanja odobrenja za rad, obrađena je dostavljena dokumentacija i dokazi, te su izdate saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje nadzornog odbora i uprave - direktora i izvršnog direktora jednog pravnog lica;
- nadzor nad obavljanjem poslova faktoringa – s obzirom da u 2017. godini nije bilo registrovanih društava za faktoring, faktoring poslovanje su obavljale četiri banke koje su pod nadzorom Agencije;

- off-site kontrola - postupak off-site kontrole obavljanja faktoring poslovanja, vrši se kroz proces prikupljanja, pregleda, kontrole i analize regulatornih izvještaja koje banke dostavljaju Agenciji na kvartalnoj osnovi, te ostalih podataka i informacija koje se dostavljaju na zahtjev Agencije.
- on-site kontrola - obavljena je jedna obimna on-site kontrola u jednoj banci, te kontrola izvršenja naloga izdatih u toj kontroli. U okviru izvršene on-site kontrole, ovaj organizacioni dio Agencije je obavio pripremne radnje za kontrolu, sačinio zapisnik o izvršenoj kontroli, izdao šest naloga kojima su naložene mjere za izvršenje korektivnih mjera, te sačinio dvije pisane informacije o izvršenim kontrolama i kroz postkontrolni postupak analizirao dostavljenu dokumentaciju o izvršenju naloženih mjera, kao i poštivanje rokova za njihovo izvršenje.

8.1. Aktivnosti na izradi podzakonskih akata

Organizacioni dio Agencije nadležan za nadzor faktoring poslovanja, u toku 2017. godine, za UO, pripremio je prijedlog Odluke o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji. U okviru imenovane podgrupe, ovaj organizacioni dio Agencije je bio neposredno uključen u izradu podzakonskog akta koji proizlazi iz ZoB-a, a koji regulira područje kupoprodaje plasmana banaka.

S tim u vezi kreiran je nacrt, a nakon provedene jednomjesečne javne rasprave, urađen i prijedlog Odluke o kupoprodaji plasmana banke koji je usvojen od strane UO. Također, jedna banka je podnijela i zvaničan zahtjev Agenciji sa propisanom dokumentacijom za izdavanje saglasnosti za kupoprodaju plasmana banke, koji je nakon analize i priložene dokumentacije odobren.

8.2. Ostali poslovi

U skladu sa zahtjevima i potrebama, Agencija je putem ovog organizacionog dijela obavila i ostale poslove od kojih su najznačajniji:

- popunjavanje upitnika OECD-a za izradu Izvještaja o konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi 2018 u dijelu koji se odnosi na segment faktoringa;
- aktivno učestvovanje na individualnim sastancima sa predstavnicima OECD-a u okviru izrade navedenog Izvještaja o konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi 2018 za područje pristupa finansiranju malih i srednjih preduzeća (Qualitative assessment access to finance);
- aktivno učestvovanje na sastancima sa predstavnicima banaka i društava koja se bave kupovinom plasmana, po pitanjima implementacije projekta subparticipacije, odnosno kupoprodaje plasmana;
- učestvovanje u formulisanju prijedloga CBBiH za dopune Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u Bosni i Hercegovini, u dijelu koji se odnosi na faktoring poslovanje i kupoprodaju plasmana banaka;
- kreiranje odgovora na pitanja podnesena od strane Porezne uprave FBiH - u vezi sa primjenom propisa o faktoringu;
- davanje odgovora i tumačenja na upite banaka koji se odnose na faktoring poslovanje u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima Agencije i dr.

IX. POSLOVI PRAVNE PODRŠKE U SUPERVIZIJI I LICENCIRANJU BANAKA

U 2017. godini organizacioni dio Agencije nadležan za pravnu podršku u superviziji i licenciranje banaka obavio je planirane aktivnosti u skladu sa Programom rada Agencije za 2017. godinu, a u pojedinim segmentima izvršene aktivnosti su i iznad planiranih.

Ključne aktivnosti ovog organizacionog dijela Agencije odnosile su se na:

- učešće u izradi novih zakonskih propisa (ZoB, ZoA, ZoMKO), Statuta Agencije, podzakonskih akata kojima se uređuje rad subjekata bankarskog sistema FBiH;
- izdavanje i oduzimanje dozvola i saglasnosti bankama u skladu sa propisima;
- pravnu podršku u nadzoru poslovanja subjekata bankarskog sistema FBiH, rješavanje prigovora i zastupanje Agencije u sudskim sporovima, te rješavanje i drugih pravnih pitanja u radu Agencije.

Pored navedenih aktivnosti predstavnici organizacionog dijela Agencije nadležnog za propise, licenciranje i zastupanje Agencije nastavili su redovnu saradnju sa FMF-om, KVP-om, RVP, nadležnim sudovima i drugim institucijama u zemlji i inostranstvu po pitanjima od značaja za pravnu podršku u superviziji i poslove licenciranja banaka, a učestvovali su i na sastancima sa potencijalnim investitorima u bankarski sistem u FBiH.

9.1. Aktivnosti Agencije u izradi propisa i poslovi vezani za propise

9.1.1. Zakonski propisi

- aktivno učešće u završnoj izradi novog ZoB-a, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 27/17 od 12.04.2017. godine;
- participiranje u izradi prijedloga ZoA, koji je objavljen u „Službenim novinama FBiH“, broj: 75/17 od 04.10.2017. godine;
- aktivno učešće u izradi nacrtu novog ZoMKO, putem participiranja u radu Radne grupe imenovane od FMF-a.

9.1.2. Statut Agencije

U postupku usklađivanja sa odredbama člana 20. ZoA, organizacioni dio Agencije nadležan za propise neposredno je učestvovao u radu na izradu novog Statuta Agencije, u okviru imenovane Radne grupe. Navedeni postupak rezultirao je usvajanjem Statuta Agencije, od strane UO 27.12.2017. godine, koji je nakon dobivanja saglasnosti Vlade FBiH objavljen u „Službenim novinama FBiH“ broj 3/18 od 17.01.2018. godine.

9.1.3. Učešće u izradi podzakonskih akata Agencije

9.1.3.1. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i supervizija banaka

Organizacioni dio Agencije nadležan za propise je, u skladu sa nadležnostima, aktivno učestvovao u radu Radne grupe za izradu podzakonskih akata po ZoB-u, imenovane Odlukom direktora Agencije broj 01-1710/17 od 25.04.2017. godine, što je podrazumijevalo izradu tzv. „mapiranja akata“ i programa rada Radne grupe, učestvovanje u izradi odluka o imenovanju 35 podgrupa za izradu prijedloga pojedinačnih akata, internu koordinaciju i koordinaciju sa predstavnicima ABRS-a, kao i aktivno učešće u izradi podzakonskih akata putem rada na pojedinačnim prijedlozima podzakonskih akata - odluka u pojedinim podgrupama.

Kao rezultat navedenog izvršena je pravno-tehnička obrada podzakonskih akata i njihova priprema za razmatranje od strane Odbora za superviziju, a nakon toga u konačnom obliku za razmatranje i usvajanje od strane UO.

U ovom postupku UO je u skladu sa propisanom procedurom usvojio ukupno 35 podzakonskih akata – odluka Agencije, koje su službeno objavljene i to: odluke od rednog broja 1. do 28. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 81/17 od 20.10.2017. godine, odluke od rednog broja 29. do 34. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 90/17 od 22.11.2017. godine, a odluka pod rednim brojem od 35. u “Službenim novinama FBiH”, broj: 103/17 od 29.12.2017. godine. Pregled istih daje se u nastavku kako slijedi:

- 1) Odluka o izračunavanju kapitala banke;
- 2) Odluka o velikim izloženostima banke;
- 3) Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- 4) Odluka o upravljanju rizicima u banci;
- 5) Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci;
- 6) Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke;
- 7) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke;
- 8) Odluka o kontrolnim funkcijama banke;
- 9) Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci;
- 10) Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci;
- 11) Odluka o kupoprodaji plasmana banke;
- 12) Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe;
- 13) Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu;
- 14) Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci;
- 15) Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne;
- 16) Odluka o evidenciji banke i organizacionog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorene u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- 17) Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 18) Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom odnosu sa bankom;
- 19) Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
- 20) Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom;
- 21) Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke;
- 22) Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci;
- 23) Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta;
- 24) Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci;
- 25) Odluka o izjavi o imovinskom stanju;
- 26) Odluka o upravljanju deviznim rizikom u banci;
- 27) Odluka o sistemu internih kontrola u banci;
- 28) Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci;
- 29) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja dozvole za rad;
- 30) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti;
- 31) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanja drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti;
- 32) Odluka o procjeni ispunjenja uslova za članove nadzornog odbora i uprave banke;

- 33) Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 34) Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke; i
- 35) Odluka o formi izvještaja koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

Također, organizacioni dio Agencija nadležan za propise učestvovao je u nomotehničkoj obradi uputstava, odnosno smjernica sa pripadajućim izvještajnim formama. Inicijalne prijedloge uputstava i smjernica su zavisno do predmeta sačinile imenovane podgrupe, a nakon razmatranja istih od strane Radne grupe, iste je u skladu sa propisanom procedurom usvojio direktor Agencije 22.12.2017. godine, a potom su objavljeni na službenoj web stranici Agencije. Radi se o sljedećim aktima:

- 1) Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge;
- 2) Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti;
- 3) Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- 4) Smjernice o izvještavanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a u banci;
- 5) Uputstvo o načinu primjeni odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a;
- 6) Smjernice za procjenu planova oporavka;
- 7) Uputstvo za izvještavanje o upravljanju eksternalizacijom;
- 8) Uputstvo za izvještavanje o upravljanju informacionim sistemima;
- 9) Uputstvo za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke;
- 10) Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope;
- 11) Uputstvo za primjenu i izradu izvještaja povjerioca u skladu sa Odlukom o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društava po prigovoru klijenta.

U decembru 2017. godine sačinjen je prijedlog Uputstva za popunjavanje izvještajnih obrazaca za likvidnosnu pokrivenost, a u januaru 2018. godine okončana je procedura donošenja istog od strane direktora Agencije, nakon čega je i objavljeno na službenoj web stranici Agencije.

Na osnovu prethodno provedene procedure, u „Službenim novinama FBiH“, broj 42/17 od 07.06.2017. godine objavljeno je stavljanje van snage sljedećih Odluka:

- 1) Odluka o obračunu kamate i naknada za neaktivne račune, koja je bila objavljena u „Službenim novinama FBiH“, broj: 7/03 i
- 2) Odluka o postupanju banke sa neaktivnim računima, koja je bila objavljena u „Službenim novinama FBiH“, br. 30/15, 98/15 i 98/16.

9.1.3.2. Podzakonski akti kojim se uređuje restrukturiranje banaka

U okviru aktivnosti Agencije na uspostavi regulatornog okvira za restrukturiranje banaka u skladu sa zakonskim propisima, organizacioni dio nadležan za propise aktivno je učestvovao u izradi nacrtu podzakonskih akata Agencije iz oblasti restrukturiranja banaka, koji su većim dijelom usaglašeni sa ABRS-om, a očekuje se usaglašavanje sa SB u okviru projekta tehničke pomoći entitetskim agencijama za bankarstvo.

Usvajanje seta odluka o restrukturiranju banaka očekuje se u prvom kvartalu 2018. godine.

9.1.3.3. Podzakonski akti kojim se uređuje rad i nadzor poslovanja lizing društava

Organizacioni dio Agencije nadležan za propise je sa predstavnicima organizacionog dijela nadležnog za nadzor poslovanja lizing društava učestvovao u izradi podzakonskih akata kojima su izvršene izmjene i dopune tri postojeće odluke kojima se propisuje nadzor poslovanja lizing društava i sačinjena nova odluka koja se odnosi na izdvajanje poslovnih procesa lizing društva.

Navedene aktivnosti su, u skladu sa provedenom procedurom, rezultirale usvajanjem sljedećih odluka:

- Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (eksternalizaciji);
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o nadzoru lizing društava;
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga i
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanja saglasnosti lizing društvu.

Predmetne Odluke su objavljene u “Službenim novinama FBiH”, broj: 58/17 od 02.08.2017. godine.

9.1.3.4. Podzakonski akti kojima se uređuje faktoring

Učešće u nomotehničkoj obradi Odluke o naknadama koja društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koja je objavljena u “Službenim novinama FBiH”, broj: 90/17 od 22.11.2017. godine.

9.1.3.5. Interni akti Agencije

Nadležni organizacioni dio Agencije za propise je tokom 2017. godine neposredno učestvovao u izradi sljedećih internih akata:

- Plana integriteta Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koji je u skladu sa propisanom procedurom odobren od strane direktora Agencije u februaru 2017. godine i
- Nacrta Uputstva o metodologiji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine za izradu akata u postupku planiranja i izvještavanja, za čiju je pripremu imenovana Radna grupa, koja je sačinila i krajem godine dostavila nacrt ovog Uputstva u daljnju proceduru razmatranja i usvajanja.

9.1.3.6. Evidentiranje i objavljivanje podzakonskih akata Agencije

Statut Agencije i svi podzakonski akti Agencije koji se odnose na rad subjekata bankarskog sistema FBiH (odluke, uputstva, smjernice i dr.) te interni akti Agencije (pravilnici, poslovници i dr.), u postupku nakon njihovog konačnog usvajanja se u okviru organizacionog dijela Agencije nadležnog za propise redovno ažuriraju, vodi se evidencija o usvojenim aktima, adekvatno se ovjeravaju i arhiviraju usvojeni podzakonski akti, te se vrši priprema i evidentira njihova objava u „Službenim novinama FBiH“, a obavljaju se i drugi poslovi u svrhu lakšeg i redovnog praćenja usvojenih podzakonskih i internih akata Agencije.

Uz navedeno, evidentiraju se podzakonski akti Agencije koje je potrebno mijenjati, revidirati, dopunjavati i sl., te se u skladu sa navedenim daje inicijativa za usklađivanje propisa kojima se uređuje rad subjekata bankarskog sistema FBiH.

Poseban segment je ažuriranje i objava podzakonskih akata Agencije na službenoj web stranici Agencije, što je aktivnost koja se realizira u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima Agencije i o tome se vodi posebna evidencija.

9.1.4. Postupanje po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja

Postupanje Agencije po zaprimljenim upitima i zahtjevima za tumačenja subjekata bankarskog sistema FBiH odnosilo se na:

- normativno praćenje rada drugih organizacionih dijelova Agencije nadležnih za nadzor subjekata bankarskog sistema FBiH, odnosno podršku drugim organizacionim dijelovima Agencije u normativnom dijelu;
- davanje mišljenja (usmeno ili pismeno) na zahtjev organizacionih dijelova Agencije (prvenstveno onih koji vrše neposredni nadzor subjekata bankarskog sistema FBiH) vezano za rad subjekata bankarskog sistema FBiH ili tumačenje odredbi iz podzakonskih akata Agencije i
- davanje tumačenja, odnosno odgovora na upite po zahtjevima subjekata bankarskog sistema FBiH i drugih zainteresovanih lica, sa ciljem pravilne primjene propisa. U izvještajnom periodu je dato 50 pismenih odgovora.

9.1.5. Ostali poslovi

Organizacioni dio nadležan za propise aktivno je učestvovao u sačinjavanju odgovora na:

- pitanja u okviru pripadajućeg poglavlja iz Upitnika EK i
- dio Upitnika koji je dostavljen od strane OECD-a za Izvještaj o konkurentnosti zemalja Jugoistočne Evrope.

U okviru organizacionog dijela Agencije nadležnog za propise, tokom 2017. godine nastavljena je saradnja sa CBBiH, AOD-om, entitetskim ministarstvima finansija, ABRS-om, UBBiH, UMKO u BiH, ULD u BiH i drugim nadležnim institucijama u zemlji, kao i saradnja sa MMF-om, u okviru tehničkih misija i tehničke pomoći, kao i sa SB, naročito u okviru pružanja tehničke pomoći na izradi novog ZoB-a i podzakonskih akata Agencije, uključujući okvir za restrukturiranje banaka.

9.2. Poslovi licenciranja banaka

Poslovi licenciranja, odnosno izdavanja bankarskih dozvola, drugih saglasnosti i odobrenja, u 2017. godini, obavljali su se u skladu sa ZOB-om, ZoA i Uputstvom za licenciranje i druge saglasnosti FBA, do stupanja na snagu podzakonskih akata u skladu sa novim ZoB-om, a to su: Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje dozvole za rad banke, Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti i Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti, koje su usvojene i objavljene nakon provedenog postupka usaglašavanja sa novim zakonskim propisima („Službene novine FBiH“, broj: 90/17 od 22.11.2017. godine), kao i u skladu sa drugim zakonskim propisima u FBiH (Zakon o privrednim društvima, propisi KVP i sl.).

U organizacionom dijelu Agencije nadležnom za licenciranje u izvještajnom periodu urađeni su sljedeći poslovi:

▪ **Otvaranje organizacionih dijelova banaka**

Tokom 2017. godine nije bilo bitnijeg širenja mreže organizacionih dijelova banaka, čemu je osnovni uzrok racionalizacija poslovanja.

Banke su, uz saglasnost Agencije, vršile reorganizaciju mreže poslovnih jedinica tako što su u većoj mjeri vršile promjene organizacionog oblika, organizacione pripadnosti ili adrese u sjedištu postojećih organizacionih dijelova, ali i ukidanje nekih organizacionih dijelova, a sve sa ciljem racionalizacije poslovanja i smanjenja troškova poslovanja. Za sve navedene promjene u okviru nadležnog organizacionog dijela Agencije za licenciranje banaka vršena je analiza i obrada zahtjeva banaka u postupku davanja odobrenja u skladu sa propisima.

Ovakvih promjena kod banaka iz FBiH bilo je ukupno 38, od čega 35 na teritoriji FBiH i tri u RS-u, osnovano je 12 novih organizacionih dijelova, devet organizacionih dijelova je ukinuto, a kod 17 organizacionih dijelova su sprovedene promjene za koje je bila potrebna saglasnost Agencije.

▪ **Sticanje ili povećanje značajnog vlasničkog interesa u banci**

U 2017. godini u postupku je bio jedan zahtjev za saglasnost za indirektno sticanje značajnog vlasničkog interesa u dvije banke, koji će biti završen u 2018. godini.

▪ **Sticanje ili povećanje značajnog vlasničkog interesa banke u drugom pravnom licu**

U toku je obrada jednog zahtjeva iz 2017. godine, koja će biti završena u 2018. godini.

▪ **Izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke**

U 2017. godini provedena procedura okončana je izdavanjem saglasnosti Agencije za uprave šest banaka (izdato sedam rješenja) i 13 saglasnosti za promjene članova u nadzornim odborima banaka (izdata 23 rješenja).

Postupak izdavanja saglasnosti za izbor članova nadzornog odbora i imenovanje članova uprave banke, nakon obrade zahtjeva i priložene dokumentacije, uključuje i obavljanje intervjua sa predloženim kandidatima koji na osnovu priložene dokumentacije ispunjavaju uslove za članove nadzornog odbora i uprave banke.

▪ **Dopunski kapital banke**

U skladu sa propisanom procedurom, izdate su dvije saglasnosti bankama na anekse postojećeg ugovora o subordinisanom dugu.

▪ **Emisije dionica**

Agencija je, u skladu sa propisanom procedurom, izdala dvije saglasnosti bankama za emisiju dionica.

▪ Statuti banaka

U skladu sa propisanom procedurom Agencija je izdala 15 saglasnosti na prijedlog teksta Statuta banaka, od čega se osam saglasnosti odnosilo na usklađivanje Statuta banaka sa novim zakonskim okvirom za poslovanje banaka. Postupak usklađivanja Statuta banaka sa ZoB-om treba biti okončan do kraja februara 2018. godine.

▪ Prethodne saglasnosti za imenovanje eksternih revizora za reviziju finansijskih izvještaja banaka

U 2017. godini provedena je propisana procedura i izdato 15 prethodnih saglasnosti za imenovanje društava za reviziju finansijskih izvještaja banaka.

▪ Prethodne saglasnosti za imenovanje eksternih revizora za reviziju IS banaka

Izdato je 14 prethodnih saglasnosti za imenovanje društava za reviziju za obavljanje revizije IS banaka.

Izdavanje saglasnosti praktično uključuje dodatnu kontrolu i uvid od strane organizacionog dijela zaduženog za licenciranje i poslovanje banaka, kao i pravce daljeg kretanja istih. Veliki dio obuhvata i proces obrade zahtjeva za Odbor za superviziju (npr. imenovanja članova nadzornog odbora i uprave banke, sticanje vlasničkog interesa, statusne promjene). Navedene kontrole obuhvataju kontrolu zakonitosti rada banke i odgovornih lica banke, primjenu propisa i održavanja standarda Agencije od strane banaka, a vršile su se kroz dodatnu dokumentaciju koja se tražila od banaka i regulatornih institucija stranih banaka, kao i kroz redovne izvještaje banaka prema Agenciji i nalaze organizacionog dijela Agencije nadležnog za nadzor poslovanja banaka.

▪ Ostali poslovi

Organizacioni dio Agencije nadležan za licenciranje obavljao je i ostale poslove, odnosno učestvovao u:

- sačinjavanju odgovora na dio pitanja iz Upitnika EK, koja su vezana za pitanja iz nadležnosti Agencije za licenciranje banaka,
- radu na izradi MoU za finansijsku stabilnost BiH sa MMF-om;
- radu na obradi zahtjeva za statusnu promjenu pripajanja jednog lizing društva matičnoj banci, zajedno sa organizacionim dijelom nadležnim za nadzor poslovanja lizing društava,
- učešće u radu na izradi podzakonskih akata u postupku usklađivanja sa ZoB-om (učešće u izradi osam pojedinačnih odluka u okviru imenovanih podgrupa).

Osim navedenog, obavljane su stalne aktivnosti u pogledu nastavka:

- kontrole dioničkog kapitala i promjena dioničkog kapitala u bankama;
- redovne saradnje sa organizacionim dijelom Agencije nadležnim za nadzor poslovanja banaka, posebno u smislu priprema obimnih kontrola, praćenja izvršenja naloga nakon obavljenih kontrola, kao i davanja saglasnosti koje su povezane sa nalogima kontrole, uključujući davanje mišljenja;
- davanje odgovora na upite trećih pravnih i fizičkih lica o bankama i o pravnim sljednicima bivših banaka;

- redovne saradnje sa FMF-om, KVP FBiH, RVP FBiH, MUP Kantona Sarajevo, SIPA, te drugim institucijama u zemlji i inostranstvu, a naročito regulatornim institucijama stranih banaka i nadležnim sudovima;
- učešća u izradi novih zakonskih i podzakonskih propisa koji reguliraju poslovanje banaka, te kontinuiranog praćenja propisa Agencije i drugih propisa;
- aktivnosti oko postavljanja i funkcioniranja Registra banaka (kontinuirana aktivnost), koje podrazumijevaju da se zajedno sa organizacionim dijelom Agencije zaduženim za elektronsku obradu podataka (EOP) utvrdi način korištenja unesenih dokumenata, te izvrše prilagodbe programa u skladu sa definiranim prijedlozima;
- učešća u rješavanja konkretnih pitanja povezanih sa licenciranjem banaka, zajedno sa ostalim organizacionim dijelovima Agencije nadležnim za nadzor poslovanja banaka i pravnu podršku u superviziji banaka;
- praćenja i svih drugih promjena u bankama FBiH, koje uključuju zahtjeve prema bankama u pogledu dostave kompletne dokumentacije kojom se potkrepljuju te promjene. Prema bankama se reagovalo na osnovu informacija dobijenih usmeno i/ili pismeno od trećih osoba, kao i na osnovu informacija iz medija;
- redovnog prikupljanja dokumentacije sa ažuriranim imovinskim kartonima članova nadzornih odbora i uprava banaka i drugi poslovi povezani sa licenciranjem banaka i dr.

9.3. Poslovi zastupanja Agencije

Agencija je putem organizacionog dijela Agencije nadležnog za zastupanje u 2017. godini obavljala sljedeće poslove:

- izrada prekršajnih naloga po izvršenim kontrolama u subjektima bankarskog sistema FBiH te dostavljanje istih subjektima bankarskog sistema FBiH na realizaciju;
- postupanje po zahtjevu za sudsko odlučivanje i po prigovoru na prekršajni nalog, zastupanje Agencije u prekršajnim postupcima pred nadležnim sudovima;
- unos izdatih prekršajnih naloga Agencije u registar prekršajnih kazni i praćenje stanja realizacije prekršajnih naloga;
- zastupanje Agencije pred svim sudovima u postojećim sudskim predmetima (krivični postupci, upravni sporovi, parnični postupci, radno pravni sporovi i ostali);
- rad na drugostepenom postupku u procesu vršenja kontrola poslovanja subjekata bankarskog sistema FBiH, tj. na rješavanju prigovora po rješenjima Agencije o izdavanju pisanih naloga;
- rad na pritužbama pravnih lica na rad subjekata bankarskog sistema FBiH, kao i obrada i davanje podataka potrebnih nadležnim državnim organima za vođenje propisanih postupaka;
- rad u postupcima po zahtjevima za oslobađanje od obaveze jemstva prema Zakonu o zaštiti žirana u FBiH, a nakon obrade i izdate preporuke Ombudsmena;
- rad na predmetima koji se odnose na zahtjeve za pristup informacijama, a u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH;
- praćenje propisa i njihova primjena u okviru nadležnosti ovog organizacionog dijela Agencije;
- pružanje pomoći na izradi novih zakona i podzakonskih akata Agencije u okviru nadležnosti ovog organizacionog dijela Agencije;
- vođenje i sačinjavanje izvještaja o statusu postojećih predmeta (izvještaj o stanju sudskih postupaka, prigovora i prekršajnih naloga koje se vode u svrhu sačinjavanja redovnih godišnjih izvještaja i mjesečnih izvještaja koji se dostavljaju rukovodstvu Agencije) i
- drugi poslovi po nalogu i ukazanoj potrebi.

9.3.1. Zastupanje Agencije u sudskim postupcima

U toku 2017. godine vođen je ukupno 51 sudski postupak, od čega se 26 odnosi na upravne postupke koji su pokrenuti protiv Agencije, deset na parnične postupke u kojima je Agencija tuženi, šest na radno-pravne postupke pokrenute protiv Agencije, šest na prekršajne postupke pokrenute protiv Agencije i tri postupka koje je pokrenula Agencija. Za navedene postupke u okviru nadležnog organizacionog dijela za zastupanje vodi se odgovarajuća i ažurna evidencija (tabelarni pregled postupaka sa podacima o predmetu radi kojeg je postupak pokrenut, vrijednosti spora, nadležnom sudu i aktuelnom statusu predmeta, sa opisnim komentarima za svaki od predmeta u smislu aktuelnog stanja i očekivanog toka postupka).

U toku je i jedan postupak koji se vodi protiv Agencije pred Konkurencijskim vijećem BiH.

Od ukupnog broja postupaka, u toku 2017. godine okončano je devet predmeta, dok su u četiri predmeta prekinuti postupci, te do daljnjeg miruju.

Od okončanih devet predmeta, dva su presuđena u korist Agencije, četiri su vraćena na ponovni postupak Agenciji, dok su tri predmeta okončana na sljedeći način: jedna tužba Agencije odbijena, jedna tužba Agencije odbačena i jedan prekršajni nalog protiv odgovornog lica obustavljen.

Preostali predmeti i to sveukupno 42 predmeta iz 2017. godine (od kojih četiri predmeta miruju), su još uvijek aktivni, te po njima teku sudski postupci.

Agencija od svih predmeta ima najviše upravnih sporova, trenutno 20 aktivnih upravnih sporova. Upravni sporovi pred Kantonalnim sudom u Sarajevu se u prosjeku rješavaju u periodu od 3 do 4 godine. Također, dva postupka su prekinuta zbog pokrenutog stečajnog postupka, što znači da se navedena dva spora neće riješiti u skorije vrijeme.

Agencija u toku 2017. godine nije zaprimila niti jednu novu tužbu u upravnom sporu.

U odnosu na predmete koji su vraćeni Agenciji na ponovni postupak bitno je istaći da su isti vraćeni na ponovni postupak zbog formalnih nedostataka ili procesnih grešaka, a ne u smislu pogrešne primjene materijalnog prava, posebno imajući u vidu da sud ni jednu meritornu odluku u ovim postupcima nije donio.

Vezano za postupke koji se vode protiv odluka Agencije u skladu sa Zakonom o zaštiti žiranata u FBiH bitna je napomena da su pokrenuti sa istim prigovorom njegove retroaktivne primjene, gdje se u budućem periodu očekuje pravni stav nadležnog suda po ovom pitanju. U jednom predmetu je održana usmena rasprava.

9.3.2. Prekršajni postupci

U toku 2017. godine Agencija je izdala ukupno 56 prekršajnih naloga protiv subjekata bankarskog sistema FBiH, od kojih se najveći broj odnosi na banke - 44 izdata prekršajna naloga, deset se odnosi na lizing društva i dva na faktoring društvo, a nakon podnošenja prijava nadležnih lica Agencije.

U svim izdatim prekršajnim nalogima protiv banaka i odgovornih lica u banci prihvaćena je odgovornost, te je prihvaćena i odgovornost lizing društava i odgovornih lica u lizing

društvima, nakon čega su i uplaćene izrečene novčane kazne, dok je za dva prekršajna naloga protiv društva i odgovornog lica u društvu koje je neovlašteno koristilo naziv „faktoring“, u toku 2017. godine pokrenuto sudsko odlučivanje, te se očekuje zakazivanje usmenog pretresa.

Po svim prekršajnim nalogima koje je Agencija izdala subjektima bankarskog sistema FBiH u 2017. godini naplaćeno je novčanih kazni u ukupnom iznosu od 161,4 hiljada KM, od čega se iznos od 154,5 hiljada KM odnosi na banke, a ostatak iznosa od 6,9 hiljada KM na lizing društva.

9.3.3. Registar prekršajnih kazni

S obzirom da je Agencija uvezana sa registrom prekršajnih kazni kod IDDEEA, nakon svakog izdanog prekršajnog naloga Agencija unosi prekršajni nalog u registar prekršajnih kazni. Putem ove aplikacije je otvorena mogućnost praćenja uplate novčane kazne ili eventualno dobijanja informacije o zatraženom sudskom odlučivanju.

9.3.4. Pristup predmetima putem interneta

U 2017. godini redovno su pribavljani pristupni kodovi za sve predmete koji se vode pred nadležnim sudovima. Na ovaj način, putem interneta omogućen je uvid u spis predmeta i provjera stanja predmeta. Pristup internetskoj bazi omogućava praćenje i rad advokata koji su dobili punomoći da zastupaju Agenciju u određenim predmetima.

9.3.5. Drugostepeni postupci

U 18 slučajeva je proveden drugostepeni postupak tj. razmatrani su prigovori subjekata bankarskog sistema FBiH na rješenja Agencije o pisanim nalogima nakon završene kontrole i nakon provedenog postupka donesena su konačna rješenja.

Od ukupnog broja slučajeva, 13 slučajeva se odnosi na prigovore banaka, dva na prigovore lizing društava, dva na prigovore MKO i jedan prigovor fizičkog lica.

9.3.6. Rješavanje Agencije po zahtjevima za oslobađanje od jemstva

Agencija je u toku 2017. godine zaprimila sveukupno 17 preporuka Ombudsmena koje su se odnosile na zahtjeve za oslobađanje od jemstva, dok su dva predmeta prenesena iz 2016. godine i ista su riješena u toku 2017. godine.

Od ukupno 19 predmeta, riješeno je 13 predmeta, dok je šest predmeta preneseno u 2018. godinu. Od 13 riješenih predmeta, u 12 predmeta zahtjevi su odbijeni kao neosnovani, a u jednom predmetu je zahtjev za oslobađanje od obaveze jemstva usvojen na način da je naloženo da se obustavi naplata od jemca dok se ne iscrpe sve mogućnosti naplate od korisnika kredita.

9.3.7. Pritužbe pravnih lica i razni upiti

Ovaj segment rada organizacionog dijela nadležnog za zastupanje odnosio se na obavljanje poslova po prigovorima pravnih lica, a koja su upućena protiv subjekata bankarskog sistema FBiH, kao i na odgovore Agencije na razne upite pravnih lica.

U 2017. godini organizacioni dio Agencije nadležan za zastupanje je obradio ukupno 72 predmeta koja se odnose na pravna lica. Pritužbe pravnih lica odnosile su se na blokirane račune, zatim na prigovore vezane za mjenice, neizvršenje rješenja o izvršenju tj. pljenidbu novčanih sredstava izvršenika na računima koji se vode kod banaka, a prema odredbama Zakona o izvršnom postupku, prigovore koji se odnose na isplatu novčanih sredstava na računu, prigovor koji se odnosio na klasifikaciju klijenta, dok su se preostale pritužbe odnosile na npr. brisanje iz CRK-a, reprogram kredita, nepostupanje banke u skladu sa Zakonom o unutrašnjem platnom prometu, internet krađu, pogrešno uplaćena sredstva tj. zahtjev za povrat sredstava, itd. Pored obrade predmeta koji su se odnosili na prigovore pravnih lica, odgovarano je i na različite vrste upita, tumačenja i raznih vrsta pravnih savjeta u postupanjima prema subjektima bankarskog sistema FBiH. U 2017. godini obrađeno je ukupno 73 ovakva predmeta.

U toku 2017. godine, pored navedenog, radilo se na predmetima koji su se odnosili na davanje odgovora, odnosno izjašnjenja na pitanja koja su postavljena pred Vladom FBiH i Parlamentom FBiH, te je obrađeno 12 predmeta ove vrste.

9.3.8. Ostali poslovi

U toku 2017. godine obavljani su i drugi poslovi koji su se odnosili na zahtjeve zakonodavne i izvršne vlasti, istražnih organa i drugi poslovi povezani sa nadležnostima organizacionog dijela Agencije za zastupanje.

Postupano je po predmetima koji su se odnosili na zahtjeve za pristup informacijama prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama u FBiH, te shodno spomenutom Zakonu donošene su odluke, tj. rješenja. U 2017. godine obrađeno je 11 zahtjeva za pristup informacijama u smislu donošenja rješenja Agencije.

Zaprimljen je veći broj zahtjeva od strane institucija koja vrše javna ovlaštenja, u kojim je od Agencije zatraženo da se navedenim institucijama dostave bankovni računi fizičkih ili pravnih lica radi njihovog nadležnog postupanja. Institucije koje su upućivale ovakvu vrstu zahtjeva su imale saznanja da Agencija posjeduje registar bankovnih računa fizičkih lica. Također, ukoliko su se obraćali bankama nailazili su na problematiku različite primjene i tumačenja Zakona o zaštiti ličnih podataka i odredbi ZoB-a (poslovna tajna).

U toku svog redovnog obavljanja tekućih poslova obrađivani su zahtjevi sudova i tužilaštava koji su tražili dostavu podataka radi provođenja svojih sudskih postupaka. Od podnesenih predmeta od strane nadležnog suda ili tužilaštva obrađeno je 25 predmeta (sedam predmeta koji su dostavljani od strane nadležnog tužilaštva odnosili su se na podnesene krivične prijave u smislu dostave određenih informacija i podataka od strane Agencije), 38 obrađenih predmeta podneseno je od strane nadležne policijske uprave i tri obrađena predmeta podnesena su od strane porezne uprave ili drugog organa.

Zaposlenici organizacionog dijela Agencije nadležnog za zastupanje učestvovali su u izradi podzakonskih akata u postupku usklađivanja sa ZOB-om, a što je uključivalo i analizu postojećih akata Agencije, te prikupljanja relevantnih akata u zemljama okruženja.

X. POSLOVI RAZVOJA

10.1. Realizacija Strategije Agencije u 2017. godini

Aktivnosti Agencije na usklađivanju sa zahtjevima Basel-a III i direktiva EU vođene su putem Projektnog tima, u skladu sa Strategijom Agencije i Programom rada Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu. Izvršene su sve planirane aktivnosti u koordinaciji sa timom iz ABRS-a, što je u konačnici rezultiralo usaglašenim podzakonskim okvirom iz domena Stuba I, Stuba II i Stuba III između entitetskih agencija za bankarstvo i objavom predmetnih odluka u Službenim novinama.

Donošenje novog podzakonskog okvira usklađenog sa odredbama novog ZoB-a, odnosno sa regulatornim okvirom EU, podrazumijeva paralelno izvještavanje po novim i starim regulatornim izvještajima u periodu od godinu dana, tokom prijelaznog perioda od 01.01. do 31.12.2018. godine, čime će se realizirati i puna primjena Strategije Agencije, čija je realizacija bila prilagođena rokovima usklađivanja iz novog ZoB-a.

Aktivnosti u okviru Strategije Agencije su dio Akcionog plana Agencije koje su uslijedile nakon izvršene procjene finansijskog sektora u BiH od strane zajedničkog tima MMF-a i SB.

Realizacija Strategije Agencije je i dio Reformske agende BiH, odnosno Akcionog plana za realizaciju prioriteta iz Izvještaja o BiH, kao jedna od bitnih aktivnosti u procesu pristupanja BiH u članstvo EU.

10.1.1. Okončanje aktivnosti na QIS-u 1

U 2017. godini nastavljene su aktivnosti na provođenju QIS-a 1 za implementaciju novih zahtjeva u pogledu regulatornog kapitala, izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni, operativni i tržišni rizik, kao i zahtjeva za likvidnosno pokriće u BiH.

U odnosu na plan aktivnosti oko provođenja QIS-a 1, sve aktivnosti na provođenju istog su izvršene u planiranim rokovima.

Sa ciljem koordinacije svih aktivnosti na provođenju QIS-a 1 na nivou BiH, u januaru 2017. godine u Sarajevu je održan radni sastanak projektnih timova entitetskih agencija, u organizaciji UBBiH sa komercijalnim bankama u BiH. Nakon održanog radnog sastanka, krajem januara 2017. godine, Agencija je UBBiH i svim komercijalnim bankama u FBiH dostavila odgovore, odnosno očitovanje Agencije na komentare bankarskog sektora koji se odnose na provođenje QIS-a 1.

U okviru organizacionog dijela Agencije nadležnog za poslove razvoja, vršene su aktivnosti vezane za prijem podataka od banaka, obrada i analiza podataka, te sačinjavanje rezultata obavljenog QIS-a 1 po segmentima. Projektni tim je sačinio analizu obrađenih podataka u pogledu regulatornog kapitala, izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni, operativni i tržišni rizik, kao i zahtjeva za likvidnosno pokriće.

Rezultati provedene analize su objavljeni i dostupni na web stranici Agencije od marta 2017. godine. Sačinjena su dva dokumenta:

- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na efekat primjene novog regulatornog okvira - Stub I i

- Preliminarni rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na nove regulatorne zahtjeve u segmentu likvidnosti.

Rezultati QIS-a 1 pokazali su da novi regulatorni zahtjevi u skladu sa regulatornim okvirom EU ne bi imali negativnog utjecaja na bankarski sistem u FBiH.

U segmentu regulatornog kapitala, stopa regulatornog kapitala bila bi iznad propisanog minimuma (16,5%, odnosno 17,3% ukoliko bi banke koristile samo ispravke vrijednosti prema MRS-u 39 i rezervisanja prema MRS-u 37). Prema novom regulatornom okviru učešće izloženosti kreditnom riziku je 91,25%, operativnom riziku 7,25% i tržišnom riziku 1,5%. Sve banke bi imale zaštitni sloj za očuvanje kapitala, a stopa finansijske poluge iznosila bi 10,2%.

U segmentu kreditnog rizika primjenom standardizovanog pristupa Bazela III došlo bi do izmjena u načinu izračuna rizikom ponderisane aktive u smislu redefiniranja pojedinih kategorija izloženosti, odnosno korištenja izmijenjenih i novih pondera rizika, što bi utjecalo i na vrijednost izloženosti, kao i na smanjenje ukupnog rizika ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata.

Kod primjene standardizovanog pristupa za operativni rizik, izloženost banaka po operativnom riziku bi se smanjila za cca. 10%. Od banaka su dobijeni značajni podaci o frekvenciji štetnih događaja i njihovih značajno materijalnih efekata na banku. Šteta uzrokovana operativnim rizikom ne bi imala značajnog utjecaja na kapitalne zahtjeve za ovaj rizik.

Banke bi ispunjavale nove kapitalne zahtjeve po Bazelu III za tržišni rizik po standardizovanom pristupu, gdje bi najveće učešće imale za valutni rizik (98% ukupnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike) i simbolično za kapitalne zahtjeve za pozicijske rizike u vlasničkim i dužničkim instrumentima (2% ukupnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike).

Na osnovu provedene analize podataka u segmentu likvidnosti, može se izvesti zaključak da bi uvođenjem novog regulatornog zahtjeva u pogledu održavanja LCR-a, bankarski sistem u FBiH održao zadovoljavajući nivo likvidnosti u periodu stresa od 30 kalendarskih dana.

Sa izuzetkom jedne banke, sve ostale banke u sistemu iskazale su LCR iznad 100%, a neke značajno iznad. Može se očekivati da bi ta banka, s obzirom na navedene mjere koje već poduzima i koje je planirala poduzeti, mogla do perioda primjene novog regulatornog zahtjeva u pogledu LCR-a udovoljiti regulatornom zahtjevu. Sveobuhvatno sagledavanje mogućih efekata u segmentu dugoročne, odnosno strukturalne likvidnosti koje je povezano sa planiranim uvođenjem novog regulatornog zahtjeva u pogledu ispunjavanja NSFR-a u skladu sa implementacijom Strategije Agencije, dalo bi potpuniji pregled utjecaja uvođenja novih regulatornih zahtjeva u segmentu likvidnosti na bankarski sistem u FBiH.

10.1.2. Realizacija QIS-a 2

U periodu od aprila do kraja jula 2017. godine proveden je i QIS 2 iz segmenta Stuba II, čiji je cilj bio sagledavanje efekata utjecaja na bankarski sistem u FBiH uvođenja novog regulatornog okvira u skladu sa zahtjevima EU vezano za četiri nacrta odluka iz segmenta Stuba II.

QIS 2 obuhvata analizu i sagledavanje efekata novog regulatornog okvira po pitanju zahtjeva za upravljanje rizicima, ICAAP, velikih izloženosti i upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Izvršena je analiza obrađenih podataka. Rezultati provedene analize su objavljeni na web stranici Agencije (august 2017. godine). Sačinjeni su sljedeći dokumenti:

- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na nove regulatorne zahtjeve iz Stuba II u segmentu upravljanja rizicima i ICAAP-u;
- Rezultati analize prikupljenih podataka banaka za dio QIS-a koji se odnosi na efekte primjene novog regulatornog okvira iz segmenta velikih izloženosti;
- QIS primjene novih regulatornih zahtjeva iz Stuba II Bazela III u segmentu kamatnog rizika u bankarskoj knjizi.

Rezultati analize QIS-a 2 u segmentu upravljanja rizicima su očekivano pokazali veći stepen pripremljenosti banaka članica međunarodnih bankarskih grupacija sa sjedištem u FBiH za primjenu novih regulatornih zahtjeva u odnosu na banke iz grupe manjih banaka, s obzirom na period i obuhvat primjene grupnih standarda i procedura, donesene interne akte, uspostavljenu organizacionu strukturu, kao i znanja i iskustava u primjeni regulatornog okvira za poslovanje i nadzor kreditnih institucija u EU. Imajući u vidu broj banaka koji je bio spreman popuniti Izvještaj o primjeni ICAAP-a, kao i rezultate analize dostavljenih podataka može se zaključiti da je u ovom segmentu značajno manji stepen pripremljenosti banaka, uključujući i članice međunarodnih bankarskih grupacija. U narednom periodu potrebne su dodatne aktivnosti banaka, kako bi se stepen pripremljenosti podigao na veći nivo, pri čemu je pozitivno to što je značajan broj banaka sam identifikovao segmente u kojima su potrebna poboljšanja.

Analiza QIS-a 2 u segmentu velikih izloženosti pokazuju da banke u FBiH neće imati značajnijih problema vezano za usklađivanje sa zakonskim propisanim maksimalno dopuštenim ograničenjima velikih izloženosti od 25% priznatog kapitala banaka.

Rezultati analize u segmentu kamatnog rizika u bankarskoj knjizi pokazuju da utjecaj kamatnog rizika nije značajan, odnosno potencijalni negativni utjecaj promjene kamatnih stopa ne predstavlja nivo koji bi mogao u znatnoj mjeri narušiti kapitalnu osnovu banaka u FBiH.

10.1.3. Provođenje javne rasprave za podzakonski okvir iz domena likvidnosti

Polovinom juna 2017. godine nacrt Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banaka, objavljen je na web stranici Agencije sa ciljem provođenja javne rasprave sa komercijalnim bankama u BiH zajedno sa timom ABRS-a. Prezentacija nacrta Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banaka realizirana je putem UBBiH, sa ciljem nastavka dijaloga sa bankama u BiH i upoznavanja istih sa novim regulatornim okvirom. Po nacrtu predmetne Odluke, u postupku javne rasprave sa bankarskim sektorom koji je okončan do kraja jula 2017. godine, nije bilo primjedbi i sugestija od komercijalnih banaka.

10.1.4. Okončanje izrade nacrta podzakonskih akata u okviru Strategije Agencije

Nacrti odluka sačinjenih u okviru Projektnog tima sukcesivno su usaglašavani u toku 2017. godine sa rezultatima provedenih QIS-eva iz domena Stuba I i Stuba II, odredbama novog ZoB-a, izmjenama u regulatornom okviru EU, kao i podzakonskom okviru sačinjenom od strane tima iz ABRS-a.

U postupku usaglašavanja sa ZoB-om, krajem juna 2017. godine su nacrti sljedećih odluka:

- Odluka o izračunavanju kapitala banke (Stub I);
- Odluka o upravljanju rizicima u banci (Stub II);

- Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama – ICAAP (Stub II);
- Odluka o velikim izloženostima (Stub II);
- Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (Stub II) i
- Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke.

Aktivnosti na okončanju nacrti navedenih odluka, predstavljale su preduslov dobijanja tranše kredita u okviru Projekta SB - jačanje bankarskog sektora u BiH. Navedeno, kao i aktivnosti oko provođenja QIS-a 1 i QIS-a 2, predstavljaju uspješno realizirane aktivnosti za realizaciju tranši za 2017. i 2018. godinu. U daljnjim aktivnostima urađeni su nacrti Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke (Stub III) i Odluke o kontrolnim funkcijama banke.

Po obavljenoj internoj i javnoj raspravi te usaglašavanju tekstova sa ABRS odluke su usvojene na UO i objavljene u Sl. novinama FBiH.

Urađene su i konačne transpozicione tabele po zahtjevu EK (tabele usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa Acquis-em EU), odnosno sa CRD IV i CRR iz segmenta regulatornog okvira, koji je sačinjen u okviru Strategije Agencije i iste su krajem oktobra 2017. godine dostavljene Uredu za EU integracije Vlade FBiH i DEI.

U decembru 2017. godine okončane su aktivnosti oko sačinjavanja uputstava/smjernica za odluke iz Stuba I i Stuba II. Sačinjena su sljedeća uputstva/smjernice:

- Uputstvo za popunjavanje izvještaja banke o regulatornom kapitalu, kreditnom, operativnom i tržišnom riziku i stopi finansijske poluge (veza primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke - Stub I) sa pripadajućim izvještajnim obrascima (regulatorni kapital - 4 obrasca, kreditni rizik - 18 obrazaca, operativni rizik - 2 obrasca, tržišni rizik - 55 obrazaca i obrazac za finansijsku polugu);
- U segmentu deviznog rizika izvršeno je ažuriranje postojećeg Uputstva i instrukcija, kao i obrasca za izvještavanje banaka o deviznoj poziciji i sačinjeno Uputstvo za primjenu Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke (veza primjene Odluke o izračunavanju kapitala banke – Stub I);
- Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za velike izloženosti (veza primjene Odluke o velikim izloženostima - Stub II) sa pripadajućih 5 izvještajnih obrazaca;
- Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi (veza primjene Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi - Stub II), sa pripadajućim izvještajnim obrascima (40 izvještajnih obrazaca);
- Smjernice o izvještavanju Agencije o primjeni ICAAP-a u banci (veza primjene Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci - Stub II), sa dodacima koji se odnose na Izvještaj o primjeni ICAAP-a, Uputstvu za popunjavanje Izvještaja o primjeni ICAAP-a koji se dostavlja Agenciji i Sektorsku i individualnu koncentraciju;
- Uputstvo o načinu primjene odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke koje se odnose na komponente LCR-a, kao i Uputstvo za popunjavanje izvještajnih obrazaca u segmentu likvidnosti sa pripadajućim izvještajnim obrascima (5 izvještajnih obrazaca).

10.2. Učešće u aktivnostima Agencije vezano za Upitnik EK

U 2017. godini nastavljene su aktivnosti vezane za popunjavanje odgovora na Upitnik EK koji je dostavljen DEI. Ovaj zadatak je izvršen kroz:

- učestvovanje na radnim sastancima u organizaciji DEI-a sa svim uključenim institucijama, sa ciljem dogovora oko aktivnosti sačinjavanja odgovora na Upitnik EK;
- koordiniranje svih aktivnosti oko dostave i upoznavanja svih nadležnih organizacionih

dijelova Agencije sa kompletnim materijalom dostavljenim od strane DEI, odnosno Ureda za EU integracije Vlade FBiH;

- učešće u popunjavanju i dostavi odgovora zaduženih organizacionih dijelova Agencije;
- kompletiranje i objedinjavanje parcijalnih odgovora nadležnih organizacionih dijelova Agencije;
- koordiniranje poslova verifikovanja objedinjenih odgovora na nivou Agencije;
- pripremu integralnog materijala/verifikovanih odgovora Agencije na Upitnik EK sa pripadajućim prilogima na razmatranje Odboru za superviziju;
- pripremu navedenog materijala UO na upoznavanje, a nakon usvajanja verifikovanih odgovora Agencije na Upitnik EK sa pripadajućim prilogima od strane Odbora za superviziju Agencije;
- pripremu verifikovanih odgovora Agencije na Upitnik EK za unos u IS DEI-a;
- dostavu verifikovanih odgovora Agencije prema poglavljima Uredu za EU integracije Vlade FBiH i unos istih u IS DEI-a.

Agencija je bila uključena u sačinjavanje odgovora na pitanja iz Upitnika EK koja su bila predmet sljedećih poglavlja:

- Ekonomski kriteriji;
- Poglavlje 4. – Slobodno kretanje kapitala;
- Poglavlje 9. – Finansijske usluge;
- Poglavlje 17. – Ekonomska i monetarna politika;
- Poglavlje 20. – Poduzetništvo i industrijska politika;
- Poglavlje 25. – Nauka i istraživanje i
- Poglavlje 28. – Zaštita potrošača i zdravlja.

Sve navedene aktivnosti su izvršene sinhronizovano i uspješno, kao i unos verifikovanih odgovora Agencije na Upitnik EK u IS DEI-a sa 31.01.2017. godine.

Agencija je aktivno učestvovala u svim aktivnostima oko naknadnih zahtjeva DEI (aktivnosti oko prijevoda akata, sačinjavanja prečišćenih tekstova, pojašnjenja ili dopune datih odgovora po pojedinim poglavljima i dr.).

U skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH o uspostavljanju radnih grupa za Evropske integracije, a vezano za sistem koordinacije procesa Evropskih integracije u BiH, Agencija je imenovala predstavnike u Radne grupe za Evropske integracije, u kojim je Agencija identifikovana kao nadležna institucija:

- Radna grupa za slobodno kretanje kapitala (Poglavlje 4);
- Radna grupa za finansijske usluge (Poglavlje 9);
- Radna grupa za monetarnu i ekonomsku politiku (Poglavlje 17);
- Radna grupa za zaštitu potrošača i zdravlja (Poglavlje 28);
- Radna grupa za ekonomske kriterije.

U daljim aktivnostima Agencija je bila uključena kod korekcije odgovora na Upitnik EK po pitanju ažuriranja finansijskih pokazatelja, usvajanja novog ZoB-a i već dostavljenih odgovora koji su sadržavali odredbe iz starog ZoB-a, kao i usklađivanja odgovora datih od drugih nadležnih institucija u BiH. Sačinjena je korekcija odgovora Agencije od strane imenovanih predstavnika Agencije radnih grupa za Evropske integracije za odgovore iz Poglavlja 4, 9, 17 i segmenta koji se odnosi na Ekonomske kriterije te je izvršen unos korigovanih odgovora, uključujući i priloge na Upitnik EK u utvrđenom roku u IS DEI-a.

10.3. Participiranje u radu EU/ BiH pododbora za 2017. godinu

Agencija je u 2017. godini aktivno učestvovala u radu dva pododbora u okviru svojih nadležnosti i to:

- Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju sa stanovišta usklađivanja zakonodavstva BiH sa pravom EU, članom 89. SSP-a, sa posebnim akcentom na trenutno stanje u vezi sa strategijama u BiH za usklađivanje sa novim regulatornim paketom o kapitalnim zahtjevima (aktivnosti entitetskih agencija za bankarstvo na implementaciji Strategija). Vezano za popratne aktivnosti, Agencija je u oktobru 2017. godine dostavila Uredu Vlade FBiH za evropske integracije i DEI-u sljedeće:
 - tabele usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa Acquis-em EU o bankarstvu (dvije obimne transpozicione tabele) iz segmenta regulatornog okvira koji je sačinjen u okviru Strategije Agencije iz domena Stuba I, Stuba II i Stuba III), koji, između ostalog, uključuje i kapitalne zahtjeve. Transpozicione tabele odnose se na usklađenost podzakonskog okvira Agencije (Odluka o izračunavanju kapitala banke - Stub I, Odluka o velikim izloženostima - Stub II, Odluka o upravljanju rizicima u banci - Stub II, Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u bankama - Stub II i Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke - Stub III) sa CRD IV i CRR i
 - informaciju vezano za uslove i postupke registracije koje banke sa sjedištem u jednom entitetu trebaju da ispune sa ciljem pružanja usluga u drugom entitetu u BiH.
- Pododbor za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku sa stanovišta makroekonomske stabilnosti, odnosno razvoja finansijskog sektora i potencijalnih rizika za stabilnost. Nakon dostavljenih preporuka EU vezanih za ovaj Pododbor od strane Ureda Vlade za EU integracije FBiH, odnosno DEI-a, Agencija u predmetnom Pododboru nije imala dodatnih obaveza, odnosno preporuka iz ove oblasti.

10.4. Projekat SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH

Projekat SB - Jačanje bankarskog sektora u BiH ima za cilj pružanje tehničke pomoći u smislu unapređenja kapaciteta za superviziju i restrukturiranje banaka i jačanje rukovođenja nad entitetskim razvojnim bankama. U okviru ovog Projekta, Agencija ima obavezu usklađivanja podzakonskog okvira u skladu sa novim zakonskim okvirom.

Navedeni Projekat SB obuhvata pet komponenti koji se odnose na pružanje tehničke pomoći, odnosno obuhvata sljedeće oblasti:

- Komponenta 1 – Stub I i Stub II - implementacije Bazela III, SREP-a i konsolidovani zahtjevi za bankarsku grupu;
- Komponenta 2 – jačanje okvira AQR-a;
- Komponenta 3 – podzakonski okvir vezano za restrukturiranje banaka;
- Komponenta 4 - izrada regulatornog okvira za rad entitetskih razvojnih banaka i
- Komponenta 5 - tehnička podrška i operativni troškovi.

Aktivnosti Agencije u okviru Projekta jačanja bankarskog sektora u BiH u prethodnom periodu ogleдалe su se u:

- učestvovanju u misijama SB, video sastancima sa predstavnicima SB i ABRS-a;
- dostavljanju komentare na izvještaje SB po obavljenim misijama;
- učestvovanju na radnim sastancima sa konsultantima SB;
- učestvovanju u izradi regulatornog okvira vezano za Komponente 1 i 3.

10.5. Ostali poslovi

U 2017. godini iz domena poslova razvoja obavljale su se i sljedeće aktivnosti:

- praćenje i učešće u realizaciji zaključaka Vlade FBiH vezano za aktivnosti koje su u nadležnosti Agencije, odnosno realizaciji aktivnosti na SSP-u;
- davanje prijedloga mjera koje su u nadležnosti Agencije za Akcioni plan za realizaciju prioriteta iz Izvještaja o BiH sačinjenog od strane DEI. O realizaciji mjera iz Akcionog plana za realizaciju prioriteta iz Izvještaja o BiH se izvještava na kvartalnoj osnovi, što predstavlja kontinuiranu aktivnost Agencije za realizaciju mjera koje su u nadležnosti Agencije. Agencija vrši kvartalno unos ažurirane informacije o ispunjenosti mjera i aktivnosti iz Akcionog plana za realizaciju prioriteta iz Izvještaja o BiH u IS DEI-a i o istom izvještava Ured za EU integracije Vlade FBiH;
- davanje odgovora na pitanja iz Upitnika SB o istraživanju regulacije banaka i supervizije. Navedeni Upitnik je sadržavao 360 pitanja iz 15 poglavlja vezano za Bazel III okvir, uključujući regulatorne zahtjeve za likvidnošću, zahtjeve vezano za rezoluciju banaka, makroprudencijalnu superviziju, islamsko bankarstvo, licenciranje, zahtjeve za eksternu reviziju, superviziju, podatke vezano za karakteristike bankarskog sektora, zaštitu potrošača i dr. U ispunjavanju Upitnika SB učestvovala je i AOD;
- učešće u izradi Upitnika OECD-a za izradu Izvještaja o konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi 2018. Početkom 2017. godine Radna grupa za koordinaciju aktivnosti na poboljšanju indikatora konkurentnosti i poslovnog okruženja u BiH je u koordinaciji sa relevantnim ministarstvima i institucijama u BiH, organizovala proces popunjavanja Upitnika OECD-a za izradu Izvještaja o konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi 2018. U navedeni proces je bio uključen i FMF, a ispunjavanje Upitnika se vršilo kroz više faza. Agencija je, početkom februara 2017. godine, na zahtjev FMF-a, dala svoj doprinos u ispunjavanju Upitnika OECD-a u dijelovima koji su u nadležnosti Agencije. U ispunjavanju navedenog Upitnika su bili uključeni organizacioni dijelovi Agencije nadležni za nadzor poslovanja banaka, lizing društava, faktoring društava, za pravnu podršku i licenciranje, poslove razvoja i Ombudsmen. Na naknadno dostavljeno Poglavlje Izvještaja OECD-a o konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi koja se odnosi na oblast Pristup finansiranju, Agencija je u septembru 2017. godine dostavila komentare i nove informacije koji su relevantne za ovu oblast;
- izrada i dostava Upitnika BSCEE sa ciljem prikupljanja podataka od zemalja članica za objavu godišnjeg izvještaja, kontinuirana godišnja aktivnost (relevantni podaci za BiH, odnosno FBiH: makroekonomska kretanja, izmjene po pitanju zakonskog i institucionalnog okvira i ovlaštenja Agencije za posmatrani period u obavljanju supervizije, strategija razvoja u narednom periodu, međunarodne aktivnosti i saradnja sa drugim supervizorskim autoritetima, uključujući i finansijske pokazatelje za bankarski sektor u FBiH);
- prezentacija nacrtu nove podzakonske regulative bankama na UBBiH;
- učešće na bilateralnom sastanku sa predstavnicima ECB-a, odnosno zajedničkog tima za superviziju za Raiffeisen Grupu, održanom u Sarajevu u septembru 2017. godine, kao i na istom prezentiranje izmjena regulatornog okvira u BiH. Sastanak je održan sa ciljem unapređenja saradnje u oblasti supervizije banaka članica bankarskih grupacija, a sa stanovišta jedinstvenog nadzora banaka u okviru ECB-a (SSM) i razmjene informacija vezano za očuvanje i stabilnost finansijskog sektora;

XI. POSLOVI ORGANA UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA AGENCIJOM I INFORMISANJA JAVNOSTI

U skladu sa unutrašnjom organizacijom Agencije u okviru Direkcije Agencije izvršeni su poslovi koji proizlaze iz realizacije Programa rada Agencije za 2017. godinu, kao i druge aktivnosti u skladu sa novim ili izmijenjenim okolnostima koje su utjecale na potrebu izvršavanja dodatnih aktivnosti iz propisanih nadležnosti rada Agencije tokom izvještajne 2017. godine.

U okviru organizacionog dijela nadležnog za poslove organa upravljanja i rukovođenja Agencijom obavljeni su poslovi pružanja administrativno – tehničke podrške radu organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, koji uključuju koordiniranje i učestvovanje u pripremi materijala, praćenju sjednica, izradi zapisnika sa sjednica i druge poslove za potrebe tih organa.

Pored navedenih poslova koji su direktno povezani sa obavljanjem poslova iz nadležnosti organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, u okviru ovog organizacionog dijela Agencije izvršeni su i drugi rukovodni i specijalistički poslovi u koordinaciji sa drugim organizacionim jedinicama Agencije, poslovi korespondencije, administrativno-tehnički i ostali poslovi u skladu sa odredbama ZoA, Statuta Agencije i internim aktima Agencije.

U svrhu realizacije planiranih poslova organa upravljanja i rukovođenja Agencijom u okviru nadležnog organizacionog dijela izvršeni su savjetodavni i specijalistički poslovi u funkciji savjetovanja, koordiniranja značajnih procesa između organizacionih jedinica Agencije, praćenja zakonitosti i efikasnosti cjelokupnog poslovanja Agencije, praćenja primjene potpisanih MoU, saradnje sa kolegijima supervizora, saradnje sa drugim institucijama u zemlji i inostranstvu u skladu sa ovlaštenjima direktora i zamjenice direktora i drugi poslovi u skladu sa zakonskim propisima, Statutom Agencije i internim aktima Agencije.

Putem nadležnog organizacionog dijela Agencije za informisanje tokom 2017. godine odvijala se kontinuirana i uspješna komunikacija sa javnošću, sa akcentom na stratešku, proaktivnu i dvosmjernu komunikaciju.

11.1. Aktivnosti organa upravljanja Agencijom

U skladu sa zakonskim propisima, organ upravljanja Agencijom je UO, koji vrši opći nadzor poslovanja Agencije i poduzima mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije. Za svoj rad UO odgovara Parlamentu FBiH.

U prethodnom sazivu UO je obavljao svoju funkciju do 27.02.2017. godine, kada je Odlukom Parlamenta FBiH, broj: 01,02-02-1773/16 od 02.02.2017. godine („Službene novine Federacije BiH“ broj 12/17) imenovan novi UO u sastavu: Ljerka Marić, Meliha Bašić, Samir Bakić, Želimira Raspudić i Velid Efendić. Jedan član UO, gđa. Želimira Raspudić, je dana 29.06.2017. godine podnijela ostavku na mjesto člana UO, zbog prelaska na novu dužnost. Agencija je, u okviru svojih nadležnosti, inicirala aktivnosti prema Vladi FBiH u vezi sa izborom i imenovanjem petog člana UO, na mandatni period trenutnog saziva UO.

U 2017. godini realizirane su aktivnosti u skladu sa Programom rada Upravnog odbora Agencije za 2017. godinu. U vršenju svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom Agencije, UO je imao aktivnu ulogu u vršenju propisanih nadležnosti, koja je u izvještajnom periodu bila posebno

karakteristična i intenzivna u segmentu donošenja seta podzakonskih akata Agencije u procesu usklađivanja sa ZoB-om.

S obzirom da je ZoA stupio na snagu 12.10.2017. godine, UO je u skladu sa članom 51. stav (1) Zakona izvršio usklađivanje Statuta Agencije i isti usvojio na sjednici od 27.12.2017. godine.

U skladu sa članom 20. stav (3) ZoA, Vlada FBiH je donijela Odluku kojom se daje saglasnost na Statut Agencije, V. broj: 33/2018 od 11.01.2018. godine, kada je i stupio na snagu.

Imajući u vidu navedeno, UO je u okviru svojih nadležnosti u 2017. godini započeo i proces usklađivanja sa ZoA, kojim je propisana obaveza imenovanje članova Odbora za superviziju i Odbora za restrukturiranje, koje na prijedlog direktora Agencije imenuje UO, kao i imenovanje Drugostepene komisije koja odlučuje po žalbi protiv prvostepenih akata Agencije koji se odnose na poslovanje subjekata bankarskog sistema u FBiH, što će biti okončano u propisanim rokovima u prvom kvartalu 2018. godine.

UO je, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ZoA i Statutom Agencije u 2017. godini svoju funkciju obavljao na sjednicama UO. Uključenost članova UO, pojedinačno i kolektivno, u nadzor rada i poslovanja Agencije je bila kontinuirana.

Članovi UO redovno su izvještavani o značajnim aktivnostima Agencije kroz Informacije o radu Agencije između dvije sjednice UO, u okviru koje su prezentirane sve aktivnosti i događaji u proteklom periodu, izvršenje odluka i realizacija prijedloga i zaključaka sa potrebnim obrazloženjima.

UO je u 2017. godini održao ukupno 17 sjednica, od čega tri sjednice u prethodnom sazivu UO, a 14 sjednica u novom sazivu UO. Rad UO odvijao se u skladu sa zakonskim propisima, Statutom Agencije i Poslovníkom o radu Upravnog odbora Agencije, pri čemu su svi članovi UO redovno prisustvovali sjednicama.

Sve odluke, zaključci i ostali akti doneseni su jednoglasno, a materijali za sjednice UO pripremljeni na vrijeme, stručno i profesionalno.

U okviru nadležnosti utvrđenih odredbama ZoA i Statuta Agencije, UO je usvojio propisane akte:

- četiri akta kojima se propisuje rad Agencije (Statut Agencije, koji je upućen na saglasnost Vladi FBiH, Odluke o izboru predsjednice i zamjenika predsjednice Upravnog odbora Agencije, izmjene i dopune Poslovníka o radu Upravnog odbora Agencije);
- Izvještaj o radu Agencije i Izvještaj o radu Upravnog odbora Agencije za 2016. godinu;
- Program rada Agencije i Program rada Upravnog odbora Agencije za 2018. godinu;
- Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem u FBiH za 2016. godinu i prvo polugodište 2017. godine;
- 43 akta – odluke koje se odnose na reguliranje rada subjekata bankarskog sistema u FBiH;
- redovne kvartalne informacije o bankarskom, mikrokreditnom i lizing sektoru u FBiH;
- Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2016. godinu i Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za prvo polugodište 2017. godine;
- Plan finansijskog poslovanja Agencije za 2018. godinu;
- ostale odluke čije je donošenje u nadležnosti UO (osam pojedinačnih odluka) i
- ostali akti (informacije, zaključci i drugi akti).

UO je usvojio preporuke po konačnom Izvještaju o finansijskoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu, koje su iz nadležnosti UO, te poduzimanje aktivnosti i davanja komentara na iste po zaključku UO.

Pregled pojedinačno usvojenih akata UO daje se u Dodatku 1. Izvještaja, kao njegov sastavni dio.

11.2. Rukovođenje radom Agencije

U skladu sa zakonskim propisom, direktor Agencije predstavlja Agenciju, rukovodi radom i odgovoran je za rad Agencije. Zamjenik direktora zamjenjuje direktora u slučaju njegovog odsustva i spriječenosti da obavlja funkciju direktora sa istim pravima i dužnostima, te obavlja poslove u skladu sa nalogom direktora Agencije i aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

U izvještajnom periodu, nakon provedene procedure, Parlament FBiH je Odlukom o imenovanju direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: 01-02-100-01/17 i Odlukom o imenovanju zamjenice direktora Agencije za bankarstvo Federacije BiH, broj: 01-02-99-01/17 od 20.02.2017. godine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 15/17) imenovao Jasmina Mahmuzića za direktora Agencije i Dubravku Bošnjak za zamjenicu direktora Agencije. Primopredaja dužnosti sa ranijim rukovodstvom Agencije je izvršena 02.03.2017. godine. Nakon izvršene primopredaje dužnosti, u rukovođenju radom i predstavljanju Agencije direktor i zamjenica direktora Agencije kontinuirano su obavljali poslove u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima, odredbama Statuta Agencije i internim aktima Agencije donesenim u skladu sa zakonskim propisima i Statutom Agencije, te intenzivno radili na daljnjem unapređenju supervizije banaka i drugih subjekata bankarskog sistema.

U 2018. godini bit će uspostavljeno i savjetodavno tijelo direktora Agencije u oblasti restrukturiranja banaka, a sve u postupku usklađivanja poslovanja, radnih procesa i internih akata Agencije sa zakonskim propisima i Statutom Agencije, kao i odgovarajuće unutrašnje organizacione jedinice za obavljanje poslova restrukturiranja banaka, na način da se osigura njena samostalnost, organizaciona razdvojenost poslova supervizije banaka i razvojne banke od poslova restrukturiranja banaka, odvojeno rukovođenje svakim od tih poslova i sprečavanje sukoba interesa.

Direktor i zamjenica direktora Agencije su učestvovali u radu UO bez prava glasa, te redovno prisustvovali sjednicama Odbora za superviziju. Također, tokom izvještajnog perioda direktor i zamjenica direktora Agencije su u okviru svojih prava i obaveza izvršavali redovne poslove u okviru propisanih nadležnosti, u skladu sa zakonskim propisima, Statutom Agencije i internim aktima Agencije.

Direktor Agencije je izvršavao redovne poslove iz propisanih nadležnosti u segmentima licenciranja i supervizije subjekata bankarskog sistema u FBiH, zastupanja, predstavljanja Agencije i rukovođenja radom Agencije. Tokom 2017. godine, u skladu sa propisanim nadležnostima izvršene su i značajne aktivnosti kojim je rukovodio direktor Agencije u segmentima međuinstitucionalne saradnje i koordinacije bankarske supervizije u BiH, međunarodnih aktivnosti, a posebno saradnje sa predstavnicima MMF-a i SB, realizacije saradnje sa supervizorima iz okruženja i zemalja Jugoistočne Evrope, zemalja članica EU i trećih zemalja, te EBA-e, na osnovu potpisanih sporazuma o uzajamnoj saradnji i razmjeni informacija, kao i planiranog potpisivanja sporazuma sa ECB-om. Više detalja o ovim

aktivnostima Agencije navedeno je u pripadajućim dijelovima ovog Izvještaja. Također, obavljeni su i ostali poslovi iz nadležnosti direktora Agencije u skladu sa odredbama ZoA i drugim zakonima, Statutom Agencije i internim aktima Agencije o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Polazeći od nadležnosti propisanih odredbama ZoA i Statuta Agencije, direktor Agencije je u postupku izrade novog regulatornog okvira – odluka Agencije u postupku usklađivanja sa ZoB-om i ZoA, a imajući u vidu značaj, obim i kompleksnost ovog postupka, u aprilu 2017. godine imenovao Radnu grupu za izradu podzakonskih akata, Odlukom broj: 01-1710-10/17 od 25.04.2017. godine, kojom su utvrđeni zadaci i rokovi za izradu nacrtu podzakonskih akata po ZoB-u i njihovog upućivanja u javnu raspravu i na razmatranje i usvajanje od strane Odbora za superviziju, odnosno UO. Putem imenovane Radne grupe vode se i aktivnosti na sačinjavanju i objavljivanju odgovora na postavljena pitanja banaka u vezi sa primjenom novog regulatornog okvira na službenoj web stranici Agencije, uz usaglašavanje i koordinaciju sa ABRS-om, kao i sa UBBiH.

U ovom postupku, pored seta odluka koje je u 2017. godini usvojio UO, direktor Agencije je donio set provedbenih akata – uputstava i smjernica kojima se detaljnije uređuje primjena odredbi iz pojedinih odluka Agencije koje se odnose na upute za popunjavanje izvještajnih obrazaca koje su banke obavezne dostavljati Agenciji po pitanju regulatornog kapitala, kreditnog, operativnog i tržišnog rizika, finansijske poluge, ICAAP, upravljanje rizikom likvidnosti, procjenu planova oporavka, upravljanja IS i eksternalizacijom, deviznim rizikom, izračun ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope, izvještavanje o načinu postupanja subjekata bankarskog sistema u FBiH po prigovorima klijenata. Predmetni provedbeni akti su, nakon usvajanja od strane direktora Agencije, objavljeni na službenoj web stranici Agencije u decembru 2017. godine.

U okviru vršenja propisanih nadležnosti, a sa ciljem postupanja u skladu sa obavezom javnih institucija na svim nivoima vlasti u BiH u segmentu prevencije korupcije i borbe protiv korupcije, direktor Agencije je u februaru 2017. godine usvojio Plan integriteta Agencije, nakon dobivanja odobrenja nadležne Agencije za prevenciju korupcije i koordinacije borbe protiv korupcije na predloženi Plan integriteta koji je pripremila Radna grupa, imenovana Odlukom direktora Agencije iz novembra 2016. godine. Odlukom direktora o usvajanju Plana integriteta imenovana je i osoba za nadzor nad provođenjem mjera i preporuka za poboljšanje integriteta, kao i izvještavanje direktora Agencije o rezultatima provođenja predloženih mjera i preporuka iz Plana integriteta, te utvrđene obaveze ranije imenovane osobe za kontakt sa Antikorupcionim timom Federacije BiH (Rješenje Agencije o imenovanju ove osobe doneseno u decembru 2016. godine).

11.3. Rad Odbora za superviziju

U oblasti supervizije subjekata bankarskog sistema u FBiH, savjetodavno tijelo direktora Agencije, Odbor za superviziju, kontinuirano je radio u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, utvrđujući prijedloge akata u oblasti supervizije i regulative kojom se uređuje poslovanje i nadzor subjekata bankarskog sistema u FBiH, čije je donošenje u nadležnosti direktora Agencije.

U 2017. godini, Odbor za superviziju je razmatrao i donosio prijedloge akata koji se odnose na rad subjekata bankarskog sistema u FBiH, usklađenost poslovanja subjekata bankarskog sistema u FBiH sa standardima SPNiFTA, te druge prijedloge. Aktivnosti Odbora za superviziju

su, u značajnoj mjeri, bile usmjerene na razmatranje i utvrđivanje prijedloga podzakonskih akata po osnovu obaveze Agencije za usklađivanjem sa novim zakonskim okvirom u FBiH (ZoA, ZoB, ZoL itd.)

Akti koje je razmatrao i usvajao Odbor za superviziju predstavljaju prijedlog direktoru Agencije za donošenje, između ostalog:

- odgovarajućih odluka u okviru propisanih nadležnosti, a koje uključuju i odluke o dodijeljenom jedinstvenom rangu finansijskog i operativnog stanja banke, a prema propisanim jednoobraznim kriterijima, i/ili
- izricanje određenih korektivnih i/ili drugih mjera, u zavisnosti od stepena utvrđenih nezakonitosti i slabosti u poslovanju subjekata bankarskog sistema u FBiH, sa ciljem održavanja i jačanja stabilnosti sistema i unapređivanja poslovanja svih subjekata bankarskog sistema u FBiH.

Sjednice Odbora za superviziju održavaju se u pravilu dva puta mjesečno, a učešće u radu Odbora imaju direktori sektora koji su nadležni za nadzor poslovanja subjekata bankarskog sistema FBiH, kontrolu SPNiFTA, nadzor banaka u posebnom statusu, te pravnu podršku i licenciranje i ostali predstavnici organizacionih dijelova Agencije po pozivu.

U toku su aktivnosti na usklađivanju odredaba Poslovnika o radu Odbora za superviziju sa ZoA, kojim se uređuje način sazivanja i održavanja sjednica Odbora za superviziju i druga pitanja u vezi sa njegovim radom, a u skladu sa odredbama člana 24. ZoA, odnosno odredbi čl. 25, 26. i 27. Statuta Agencije, što će biti okončano u propisanim rokovima za usklađivanje.

Pripremu materijala za sjednice Odbora za superviziju vrše nadležni organizacioni dijelovi Agencije, koji su predlagači materijala koji se dostavljaju na razmatranje Odboru za superviziju, uz koordinaciju nadležnog organizacionog dijela Agencije za podršku poslovima organa upravljanja i rukovođenja Agencijom, koji vrši praćenje sjednica i izradu zapisnika sa sjednica Odbora za superviziju.

U 2017. godini, Odbor za superviziju je održao ukupno 26 redovnih sjednica na kojima je, između ostalog, razmatrao i usvajao sljedeće prijedloge:

- informacija o izvršenim obimnim i ciljanim kontrolama, rješenja o izdavanju pismenih naloga, zaključaka o načinu praćenja naloženih mjera i strategije nadzora u procesu pripajanja u bankama i sl.,
- informacija o izvršenim obimnim i ciljanim kontrolama, te kontrolama izvršenja naloga i rješenja o izdavanju pismenog naloga u MKO,
- informacija o izvršenim obimnim kontrolama i kontrolama izvršenja naloga, te rješenja o izdavanju pismenog naloga u lizing društvima,
- informacija o kontrolama u segmentu SPNiFTA u pogledu usklađenosti poslovanja banaka, MKO i lizing društava sa propisanim standardima SPNiFTA,
- informacija o aktivnostima iz oblasti nadzora banaka u posebnom statusu,
- informacija i materijala koje se odnose na aktivnosti Projektnog tima,
- prethodnih saglasnosti po raznim osnovama (imenovanja članova uprave - direktora i izvršnih direktora banaka, izbor članova nadzornih odbora banaka, izbor nezavisnih članova nadzornih odbora banaka, i dr.),
- podzakonskih akata koji se odnose na reguliranje rada banaka, lizing društava, faktoring društava, itd.

11.4. Ostale aktivnosti za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom

Ostale aktivnosti nadležnog organizacionog dijela Agencije za potrebe organa upravljanja i rukovođenja Agencijom su u značajnoj mjeri bile usmjerene na jačanje i unapređenje saradnje kako sa domaćim, tako i sa međunarodnim finansijskim institucijama, te regionalnim i drugim organizacijama, kao i jačanje bilateralne i multilateralne saradnje sa bankarskim regulatorima iz zemlje i regiona i šire, na osnovu postojećih i novih sporazuma o saradnji i razmjeni informacija. Značajnije aktivnosti u ovom segmentu u 2017. godini su se odnosile na:

- usaglašavanje konačnog teksta MoU sa ECB-om, koje se uspjelo okončati u drugoj polovini 2017. godine, a potpisivanje tog MoU se očekuje u toku 2018. godine;
- pregovori Agencije, zajedno sa ABRS-om, oko potpisivanja MoU sa Centralnom bankom Rusije su u završnoj fazi i uskoro se očekuje usaglašavanje teksta MoU, kao i njegovo potpisivanje;
- organizaciju Regionalne konferencije bankarskih supervizora pod nazivom „Supervizorski proces i organizacija“, kojoj je krajem 2017. godine Agencija bila domaćin. Konferencija je imala za cilj da okupi bankarske supervizore iz regiona, čija je uloga nadzor poslovanja banaka i kreiranje supervizorskog procesa, te politika i procedura za izdavanje bankarskih dozvola, a poslužila je, između ostalog, i za razmjenu iskustava između bankarskih supervizora i upoznavanje sa sličnim praksama i primjerima iz regiona.

Pored navedenog, nadležni organizacioni dio za poslove organa upravljanja i rukovođenja Agencijom je u 2017. godini obavljao i druge poslove u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima Agencije, sa ciljem ispunjenja programiranih zadataka Agencije u okviru propisanih nadležnosti i ciljeva Agencije.

11.5. Poslovi informisanja javnosti

Agencija je u 2017. godini ostvarila uspješnu saradnju sa medijima i javnošću, vodeći pri tome računa o kontinuitetu dvosmjerne komunikacije. Poseban akcenat stavljen je na strateško i proaktivno komuniciranje, čime se preveniraju moguće krizne situacije, a u slučajevima negativnog i nepotpunog razumijevanja bosanskohercegovačkih medija, adekvatno je odgovoreno, štiteći dignitet i integritet institucije.

11.5.1. Komunikacija sa javnošću

U okviru ovih aktivnosti nastavljena je kontinuirana komunikacija sa predstavnicima bosanskohercegovačkih medija, ali i građanima-korisnicima finansijskih usluga i subjektima bankarskog sistema FBiH koji su se u pisanoj formi obraćali Agenciji. Otvorenom komunikacijom sa javnošću, te blagovremenim odgovorima na sve medijske upite, upite građana-korisnika finansijskih usluga i subjekata bankarskog sistema FBiH, Agencija je putem nadležnog organizacionog dijela nastavila komunikaciju sa javnošću u okvirima propisanih ciljeva i nadležnosti Agencije za nadzor subjekata bankarskog sistema FBiH, u funkciji očuvanja kredibiliteta i povjerenja javnosti.

Koordinirano sačinjavanje odgovora za medije rezultiralo je efikasnim i objektivnim izvještavanjem o djelovanju Agencije, a sve sa ciljem poboljšanja odnosa sa medijima, te pozitivne percepcije Agencije u bosanskohercegovačkom medijskom prostoru.

Medijima su, u skladu sa zakonskim propisima i u okviru propisanih nadležnosti, bile dostupne sve relevantne informacije o radu Agencije. Redovnim saopćenjima za javnost Agencija je putem medija distribuirala sve važne informacije vezane za nadzor subjekata bankarskog

sistema FBiH. U okviru nadležnosti, Agencija je odgovarala na sve dostavljene novinarske upite, poštujući zahtjeve novinarske profesije. Posebno se vodilo računa o profesionalnom pristupu u komunikaciji, naročito sa stručnom javnošću.

Svi upiti građana-korisnika finansijskih usluga prosljeđivani su samostalnoj organizacionoj jedinici u sastavu Agencije, unutar koje djeluje Ombudsmen, kao jedan od nosilaca zaštite prava korisnika finansijskih usluga u FBiH.

Radilo se i na kontinuiranoj edukaciji javnosti o nadležnostima i zadacima Agencije, organizacionoj strukturi i načinima upravljanja, radi boljeg razumijevanja javnosti o osnovnim ciljevima Agencije i značaju za očuvanje stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređivanja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja bankarskog sistema FBiH.

Pored komunikacije putem nadležnog organizacionog dijela Agencije za informisanje, sa direktorom Agencije je objavljeno nekoliko intervjua u printanim i digitalnim medijima, kao i u televizijskim emisijama, što je uz ostale aktivnosti informisanja javnosti povoljno utjecalo na stvaranje pozitivnog publiciteta i transparentnost rada Agencije.

Također, krajem godine je organizovan sastanak sa glavnim i odgovornim urednicima svih relevantnih medijskih kuća u FBiH, kako bi im se približilo djelovanje Agencije u skladu sa propisanim ciljevima i nadležnostima.

U okviru aktivnosti Agencije na organizaciji značajne Regionalne konferencije bankarskih supervizora zemalja Jugoistočne Evrope, kojoj su prisustvovali predstavnici sedam zemalja, nadležni organizacioni dio Agencije za informisanje uspješno je izvršio prateće aktivnosti na komunikaciji putem medija. Saopćenje za javnost o ovoj Konferenciji objavilo je 13 medija, uglavnom web portala i novina. Sve objave ocijenjene su kao pozitivne, čime je Agencija pokazala uspješno proaktivno djelovanje u komunikaciji sa javnošću.

Može se zaključiti da su postignuti ciljevi u segmentu komuniciranja Agencije sa javnošću u 2017. godini, koji su, pored ostalog, obuhvatili: kontinuirano stvaranje pozitivne percepcije javnosti o aktivnostima Agencije, upoznavanje javnosti o rezultatima poslovanja Agencije, te uspostavljanje i održavanje korektnе komunikacije i međusobnog povjerenja sa medijima.

11.5.2. Analiza medijskih objava

Za kompletnu medijsku sliku o Agenciji, nadležni organizacioni dio Agencije za informisanje nastavio je sa aktivnostima na kontinuiranoj i detaljnoj analizi medijskih objava, a na osnovu praćenja sakupljenih objava u više od 80 različitih medija u BiH (printanih, elektronskih i web portala), svakodnevno u dva termina.

U toku izvještajnog perioda, zabilježene su ukupno 394 objave o Agenciji. Najviše objava bilo je na web portalima 245, u printanim medijima 129, dok je najmanje objava bilo u elektronskim medijima, tek 20. Vodeći mediji prema broju objava bili su uglavnom stručni i specijalizirani časopisi i web portali, a tek onda dnevna štampa i najposjećeniji web portali.

Od ukupnog broja objava o Agenciji za bankarstvo Federacije BiH, 207 objava je ocijenjeno pozitivnim, 143 neutralnim, te 44 negativnim. Agencija je bila primarna tema u 72 objave, a sekundarna tema u 322 objave u medijima. Objave koje su registrovane na ime direktora Agencije ocijenjene su kao pozitivne.

11.5.3. Objave na web stranici Agencije

Zvanična web stranica Agencije redovno je ažurirana, čime je svim zainteresiranim omogućeno da na jednom mjestu i za kratko vrijeme pronađu sve potrebne informacije. Uglavnom su objavljivana saopćenja za javnost, upozorenja građanima-korisnicima finansijskih usluga, informacije o stanju u bankarskom, mikrokreditnom i lizing sistemu, te novi zakonski i podzakonski propisi kao i odgovori na upite.

U toku 2017. godine, na web stranici Agencije je bila ukupno 101 objava, različitog karaktera i sadržaja.

XII. AKTIVNOSTI INTERNE REVIZIJE

Funkcija interne revizije u Agenciji organizaciono je uspostavljena u Uredu internog revizora, pri Direkciji Agencije.

Imenovanjem glavnog internog revizora, Ured internog revizora je počeo sa radom 01.09.2017. godine, a od 01.12.2017. godine popunjeno je i radno mjesto višeg stručnog saradnika-internog revizora.

U periodu od 01.09. do 31.12.2017. godine izvršene su sljedeće aktivnosti interne revizije:

- sačinjavanje odgovora o poduzetim radnjama u Agenciji radi postupanja po preporukama Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Agencije za bankarstvo FBiH za 2016. godinu i dostavljanje odgovora Agencije Uredu za reviziju institucija u Federaciji BiH u propisanom roku;
- rad sa eksternim revizorom prilikom obavljanja predrevizije finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu;
- sačinjavanje prijedloga Pravilnika o internoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, koji treba donijeti UO;
- sačinjavanje prijedloga Povelje interne revizije;
- sačinjavanje Programa rada Ureda internog revizora za 2018. godinu, koji je usvojen od strane UO.

Donošenje navedenih akata kojima se uređuje rad interne revizije u Agenciji predstavlja polaznu osnovu za realizaciju ciljeva i nadležnosti interne revizije u pogledu ocjene adekvatnosti, efikasnosti i uspješnosti sistema internih kontrola i prijedloga za njegovo unapređenje, odnosno obavljanje poslova interne revizije, u skladu sa propisima i Programom rada za 2018. godinu.

XIII. POSEBNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

13.1. Međunarodne aktivnosti Agencije

U skladu sa propisanim nadležnostima, Agencija je tokom 2017. godine nastavila intenzivnu saradnju sa međunarodnim organima, tijelima i institucijama koje vrše superviziju, restrukturiranje i ostale nadležnosti prema bankama i drugim finansijskim organizacijama. Navedene aktivnosti u segmentu razmjene podataka i ostvarenja međunarodne saradnje su se, u skladu sa odredbama ZoA, odvijale samostalno ili u saradnji sa CBBiH, u skladu sa propisima kojima se regulira rad CBBiH i odredbama ZoA.

Tokom 2017. godine, Agencija je u saradnji sa CBBiH i ABRS-om nastavila aktivnosti na jačanju i unapređenju međunarodne saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama, regionalnim i drugim organizacijama, kao i bilateralnu i multilateralnu saradnju sa bankarskim regulatorima iz drugih zemalja.

Po pitanju međunarodne saradnje sa bankarskim regulatorima drugih zemalja, aktivnosti se realiziraju na osnovu multilateralnih sporazuma koje je Agencija zajedno s CBBiH i ABRS potpisala sa supervizorima zemalja Jugoistočne Evrope i to: Albanije, Grčke, Makedonije, Rumunije, Bugarske, Srbije, Crne Gore i Kipra, odnosno MoU sa nadležnim supervizorskim organima Austrije, Njemačke, Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore i Turske. Odredbama MoU su pobliže definirane: razmjena informacija, on-site kontrole, zahtjevi za informacijama i kontrolama, zaštita informacija, kontinuirana saradnja, te ostale odredbe.

Na osnovu potpisanog MoU sa FMA potpisan je i bilateralni sporazum o saradnji u oblasti supervizije Addiko Group (ranije Hypo Alpe Adria Grup), a predstavnici Agencije su u januaru 2017. godine učestvovali i u kolegiju supervizora Addiko Group, koje su organizovali supervizorski organi Austrije. U junu 2017. godine predstavnici Agencije su, također, učestvovali u kolegiju supervizora NLB grupe u organizaciji ECB-a i Banke Slovenije. Sa predstavnicima ECB-a Agencija je održala i bilateralne sastanke u Sarajevu, u septembru 2017. godine, a u vezi s nadzorom nad Raiffeisen bank d.d. Sarajevo i Raiffeisen grupe, nakon čega je Agencija dobila poziv da u 2018. godini pristupi kolegiju supervizora Raiffeisen grupe, u svojstvu posmatrača.

Za potrebe promoviranja efikasnog, efektivnog i konzistentnog funkcioniranja kolegija supervizora, EBA je preuzela zadatak da koordinira primjenu regulatornih odredbi o ekvivalentnosti režima povjerljivosti, odnosno profesionalne tajnosti zemalja koje nisu članice EU, a radi učestvovanja relevantnih nadzornih organa u tim kolegijima supervizora. U skladu sa tim, EBA je izvršila procjene režima povjerljivosti, odnosno profesionalne tajnosti koji su primjenjivi u raznim trećim zemljama. U grupi zemalja koje su od EBA dobili pozitivnu ocjenu o usklađenosti regulatornog okvira sa Evropskim direktivama u pogledu razmjene informacija i zaštite povjerljivosti informacija je i BiH.

Na osnovu prethodno navedene ocjene usklađenosti i uspostavljene saradnje sa EBA-om, Agencija je, u oktobru 2015. godine, zajedno sa ABRS-om, Narodnom bankom Makedonije, Centralnom bankom Crne Gore, Narodnom bankom Srbije i Centralnom bankom Albanije potpisala je Sporazum o saradnji sa EBA-om, na osnovu kojeg su zemlje potpisnice stekle status ravnopravnog učešća u razmjenama informacija sa zemljama članicama EU, kada je u pitanju poslovanje i supervizija bankarskih sistema.

Dogovor je postignut pod pokroviteljstvom Bečke inicijative, a u okviru Sporazuma osigurano je da će EBA obavještavati nadležne supervizore o relevantnim promjenama regulative, te će na taj način olakšati njihovo učešće u kolegijima supervizora. EBA će, također, otvoriti redovne edukativne aktivnosti za potpisnike Sporazuma, koji će slati obavještenja EBA-i sa svim informacijama vezanim za promjene u svojim bankarskim sistemima, koja će biti korištena za analizu potencijalnih rizika. S druge strane, nadležne institucije zemalja potpisnica Sporazuma će težiti da prilagode svoje zakone, nadzorne standarde i institucionalna pravila u skladu sa istim u EU, prema rasporedu prilagođenom uslovima u svakoj zemlji pojedinačno, a zemlje potpisnice Sporazuma će imati mogućnost davanja sugestija na regulativu koja je u pripremi.

Uspostavom SSM-a u Euro zoni izvršen je prijenos posebnih zadataka u superviziji kreditnih institucija sa nacionalnih regulatora na ECB. U skladu sa tim, u prvoj fazi razmjene informacija sa ECB-om, Agencija je na zvanični upit ECB-a dala saglasnost nacionalnim regulatorima sa kojima ima potpisan MoU, a koji su članice ECB da u okviru supervizije kreditnih institucija koje imaju članice bankarske grupe na teritoriji FBiH, a pod nadzorom su ECB, mogu proslijediti podatke koje dobivaju od Agencije i ECB-u. Na osnovu pozitivne ocjene usklađenosti dobijene od strane EBA-e i potpisanog Sporazuma sa EBA-om, BiH je svrstana u prvu grupu zemalja van EU sa kojima ECB planira potpisati zajedničke sporazume o saradnji. Tekst sporazuma je usaglašen i očekuje se njegovo potpisivanje. Potpisivanjem Sporazuma sa ECB-om, stvorili bi se pretpostavke za sveobuhvatnu razmjenu informacija i zajedničku superviziju bankarskih grupa čije su članice banke koje posluju u FBiH (UniCredit, Intesa, Raiffeisen, Sparkasse, Sberbank i NLB), a koje su pod direktnom supervizijom ECB-a.

Agencija je učestvovala u radu tzv. "Bečke inicijative 2.0", koja je uspostavljena kao koordinacija međunarodnih finansijskih institucija, nadzornih tijela matičnih zemalja i zemalja domaćima, te najvećih bankarskih grupa koje posluju u CESEE, na vrhuncu globalne finansijske krize 2008/09., sa fokusom na jačanju koordinacije „home“ i „host“ nadležnih nadzornih organa, kako bi se podržalo stabilno prekogranično bankarstvo i pružila zaštita protiv nekontrolisanog razduživanja. U proteklom periodu, putem ove Inicijative je pružena aktivna podrška naporima zemalja Jugoistočne Evrope koje nisu članice EU da razviju blisku regulatornu koordinaciju sa EBA-om. U martu 2017. godine u Luksemburgu je održana i Godišnja konferencija „Bečke inicijative 2.0“, puni forum, a teme konferencije su bile: razduživanje u CESEE, nekvalitetni krediti, regulatorne izmjene u CESEE, unija tržišta kapitala i dr.

Tokom 2017. godine Agencija je zajedno sa ABRS-om aktivno učestvovala i u radu BSCEE, te je u okviru ovih aktivnosti odnosno učestvovala i na XXX-toj Godišnjoj konferenciji, koja je održana krajem maja, odnosno početkom juna 2017. godine u Republici Bjelorusiji (Minsk), a na kojoj su obrađivane teme iz oblasti novog Bazelskog okvira, AQR-a i rizika novih finansijskih tehnologija.

U okviru aktivnosti međunarodne saradnje, Agencija je nastavila sa redovnim dostavljanjem podataka o stanju i kretanju u bankarskom sistemu FBiH predstavnicima Misije MMF, a zajedno sa CBiH i ABRS-om nastavljeno je sa provođenjem godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih stres testova za bankarski sistem. Agencija je zajedno sa predstavnicima Misije MMF-a, u okviru ispunjenja obaveza po aranžmanu sa MMF-om, (EFF), redovno kvartalno razmatrala i analizirala utjecaj svjetske ekonomske i dužničke krize na domaći bankarski i finansijski sektor, kretanja u bankarskom sektoru, kapitaliziranost banaka u FBiH, pitanja rješavanja nekvalitetne aktive, rezultate provedenih stres testova za bankarski sistem, provođenje postupaka AQR-a i provođenja nalaza AQR-a, rješavanje pitanja pojedinačnih banaka i statusnih promjena, jačanje saradnje u oblasti nadzora banaka između Agencije i ABRS-a. Predmet razgovora bili su i aktuelni regulatorni i bankarski zakonodavni okvir i donošenje novih zakona, ispunjenje preporuka iz Pisma namjere i dr. U 2017. godini ostvarena je i saradnja u okviru Misije za tehničku pomoć MMF-a, koja je bila u posjeti nadležnim institucijama u BiH u oblasti jačanja saradnje u bankarskoj superviziji i pripremi za izradu novog MoU o finansijskoj stabilnosti, kao i izradi nove Metodologije za utvrđivanje sistemskih važnih banaka.

Agencija je u 2017. godini ostvarila značajnu saradnju i sa predstavnicima SB u BiH, koji su entitetskim agencijama za bankarstvo pružili značajnu tehničku pomoć u edukaciji u oblasti

konsolidovane supervizije, MSFI, a posebno MSFI 9, pripremi novog regulatornog okvira, kao i provođenju QIS-a. Krajem 2017. godine otpočeo je i projekat SREP-a (metodologije, priručnik, operativni model i dr.), koji će se realizirati kao dugoročni projekat uz tehničku pomoć SB.

U okviru bilateralne saradnje, Agencija je tokom 2017. godine nastavila saradnju sa bankarskim regulatornim organima Slovenije i Austrije, i to putem:

- redovne razmjene informacija sa Bankom Slovenije u okviru nadzora NLB grupe, redovne razmjene na kvartalnoj osnovi Newsletter-a, izrade godišnjih SREP izvještaja, učešća na kolegiju supervizora NLB grupe u Sloveniji;
- redovne kvartalne razmjene Newsletter-a sa FMA, informacija o bankarskim grupama i bankama članicama grupa sa sjedištem u FBiH (Raiffeisen, Addiko, Sparkasse i Sberbank), godišnjeg SREP izvještaja za Addiko Bank, te učešće na kolegiju supervizora Addiko grupe.

U 2017. godini Agencija je, na osnovu uspostavljene bilateralne saradnje, ostvarila saradnju i sa supervizorskim timovima ECB-a koji obavljaju nadzor nad Raiffeisen grupom, u okviru koje su održani i bilateralni sastanci u Sarajevu, na kojem su razmatrane teme vezane za nadzor Raiffeisen grupe i njene banke članice u FBiH.

Značajne aktivnosti Agencije u oblasti međunarodne saradnje odnosile su se i na organizaciju Regionalne konferencije supervizora, koja je održana 23. i 24. 11. 2017. godine u Sarajevu, a na kojoj su učestvovali supervizori iz zemalja regiona: Hrvatske, Makedonije, Kosova, Crne Gore, BiH, kao i predstavnici SB, MMF-a i USAID-a. Konferencija se fokusirala na supervizorske pristupe koje primjenjuju supervizori u okruženju, stanje u bankarskom sektoru u regionu, pitanje nekvalitetnih kredita, primjenu MSFI 9 i dr.

13.2. Edukacija zaposlenika Agencije

Polazeći od propisanih nadležnosti Agencije i ostvarenja ciljeva u pogledu očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja subjekata bankarskog sistema u FBiH, Agencija je nastavila provođenje potrebne edukacije zaposlenika u funkciji jačanja institucionalnih kapaciteta i efikasnosti izvršavanja planiranih aktivnosti u 2017. godini.

Razvoj ljudskih resursa Agencije je kontinuirani proces usmjeren, kako na individualni razvoj i profesionalno napredovanje zaposlenika, tako i razvoj organizacije, odnosno korporativne kulture i korporativnih vrijednosti. Ovaj proces postaje sve značajniji, ako se imaju u vidu promjene koje se dešavaju u regulatornom, poslovnom i društvenom okruženju u kojem Agencija izvršava svoju zahtjevu i veoma odgovornu ulogu i ciljeve u nadzoru subjekata bankarskog sistema. Stoga su putem organizacionog dijela Agencije nadležnog za opće i kadrovske poslove tokom 2017. godine obavljeni poslovi koji se odnose na upravljanje ljudskim resursima u skladu sa potrebama radnih procesa u Agenciji, te potrebne obuke zaposlenika, a naročito u pogledu donošenja i primjene novog regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka, te nadzora poslovanja MKO, lizing društava, faktoring poslovanja, odnosno usklađivanja sa EU regulatornim okvirom.

U okviru tog procesa, Agencija je i u 2017. godini nastavila sa provođenjem edukacije i obuke zaposlenika, u skladu sa planiranim aktivnostima i potrebama obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije, omogućavajući zaposlenicima učešće na seminarima, stručnim konferencijama, kursovima i radionicama u zemlji i inostranstvu, te drugim oblicima unapređenja stručnih

znanja i vještina potrebnih u procesima izvršavanja redovnih poslova iz oblasti supervizije subjekata bankarskog sistema, SPNiFTA, računovodstvenih standarda i standarda finansijskog izvještavanja, a posebno primjenu MSFI 9, interne revizije, supervizije IS, mikrofinansiranja, lizinga, faktoringa i dr. Kroz ove vidove edukacije unapređivana su specijalistička znanja koja se odnose na sljedeća referentna područja: bankarska supervizija, usklađivanje sa zakonodavstvom EU, testiranje otpornosti na stres, upravljanje rizicima, prelazak sa MRS 39 na MSFI 9, nove zakonske propise iz oblasti računovodstva i revizije, upravljanja Cyber i informacionom sigurnošću, podrške borbi protiv pranja novca, prevencija prevara u elektronskom i kartičnom poslovanju banaka, smjernicama i pokazateljima za sprečavanje i otkrivanje on-line kriminala i pranja novca, upravljanje rizicima od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, borbe protiv korupcije, primjene MRS-a 16 - Najmovi u lizing društvima i dr.

Agencija je za potrebe obuke zaposlenika u organizacionom dijelu za nadzor poslovanja banaka organizovala i dva specijalistička seminara u prostorijama Agencije na kojim je tema bila primjena MSFI 9 u bankama, koji su organizovani u saradnji sa revizorskom kućom Deloitte Sarajevo, SB, odnosno Centrom za reformu finansijskog izvještavanja (CFRR). Organizovani su i interni seminari na kojima su obrađivane teme iz oblasti konsolidovane supervizije i SREP-a, koji su realizovani uz tehničku pomoć predstavnika MMF-a.

Agencija je, također, omogućila svojim zaposlenicima da pohađaju programe obuke za sticanje zvanja ovlaštenog internog revizora, ovlaštenog računovođe, risk menadžera i drugih zvanja, a osigurana je i licenca za zaposlenike Agencije za on-line pristup "FSI connect"- web stranici FSI za učenje i informisanje supervizora finansijskog sektora.

Vezano za procese pridruživanja EU i harmonizacije regulative u BiH sa propisima EU, zaposlenici Agencije koji rade na poslovima vezanim uz ove procese učestvovali su u programu obaveznih (besplatnih) obuka u oblasti evropskih integracija u organizaciji DEI, koje se realiziraju u skladu sa Odlukom o uvjetima i načinu učešća na obukama iz oblasti evropskih integracija. Učešće u ovom programu obuke je u funkciji usvajanja neophodnih znanja i vještina za obavljanje poslova koji se odnose na proces evropskih integracija BiH, u skladu sa propisanom nadležnošću i ciljevima Agencije.

XIV. ZAJEDNIČKE FUNKCIJE U AGENCIJI

Zajedničke funkcije u Agenciji, kao poslovna funkcija definirana za pružanje podrške radu Agencije, djeluje na planu općih, kadrovskih, računovodstveno-finansijskih i informatičkih poslova, u skladu sa programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa. Primarno, težišne aktivnosti, kao i prethodnih godina, bile su usmjerene na osiguranje kvalitetnog i efikasnog sistema podrške svim organizacionim, a prevashodno supervizijskim funkcijama Agencije.

14.1. Poslovi IT – informatička podrška

U skladu sa raspoloživim resursima i postavljenim prioritetima, nadležni organizacioni dio Agencije je u izvještajnom periodu provodio aktivnosti na pružanju informatičke podrške svim organizacionim dijelovima Agencije u skladu sa njihovim zahtjevima i programskim ciljevima, te poslove na implementaciji novih softverskih i hardverskih rješenja u IS Agencije, uz modifikacije postojećih aplikacijskih rješenja i baza podataka na kojima se zasniva rad Agencije. Značajne aktivnosti ovog organizacionog dijela Agencije su bile usmjerene na izradu

i doradu aplikacija za elektronsko primanje i obradu izvještajnih obrazaca koje Agenciji dostavljaju subjekti bankarskog sistema FBiH čiji je nadzor u nadležnosti Agencije, održavanje i kreiranje pripadajućih baza podataka, te djelovanje na sistemu za upravljanje dokumentima.

14.2. Računovodstveno-finansijski poslovi

Aktivnosti Agencije u oblasti računovodstveno-finansijskih poslova u 2017. godine su obuhvatale svakodnevne redovne i periodične radne zadatke. Poslovi su obavljani u skladu sa planiranim programskim ciljevima, uz osiguranje efikasnog finansijskog upravljanja i pouzdanog sistema finansijske kontrole. U okviru procesa rada obavljani su sljedeći poslovi:

- redovni finansijski i računovodstveni poslovi koji obuhvataju: knjigovodstveno evidentiranje poslovnih promjena, pripremanje računovodstvene baze za kreiranje finansijskih izvještaja, provođenje politika i procedura za efikasno i efektno upravljanje novčanim sredstvima i bankovnim računima, praćenje stanja raspoloživih sredstava, obračun i isplata plaća i naknada, staranje o obračunu i naplati prihoda i rashoda, vođenje evidencija o stalnim sredstvima, sitnom inventaru i bibliotetskom materijalu, blagajnički i administrativno-tehnički poslovi (unos, kontrola i odobravanje primljenih faktura, kontakti sa dobavljačima, evidencija plaćanja, vođenje i kontrola određenih evidencija i drugi poslovi);
- izrada planova, programa rada, izvještaja i analiza poslovanja (Program rada Agencije, Plan finansijskog poslovanja Agencije, Izvještaj o radu Agencije i Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije, godišnji obračun: izrada bilansa stanja i bilansa uspjeha i ostalih finansijskih izvještaja, izrada periodičnih izvještaja o poslovanju i drugih akata koji reguliraju finansijsko i računovodstveno poslovanje Agencije);
- aktivnosti na popisu imovine i obaveza;
- obavljanje poslova koji podrazumijevaju saradnju sa drugim organima i institucijama. Ti poslovi obuhvataju: pripremanje i dostavljanje izvještaja prema federalnim organima u skladu sa važećim propisima (dostavljanje podataka Poreznoj upravi: mjesečni izvještaji, specifikacije i godišnji izvještaji o isplaćenim plaćama i drugim ličnim primanjima radnika putem propisanih obrazaca, obrada i dostava statističkih podataka Federalnom zavodu za statistiku putem propisanih obrazaca i drugi izvještaji, pregledi i informacije koji se šalju organima i institucijama u BiH u skladu sa propisima koji uređuju određene oblasti);
- aktivnosti vezane za završnu reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu, te prethodnu reviziju poslovanja institucije za 2017. godinu, koje se odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za obavljanje revizijskog procesa, koja uključuje: unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova, bruto bilans (analitika i sintetika), interne akte kojima su regulirana određena područja rada Agencije, Program rada Agencije za bankarstvo FBiH, Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo FBiH, Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo FBiH, rad UO, podatke o isplaćenim plaćama i naknadama zaposlenicima i vanjskim saradnicima, novčane tokove, nekretnine i opremu, zakonske i podzakonske propise vezane za funkcioniranje Agencije, informacije o tužbama i sudskim sporovima i druga područja rada Agencije.

Predreviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu obavilo je revizijsko društvo „Deloitte“ d.o.o. Sarajevo krajem mjeseca novembra izvještajne godine, koje je u prvom tromjesečju iste godine izvršilo i završnu reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu.

Provedene aktivnosti u vezi sa revizijom finansijskih izvještaja Agencije za 2016. godinu uključivale su: učešće u izradi očitovanja na Nacrt izvještaja revizora, analiziranje revizorskih

preporuka, pregled i proučavanje određenih sklopljenih ugovora, pojedinih odluka i drugih akata Agencije koji su bili predmet revizije.

Finansijski izvještaji Agencije za 2016. godinu bili su predmetom revizije i od strane Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, koja je, nakon provedene predrevizije u prethodnoj godini, okončana u drugoj polovini (krajem mjeseca septembra) 2017. godine. Provedena finansijska revizija od strane te institucije obuhvatila je reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima. Na finansijske izvještaje je dato pozitivno mišljenje, a na usklađenost je dato mišljenje sa rezervom.

S obzirom da su u navedenom izvještaju date određene preporuke vezano za usklađenost, poduzete su aktivnosti na analiziranju i implementaciji istih, u skladu sa donesenim planom postupanja po preporukama iz Izvještaja revizora.

14.3. Opći, kadrovski poslovi i ostali poslovi

Organizacioni dio Agencije nadležan za opće i kadrovske poslove tokom 2017. godine obavio je poslove za koje je nadležan, a koji u najvećoj mjeri predstavljaju redovne radne zadatke.

U okviru ovog organizacionog dijela Agencije obavljani su poslovi na planu upravljanja ljudskim resursima koji se odnose na planiranje ljudskih resursa, profiliranje, prijem i raspoređivanje kadrova u skladu sa potrebama radnih procesa, uspostavljanja novih kadrovskih politika, obuka i usavršavanje zaposlenika, kao i druge poslove iz navedenog segmenta poslovanja.

Tokom perioda ovaj organizacioni dio Agencije je bio angažovan na poslovima provođenja postupaka prijema novih zaposlenika, vođenja disciplinskih postupaka, rješavanja određenih kadrovskih pitanja, praćenje propisa iz oblasti radnog prava, kao i na poslovima izrade akata koji reguliraju oblast radno-pravnih odnosa (ugovori, rješenja, potvrde, uvjerenja i dr.), te akata koji uređuju finansijsko i računovodstveno poslovanje Agencije. Provedene su i određene aktivnosti u vezi sa planiranim donošenjem novih općih internih akata, koji će se izraditi na novim osnovama, koji uređuju oblast organizacionog ustroja, plaća i drugih materijalnih primanja zaposlenika i radno-pravnih odnosa, kao usklađivanja tih područja rada sa novim regulatornim zahtjevima i izmijenjenim uslovima poslovanja, odnosno trenutnim potrebama Agencije. Značajno djelovanje zabilježeno je i na planu izrade novog Statuta Agencije, što je obavljeno u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima Agencije, Uredom savjetnika direktora pri Direkciji Agencije i organizacionim dijelom Agencije nadležnim za pravnu podršku i licenciranje.

Tokom izvještajne godine održano je više poslovnih skupova kojima je pružena podrška u radu Agencije, a kao značajne treba istaći:

- Međunarodnu regionalnu konferenciju bankarskih supervizora (Supervisory Process and Organization), održanu u Sarajevu, čiji je domaćin bila Agencija;
- savjetodavnu radionicu („in-house“ edukacija), održanu u Sarajevu u poslovnim prostorijama Agencije, kao jednodnevni edukacijski program iz oblasti primjene MSFI, sa fokusom na MSFI 9 - Finansijski instrumenti u bankarskom sektoru;
- misije SB i MMF-a;
- višednevne poslovne skupove održane sa predstavnicima ABRS-a, na kojima su razmatrana pitanja iz oblasti bankarske supervizije, SPNiFTA i drugih oblasti.

Pored navedenog, aktivnosti su bile usmjerene na održavanju poslovnih prostorija, opreme, sistema, uređaja i instalacija, kao i o tehničkoj, fizičkoj, protivpožarnoj i protivprovalnoj zaštiti prostora. Osim toga, po propisanim procedurama vršio je nabavku opreme, usluga, inventara i potrošnog materijala, te druge poslove opće prirode vezane za pružanje podrške radu institucije. Nabavne procedure provedene su uz primjenu odgovarajućih postupaka nabavke, saglasno odredbama Zakonom o javnim nabavkama i njegovim podzakonskim aktima, te internim aktima Agencije koji uređuju ovu oblast.

U dijelu koji se odnosi na kancelarijsko i arhivsko poslovanje, pored svakodnevnih poslova iz te oblasti (zavođenje akata u evidencione knjige, administrativno-tehnička obrada dokumenata, dostavljanje predmeta u rad organizacionim dijelovima Agencije, rad na aplikaciji za unos, obradu, skeniranje i dodjelu online dokumenata organizacionim dijelovima Agencije, vođenje određenih evidencija, arhiviranje predmeta i dr.), obavljani su i radni zadaci u vezi sa čuvanjem, održavanjem i klasificiranjem arhivske građe.

Agencija raspolaže poslovnim prostorijama u njenom vlasništvu smještenim u poslovno-stambenom objektu u Sarajevu, u ulici Koševo 3, najvećim dijelom (osim dijela poslovnog prostora na trećem spratu poslovne zgrade) nabavljene iz sredstava primljene novčane donacije koju je Agenciji uručila Vlada SAD-a u prvom dijelu 2001. godine. Na osnovu Odluke UO nekretnina je bila predmetom prodaje tokom 2015. i 2016. godine (provedena tri neuspješna postupka prodaje), a posljednje aktivnosti na tom planu okončane su početkom 2017. godine. Analizirajući dosadašnji tok prodaje ove nekretnine moguće je procijeniti da predložena prodajna cijena imovine nije usklađena sa trenutnim tržišnim okolnostima, odnosno da je ista veća od trenutne tržišne (utržive) vrijednosti koja se može postići na tržištu nekretnina, te da tražnja za poslovnim prostorima ima opadajuću tendenciju.

Imajući u vidu navedeno, s obzirom da se radi o posebnoj vrsti imovine za koju su prometovanja veoma rijetka, primjenjujući načelo racionalnosti i ekonomičnosti poslovanja (prodaja po svaku cijenu bilo bi neracionalno i ekonomski neopravdano rješenje), sagledat će se svi relevantni elementi za donošenje novog plana prodaje nekretnine koji bi uključivao provođenje obimnih aktivnosti. Iste podrazumijevaju: analizu stanja na tržištu nekretnina, definiranje metoda prodaje, procjenjivanje vrijednosti nekretnine po kojoj je istu moguće prodati, uz uključivanje utjecaja tržišta, tržišnih cijena i drugih relevantnih faktora i raspoloživih podataka kao i pribavljanje novih informacija koje su od značaja za provođenje procesa prodaje ove imovine. Transakcijom prodaje ove nekretnine osigurala bi se sredstva koja bi se usmjerila u Fond posebnih rezervi Agencije, kao povrat dijela sredstava rezervi koja su u skladu sa ranije donesenom Odlukom UO privremeno korištena (pozajmljeno 4.000.000,00 KM) za potrebe finansiranja kupovine novih poslovnih prostorija.

14.4. Finansijsko poslovanje Agencije u 2017. godini

14.4.1. Finansiranje rada Agencije

Agencija je u skladu sa odredbama ZoA, neprofitna organizacija, koja sredstva za rad osigurava isključivo iz propisanih naknada koje subjekti bankarskog sistema u FBiH plaćaju za izdavanje dozvola za rad, za superviziju njihovog poslovanja i naknada za obavljanje drugih poslova iz propisanih nadležnosti Agencije.

Poslovni prihodi ostvareni su od redovnog poslovanja, a sastoje se od naknada koje subjekti bankarskog sistema: banke, MKO, lizing društava i društava za faktoring izdvajaju za

superviziju njihovog poslovanja te naknada za obavljanje drugih poslova iz djelokruga rada Agencije kao i drugih vlastitih izvora male vrijednosti.

Naplata sredstava izvršena je u skladu s odredbama ZoA i podzakonskim aktima kojima je uređeno finansiranje rada institucije:

- Odlukom o utvrđivanju tarife naknada Agencije za bankarstvo Federacije BiH, koje banke plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH;
- Odlukom o naknadama koje mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH;
- Odlukom o naknadama koje lizing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i
- Odlukom o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH.

U strukturi prihoda predstavljeni su i donirani izvori sredstava, kao nenovčani prihodi, koji se odnose na iznos obračunate godišnje amortizacije za poslovne prostorije Agencije nabavljene iz primljene novčane donacije, koji su u bilansu uspjeha priznati s računa odloženog prihoda kao prihod perioda pod stavkom „Ostali prihodi“, u skladu s MRS 20 (priznavanje donacija koje su vezane za nekretnine kao prihod, na bazi principa sučeljavanja prihoda od donacija s rashodima).

14.4.2. Izvršenje finansijskog plana

Prema bilansu uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2017. godine, Agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 12.562.654 KM (prethodna godina: 11.620.759 KM), rashodi su iznosili 11.342.446 KM (prethodna godina: 10.490.668 KM), a višak prihoda nad rashodima 1.220.208 KM (prethodna godina: 1.130.091 KM).

Sveukupno posmatrajući, prihodi perioda viši su za 4,04% u odnosu na sredstva utvrđena Planom finansijskog poslovanja, a indeks njihovog ostvarenja u usporedbi s prošlom godinom iznosi 108,11. Prihodi ostvareni po osnovu naknada za nadzor rada banaka, te ostalih naknada koje Agencija naplaćuje od tih institucija čine najznačajniju stavku, sudjelujući sa 94,77 % (prethodna godina: 95,23%) u ukupno naplaćenim sredstvima, dok su ostali prihodi (naknade MKO, lizing i faktoring društva, ostali prihodi) prisutni u ukupno ostvarenom prihodu od 5,23 % (prethodna godina: 4,77%).

Poslovni rashodi predstavljaju troškove iz osnovne djelatnosti Agencije i obuhvataju materijalne troškove, troškove osoblja, izdatke i naknade za nabavljene usluge, amortizaciju, putne troškove, vrijednosno usklađivanje imovine, rezervisanja troškova, poreze i doprinose koji ne zavise od rezultata, te ostale troškove poslovanja institucije. U strukturi ukupno ostvarenih rashoda najveći dio izdataka odnosi se na troškove osoblja, odnosno isplaćene plaće i naknade iz radnog odnosa zaposlenicima Agencije tokom obračunskog perioda, te izvršena rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih po MRS-u 19 – Primanja zaposlenih.

Izvršena izdvajanja za bruto plaće u izvještajnom periodu, kao bruto masa sredstava izdvojena za tu namjenu, uključuju neto isplate zaposlenicima, te pripadajuće poreze, doprinose i naknade (kao javne prihode) obračunate i uplaćene u budžetske i vanbudžetske fondove u skladu sa zakonskim propisima koji uređuju ovu oblast.

Pregled izvršenih izdvajanja za neto plaće zaposlenika, te obračunatih i uplaćenih poreza, doprinosa i naknada, kao prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova koji su ostvareni na teret troškova poslovanja Agencije, s usporedbom ostvarenja tih stavki u prethodnoj godini, daje se u sljedećoj tabeli:

Pregled izvršenih izdvajanja za neto plaće, poreze, doprinose i naknade

- u KM-

R.B.	O P I S	ISPLAĆENO 2016.	ISPLAĆENO 2017.
1.	Neto plaće, umanjena za iznos poreza na dohodak - „neto-neto“	4.070.205	4.403.628
2.	Porez na dohodak (10 % na osnovicu: neto plaća umanjena za iznos ličnog odbitka)	390.598	422.055
3.	Doprinosi iz plaće (31 % iz bruto plaće)	2.004.128	2.168.060
4.	Doprinosi na plaću (10,5 % na bruto plaću)	678.818	734.343
5.	Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda (0,5 % na neto plaću)	22.182	23.960
6.	Posebna vodna naknada (0,5 % na neto plaću)	22.182	23.960
7.	Naknada za rehabilitaciju, osposobljavanje i zapošljavanje osoba sa invaliditetom (25% prosječne mjesečne neto plaće u FBiH, za svaku osobu s invaliditetom koju je Agencija bila dužna zaposliti)	15.037	17.368
U K U P N O		7.203.150	7.793.374

Kako je vidljivo iz podataka navedenih u prethodnoj tabeli, doprinosi iz plaće i na plaću predstavljaju dominantnu stavku u strukturi obračunatih i uplaćenih sredstava u budžetske i vanbudžetske fondove u FBiH.

Tako je u izvještajnoj godini po osnovu doprinosa iz plaće i na plaću uplaćeno za:

- penzijsko-invalidsko osiguranje 1.608.561 KM
 - osnovno zdravstveno osiguranje 1.153.968 KM
 - osiguranje od nezaposlenosti 139.874 KM
- UKUPNO: 2.902.403 KM

14.4.3. Uspješnost poslovanja – Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2017. godine

Struktura prihoda i rashoda ostvarenih u izvještajnom periodu, s usporedbom njihovog ostvarenja u prethodnoj godini, prikazana je u obrascu “Bilans uspjeha” za period od 01.01. do 31.12.2017. godine, kako slijedi:

Bilans uspjeha za period od 01.01. do 31.12.2017. godine

(u 000 KM)

O P I S	IZNOS	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A. PRIHODI		
Članarina	-	-
Prihodi iz budžeta	-	-
Humanitarni prihodi	-	96
Prihodi od vlastite aktivnosti	11.610	12.460
Ostali prihodi	11	6
Svega prihodi	11.621	12.562
B. RASHODI		
Materijal i energija	170	230
Usluge	817	704
Plaće	7.203	7.793
Naknade – ostali troškovi zaposlenih	792	824

Rezervisanja prema MRS-u 19: Primanja zaposlenih	251	402
Amortizacija	666	735
Finansijski rashodi	26	28
Putni troškovi	276	231
Humanitarni rashodi	11	30
Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata	8	9
Ostali rashodi	271	356
Svega rashodi	10.491	11.342
C. R E Z U L T A T		
Višak prihoda	1.130	1.220
Višak rashoda		

Iz datih finansijskih pokazatelja vidljivo je da se Agencija, koja je utemeljena kao samostalna, nezavisna i neprofitna organizacija, u cijelosti finansira iz sredstava koja ostvari poslovanjem iz svoje nadležnosti, odnosno iz vlastitih prihoda. Institucija se od početka rada, odnosno od njenog osnivanja do danas samofinansira, ne koristi, niti ima potrebu za korištenjem budžetskih sredstava, pa, shodno tome, njeno poslovanje nema posljedice na budžet FBiH.

14.4.4. Stanje imovina i obaveza/izvora sredstava-Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine

Pozicije aktive odnose na neotpisanu vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 22.174.463 KM, te tekuća sredstva u okviru kojih su evidentirana novčana sredstva, kratkoročna potraživanja i kratkoročna razgraničenja, u ukupnom iznosu od 5.779.823 KM. Pozicije pasive predstavljaju trajne izvore sredstava u iznosu od 22.882.945 KM, te dugoročne obaveze (4.952.080 KM) i kratkoročne obaveze Agencije (119.261 KM). Trajni izvori sredstava obuhvataju trajne izvore (16.678.253 KM), sredstva posebnih (statutarnih) rezervi (4.984.484 KM) i višak prihoda nad rashodima izvještajnog perioda (1.220.208 KM). Dugoročne obaveze čine dugoročna razgraničenja, priznata po osnovu donacija vezanih za stalna sredstva (1.583.694 KM) i dugoročna rezervisanja za primanja zaposlenih (3.368.386 KM). Stanje imovine i obaveza, odnosno izvora sredstava Agencije, prikazano je u obrascu „Bilans stanja“ na dan 31.12.2017. godine, kako slijedi:

Bilans stanja na dan 31.12.2017. godine

(u 000 KM)

O P I S	Iznos po odbitku ispravke vrijednosti	
	Prethodna godina	Tekuća godina
A K T I V A		
A. STALNA SREDSTVA	22.454	22.174
Nekretnine, postrojenja i oprema	20.184	22.145
Nematerijalna stalna sredstva	17	29
Dugoročni plasmani i potraživanja	-	-
Biološka imovina	-	-
Ulaganja u nekretnine	-	-
Sredstva namijenjena prodaji	2.253	-
Dugoročna razgraničenja	-	-
B. TEKUĆA SREDSTVA	4.099	5.780
Novac i novčani ekvivalenti	3.851	5.221
Kratkoročni plasmani i potraživanja	231	542
Zalihe	-	-
Ulazni PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja	17	17

SVEGA AKTIVA	26.553	27.954
P A S I V A		
A. TRAJNI IZVORI	21.663	22.883
Trajni izvori	15.548	16.678
Rezerve	4.985	4.985
Neraspoređeni višak prihoda	1.130	1.220
Neraspoređeni višak rashoda		-
Revalorizacija rezerve		-
B. DUGOROČNE OBAVEZE	4.748	4.952
Dugoročne finansijske obaveze	-	-
Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	4.748	4.952
C. KRATKOROČNE OBAVEZE	142	119
Tekuće obaveze	61	87
Kratkoročne finansijske obaveze	25	20
Obaveze za PDV	-	-
Kratkoročna razgraničenja i rezervisanja	56	12
SVEGA PASIVA	26.553	27.954

Pri izradi finansijskih izvještaja Agencija primjenjuje općeprihvaćene računovodstvene koncepte, te računovodstvena načela i računovodstvene standarde finansijskog izvještavanja. Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, MRS i MSFI, odnosno prema zakonskom okviru finansijskog izvještavanja u FBiH, te računovodstvenim politikama i drugim internim aktima Agencije koji uređuju ovu oblast.

U skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, shodno Međunarodnim revizijskim standardima, revizorsko društvo "Deloitte" d.o.o. Sarajevo obavilo je reviziju finansijskih izvještaja Agencije za 2017. godinu, čije se originalno mišljenje daje na sljedećoj strani ovog izvještaja.

Izveštaj nezavisnog revizora

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu "Agencija"), koji se sastoje od izvještaja o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2017. godine, izvještaja o bilansu uspjeha, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama neto imovine i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, i napomena uz finansijske izvještaje, koje sadrže i sažeti prikaz značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju objektivno i fer, u svim materijalno značajnim stavkama, finansijski položaj Agencije na dan 31. decembra 2017. godine, te rezultate njegovog poslovanja i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo od Agencije u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost Uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Agenciju ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Osobe odgovorne za upravljanje su odgovorne i za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

Deloitte se odnosi na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, skraćeno DTTL, poznat i pod nazivom „Deloitte Global“, pravnu osobu osnovanu prema pravu Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“) i mrežu njegovih članova i s njima povezanih subjekata. DTTL i svaki njegov član su pravno odvojeni i samostalni subjekti. Usluge klijentima ne pruža DTTL. Detaljan opis DTTL-a i njegovih članova možete pronaći na adresi www.deloitte.com/ba/o-nama.

U Bosni i Hercegovini usluge pružaju Deloitte d.o.o. i Deloitte Advisory Services d.o.o., pod zajedničkim nazivom „Deloitte Bosna i Hercegovina“, subjekti povezani pod krovnom firmom Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Bosna i Hercegovina je među vodećim davateljima profesionalnih usluga u zemlji, koje obuhvaćaju usluge revizije, porezne usluge, konsultantske usluge, usluge finansijskog savjetovanja i pravne usluge koje pruža više od 50 domaćih i inozemnih stručnjaka.

© 2018 Deloitte Bosna i Hercegovina

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Agencije.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Agencije da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Agencija prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Sead Bahtanović, direktor i ovlašten revizor

Deloitte d.o.o.

Zmaja od Bosne 12c
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
4. april 2018. godine

Sabina Softić, partner i ovlašten revizor

ZAKLJUČAK

Agencija je u izvještajnoj 2017. godini izvršila planirane aktivnosti, u skladu sa Programom rada Agencije za 2017. godinu, kao i aktivnosti koje se odnose na procese i projekte, u skladu sa izmijenjenim okolnostima ili potrebama i zahtjevima, u okviru propisanih nadležnosti rada Agencije.

Ostvareni višak prihoda nad rashodima u izvještajnoj 2017. godini u iznosu od 1.220.208 KM potvrđen od strane eksternog revizora, u skladu sa članom 43. stav (2) ZoA, prenosi se u narednu godinu.

Po osnovu novčanih kazni koje je Agencija izrekla za prekršaje koje su učinili subjekti bankarskog sistema FBiH, odnosno odgovorna lica u istim, u Budžet FBiH u 2017. godini uplaćena su sredstva u iznosu od 165,3 hiljada KM.

Organi upravljanja i rukovođenja Agencijom, imenovani u skladu sa propisanom procedurom od strane Parlamenta FBiH u prvom kvartalu 2017. godine, imali su aktivnu ulogu u vršenju općeg nadzora poslovanja Agencije i poduzimanju odgovarajućih mjera za efikasno i racionalno obavljanje poslova iz propisanih nadležnosti Agencije, daljnjeg unapređenja procesa supervizije subjekata bankarskog sistema, te predstavljanja i rukovođenja radom Agencije, uz redovan i aktivan rad savjetodavnog tijela direktora Agencije u oblasti supervizije.

Sa ciljem očuvanja stabilnosti i sigurnosti bankarskog sistema FBiH, Agencija je kontinuirano nadzirala poslovanje subjekata bankarskog sistema FBiH, izvršavajući planirane posredne i neposredne kontrole i poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima i nalazima izvršenih kontrola, te pratila izvršenje naloženih mjera subjektima bankarskog sistema u FBiH. U pojedinim segmentima obim izvršenih kontrola Agencije u 2017. godini u subjektima bankarskog sistema FBiH je bio veći od planiranih.

Značajne, obimne i zahtjevne aktivnosti Agencije su tokom 2017. godine provedene u segmentu unapređenja i razvoja regulatornog okvira za poslovanje i nadzor subjekata bankarskog sistema FBiH, a naročito u postupku usklađivanja podzakonskih akata – odluka Agencije sa novim ZoB i ZoA. U tom postupku od strane međunarodnih finansijskih organizacija pružena je tehnička podrška u određenim segmentima. Realizirane su i značajne aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje, a ostvaren je napredak u pogledu učešća na kolegijima supervizora u inostranstvu na osnovu potpisanih MoU.

Za izvršenje planiranih supervizorskih aktivnosti Agencije u subjektima bankarskog sistema FBiH pružena je odgovarajuća pravna podrška putem organizacionih dijelova Agencije nadležnih za propise, licenciranje i zastupanje, kao i u pogledu općih, kadrovskih, računovodstveno-finansijskih i informatičkih poslova, u skladu sa programskim ciljevima i zahtjevima radnih procesa u Agenciji. Pri tome, težišne aktivnosti su primarno, kao i prethodnih godina, bile su usmjerene na osiguranje kvalitetnog i efikasnog sistema podrške svim organizacionim dijelovima Agencije, a prevashodno osnovnoj supervizorskoj funkciji Agencije.

Nastavljeno je sa aktivnostima na jačanju institucionalnih kapaciteta i razvoja ljudskih resursa, značajna pažnja je posvećena edukaciji zaposlenika Agencije putem specijalističkih seminara, stručnih konferencija, kurseva i radionica u zemlji i inostranstvu u funkciji efikasnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije, te unapređenja poslovnih procesa.

Na sjednici održanoj 30.05.2018. godine, UO je razmotrio i usvojio Izvještaj o radu Agencije za bankarstvo FBiH za 2017. godinu i ocijenio da je Agencija izvršila sve planirane i druge specifične poslove, koji su bili uslovljeni izmijenjenim okolnostima koje se nisu mogle predvidjeti u periodu planiranja aktivnosti. U skladu sa procedurom propisanom članom 50. ZoA, Izvještaj o radu, odnosno poslovanju Agencije za 2017. godinu odobren od strane UO dostavlja se, putem Vlade FBiH, Parlamentu FBiH.

PRILOG 1.**PREGLED IZVRŠENIH ON-SITE OBIMNIH (SVEOBUH VATNIH) KONTROLA U
BANKAMA U 2017. GODINI**

R. b.	Naziv banke	Broj dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dani (broj kontrolora × broj dana)	Dani post- kontrolnog postupka
1.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	8	16.02.-28.03.	(6 x 29) = 174	20
2.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	10	24.04.-09.06.	(7 x 31) = 217	20

PREGLED CILJANIH - NAMJENSKIH KONTROLA PREMA RIZIKU

R. b.	Naziv banke	Predmet kontrole rizik	Br. dana pripreme	Period kontrole	Kontrolori dani	Dani post-kontrolnog postupka
1.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO	Upravljanje nekvalitetnom aktivom Kvalitet aktive – kreditni rizik (1 rizik)	7	24.04.-19.05.	(3 kontrolora x 18 dana) = 54	5
2.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Korporativno upravljanje-politike i prakse naknada zaposlenicima, uz ocjenu poštivanja regulatornih kapitalnih zahtjeva (1 rizik)	5	29.03.-11.04.	(2 x 10) = 20	15
3.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO	Kontrola provođenja Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvalitet aktive (1 rizik - zajednička kontrola sa ABRS-om)	7	05.06.-20.06.	(3 x 12) = 36	8
4.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola provođenja Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvalitet aktive (1 rizik)	5	12.06.-23.06.	(3 x 10) = 30	5
5.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO	Kontrola provođenja Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvalitet aktive (1 rizik)	8	28.08.-12.09.	(3 x 10) = 30	10
6.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola upravljanja kapitalom Kapital (1 rizik)	7	04.09.-20.09.	(4 x 13) = 52	8
7.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola upravljanja kreditnim rizikom i kvalitet aktive Kvalitet aktive (1 rizik - zajednička kontrola sa ABRS-om)	10	11.09.-06.10.	(5 x 20) = 100	10
8.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola provođenja Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvalitet aktive (1 rizik)	10	04.12.-15.12.	(3 x 10) = 30	10

**PREGLED CILJANIH (NAMJENSKIH) KONTROLA IZVRŠENJA NALOGA
(POST-KONTROLNI POSTUPAK) U 2017. GODINI**

R. b.	Naziv banke	Br. dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dani	Dani post- kontrolnog postupka
1.	RAZVOJNA BANKA FEDERACIJE BIH SARAJEVO	5	30.01.-10.02.	(3 kontrolora x 10 dana)=30	7
2.	RAIFFEISEN BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	06.02.-24.02.	(4 x 15) = 60	7
3.	ZIRAATBANK BH D.D. SARAJEVO	4	15.03.-28.03.	(3 x 7) = 21	5
4.	KOMERCIJALNO INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	2	03.04.-07.04.	(2 x 5) = 10	3
5.	NLB BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvaliteta aktive)	2	22.05.-23.05.	(3 x 2) = 6	3
6.	SBERBANK BH D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvaliteta aktive)	2	21.06.-23.06.	(3 x 3) = 9	3
7.	UNIOIN BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvaliteta aktive)	2	27.06.-28.06.	(3 x 2) = 6	3
8.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	3	11.09.-19.09.	(3 x 7) = 21	5
9.	ZIRAAT BANK BIH D.D. SARAJEVO	5	28.08.-20.09.	(4 x 17) = 68	10
10.	BOSNA BANK INTERNATIONAL D.D. SARAJEVO(u okviru ciljane kontrole kvaliteta aktive)	3	12.09.-20.09.	(3 x 7) = 21	7
11.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kapitala)	3	21.09.-27.09.	(4 x 5) = 20	7
12.	ADDIKO BANK D.D. SARAJEVO (u okviru ciljane kontrole kvaliteta aktive)	3	09.10.-13.10.	(5 x 5) = 25	5
13.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO (u okviru kontrole primjene ZoZKFU)	2	11.12.-13.12.	(3 x 3) = 9	5
14.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	5	04.12.-22.12.	(4 x 15) = 20	10

PREGLED OSTALIH CILJANIH KONTROLA U 2017. GODINI

R. b.	Naziv banke	Predmet kontrole	Br. dana pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana	Dani post-kontrol. postupka
1.	SPARKASSE BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	06.02.-10.02.	(2 kontrolora x 5 dana) = 10	3
2.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU	5	06.02.-24.02.	(3 x 15) = 45	10
3.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	09.03.-17.03.	(3 x 7) = 21	5
4.	VAKUFСКА BANKA D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	16.03.-29.03.	(3 x 10) = 30	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	20.03.-24.03.	(2 x 5) = 10	3
6.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	4	24.04.-28.04.	(2 x 5) = 10	3
7.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Kontrola primjene ZoZKFU	5	24.04.-12.05.	(3 x 10) = 30	10
8.	INTESA SANPAOLO BANKA BIH D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	2	13.11.-17.11.	(2 x 3) = 6	3
9.	PROCREDIT BANK D.D. SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	3	13.11.-21.11.	(2 x 5) = 10	4
10.	MF BANKA A.D. BANKA LUKA POSLOVNICE U FEDERACIJI BIH	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	16.11.-22.11.	(2 x 8) = 16	7
11.	NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA FILIJALA SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU - izvršenje naloga	5	13.11.-28.11.	(2 x 10) = 20	6
12.	RAIFFEISEN BANK D.D. BIH SARAJEVO	Kontrola primjene ZoZKFU	5	27.11.-08.12.	(3 x 10) = 30	7
13.	ADDIKO BANK A.D. BANJA LUKA	Učešće u kontroli ABRS-a, obimna kontrola poslovanja	7	06.11.-08.11.	(2 x 22) = 44	-
14.	SBERBANK A.D. BANJA LUKA	Učešće u kontroli ABRS-a, kontrola provođenja Programa za otklanjanje slabosti utvrđenih AQR-om Kvalitet aktive	5	14.12.-27.12.	(2 x 10) = 20	-

PREGLED KONTROLA UPRAVLJANJA IS U BANKAMA U 2017. GODINI

R. b.	Naziv banke	Dani pripreme	Period kontrole	Kontrolor dana	Dani post-kontrol. postupka
1.	BBI BANK D.D. SARAJEVO	6	20.02. - 03.03.	(3 kontrolora x 9 dana) = 27	8
2.	NLB A.D. BANJA LUKA (učešće u kontroli ABRS-a, kontrola vanjskog pružaoca usluga Halcom d.o.o Sarajevo)	2	03.04. - 05.04.	(3 x 3) = 9	2
3.	UNION BANKA D.D. SARAJEVO	6	10.04. - 28.04.	(2 x 15) = 30	8
4.	ADDIKO D.D. SARAJEVO	5	03.07. - 09.07.	(3 x 5) = 15	5
5.	UNICREDIT BANK D.D. MOSTAR (učešće kontrolora iz ABRS-a)	5	18.09. - 22.09.	(3 x 5) = 15	11
6.	ASA BANKA D.D. SARAJEVO	6	16.10. - 03.11.	(3 x 15) = 45	12
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO D.D. SARAJEVO	6	06.12. - 29.12.	(2 x 18) = 36	12

SEKTOR ZA NADZOR POSLOVANJA MKO**PREGLED OSTVARENIH KONTROLA MKO ZA 2017. GODINU****OBIMNE I CILJANE KONTROLE**

R.b.	Naziv MKO-obimne kontrole	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postkont	Broj kontrolora	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	MKD „EKI“ d.o.o. Sarajevo	5	03.05.-16.06.	33* (112)	5	4	158
2.	MKF „EKI“ Sarajevo	5	02.10.-01.12.	45* (164)	15	4	244

Kontrole izvršenja naloga po rješenjima Agencije

R.b.	Naziv MKO-kontrola izvršenja naloga	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postkont	Broj kontrolora	Broj kon./dana	Stepen izvršenja naloga datih rješenjima Agencije
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	MKF „SANI“ Zenica	2	16.01.-27.01.	10* (22)	5	3*	43*	96%
2	MKF „EKI“ Sarajevo	2	20.02.-22.02.	3	1	2	12	100%
3.	MKF „MIKRO ALDI“ Goražde	2	13.03.-24.03.	10* (27)	3	3	42	91%
4.	MKF „MELAHA“ Sarajevo	2	03.04.-21.04.	15* (43)	3	3	58	61%
5.	MKF „EKI“ Sarajevo	2	06.09.-19.09.	10	7	2	38	43%

* Broj dana kontrole se uzima prema evidenciji prisustva za svakog kontrolora.

PRILOG 7.**PREGLED OSTVARENIH KONTROLA LIZING DRUŠTAVA U FBiH U 2017.
GODINI***Neposredna obimna kontrola usklađenosti poslovanja lizing društva*

Redni broj	Naziv lizing društva	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	15	13.02.– 22.03.	25	20	3	180

Neposredne kontrole izvršenja naloženih mjera

Redni broj	Naziv lizing društva	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	5	18.04. – 28.04.	10	15	2	60
2.	Porsche Leasing d.o.o.	10	01.06.– 22.06.	15	15	3	120
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	7	24.08. – 07.09.	10	12	2	58
4.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	10	04.10. – 24.10.	15	15	3	120

Posredna kontrola

Redni broj	Naziv lizing društva	Dani pripreme	Period kontrole	Broj dana	Dani postk.	Broj kontr.	Broj kontr/dana
1	2	3	4	5	6	7	$8=7 \times (3+5+6)$
1.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	0	29.05.-31.05.	3	0	1	3

PRILOG 8.

**UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH KONTROLA U LIZING
DRUŠTVIMA U 2017. GODINI**

PLANIRANO				OSTVARENO			ODSTUPANJA
R. b.	Lizing društvo	Vrsta kontrole	Trajanje kontrole	Lizing društvo	Vrsta kontrole	Trajanje kontrole	Komentar po pozicijama koje odstupaju
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - obimna kontrola	5 sedmica	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - obimna kontrola	5 sedmica	—
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 sedmice	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 sedmice	—
3.	Porsche Leasing d.o.o.	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 sedmice	Porsche Leasing d.o.o.	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 sedmice	—
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 sedmice	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 sedmice	—
5.	Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	2 sedmice	—	—	—	U Planu kontrola Sektor za III kvartal 2017. godine je navedeno kontrola izvršenja naloga datih Hypo-Alpe-Adria Leasing d.o.o. Banja Luka (u daljnjem tekstu HLBL). U toku pripreme za kontrolu, ABRS je dostavio Rješenje kojim ABRS oduzima dozvolu za obavljanje poslova lizinga na pismeni zahtjev HLBL. Istim je, u skladu sa zakonskim odredbama, pokrenut likvidacioni postupak. U skladu sa prethodno navedenom činjenicom, Agencija nije bila u mogućnosti da obavi planiranu kontrolu izvršenja naloga po Rješenju. Od strane odgovornog kontrolora sačinjena je Službena zabilješka, čime se cjelokupan postupak nadzora obustavlja.
6.	—	—	—	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Posredna kontrola	3 dana	Po osnovu dostavljenog dopisa Ombudsmena o nepoštivanju odredbi ZoZKFU od strane VB Leasinga d.o.o. Sarajevo, izvršena je off-site kontrola segmenta usklađenosti VB Leasinga d.o.o. Sarajevo sa odredbama ZoZKFU, sačinjen Zapisnik i dostavljen društvu.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 sedmice	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Neposredna - kontrola izvršenja naloženih mjera	3 sedmice	—

DODATAK 1. - IZVJEŠTAJ O RADU UO ZA 2017. GODINU

Akti usvojeni od strane UO u 2017. godini

A) Akti kojima se propisuje rad Agencije:

- 1) Odluka o izboru predsjednice Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 2) Odluka o izboru zamjenika predsjednice Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 3) Izmjene i dopune Poslovnika o radu Upravnog odbora Agencije, u skladu sa izmjenama iz diskusije;
- 4) Statut Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (upućen na saglasnost Vladi Federacije BiH i objavu u Službene novine FBiH).

B) Programi rada i izvještaji o radu Upravnog odbora i Agencije:

- 1) Izvještaj o radu Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u 2016. godini;
- 2) Izvještaj o radu Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u 2016. godini;
- 3) Odluka o verifikaciji Odluke o usvajanju Izvještaja o radu Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu, broj: U:O:-94-3/17 od 23.02.2017. godine;
- 4) Program rada Upravnog odbora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu
- 5) Program rada Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu;
- 6) Program rada Ureda internog revizora Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu.

C) Akti koji se odnose na rad ombudsmena za bankarski sistem u FBiH:

- 1) Izvještaj o radu Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine za period od 01.01. do 31.12.2016. godine;
- 2) Izvještaj o radu ombudsmena za bankarski sistem u Federaciji Bosne i Hercegovine za period od 01.01. do 30.06.2017. godine.

D) Akti kojima se regulira rad subjekata bankarskog sistema FBiH:

- 1) Odluka o stavljanju van snage Odluke o postupanju banke sa neaktivnim računima;
- 2) Odluka o stavljanju van snage Odluke o obračunu kamata i naknada za neaktivne račune;
- 3) Odluka o izdvajanju poslovnih procesa lizing društva (eksternalizaciji);
- 4) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova lizinga;
- 5) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uslovima i postupku za izdavanje i oduzimanje saglasnosti lizing društava;
- 6) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o nadzoru lizing društva;
- 7) Odluka o izračunavanju kapitala banke;
- 8) Odluka o zahtjevima za konsolidovanu bankarsku grupu;
- 9) Odluka o objavljivanju podataka i informacija banke;
- 10) Odluka o velikim izloženostima;
- 11) Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- 12) Odluka o upravljanju rizicima u banci;
- 13) Odluka o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala u banci;
- 14) Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti banke;

- 15) Odluka o planovima oporavka banke i bankarske grupe;
- 16) Odluka o kupoprodaji plasmana banke;
- 17) Odluka o uslovima za izdavanje prokure u banci;
- 18) Odluka o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci;
- 19) Odluka o kontrolnim funkcijama banke;
- 20) Odluke o potvrđivanju i usklađivanju teksta preambule usvojenih odluka;
- 21) Odluka o izjavi o imovinskom stanju;
- 22) Odluka o evidenciji banke i organizacijskog dijela banke sa sjedištem u Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu i predstavništva banke otvorenog u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- 23) Odluka o poslovanju banke sa licima u posebnom statusu sa bankom;
- 24) Odluka o obavezi banke o obavještanju Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 25) Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
- 26) Odluka o uslovima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i lizing društva po prigovoru klijenta;
- 27) Odluka o politici i praksi naknada zaposlenicima u banci;
- 28) Odluka o savjesnom postupanju članova organa banke;
- 29) Odluka o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci;
- 30) Odluka o izuzecima od čuvanja bankarske tajne;
- 31) Odluka o uslovima kada se banka smatra nesolventnom;
- 32) Odluka o upravljanju informacionim sistemom u banci;
- 33) Odluka o upravljanju eksternalizacijom u banci;
- 34) Odluka o sistemu internih kontrola u banci;
- 35) Odluka o upravljanju deviznim rizikom banke;
- 36) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje dozvole za rad banke;
- 37) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje i odbijanje izdavanja saglasnosti za izbor odnosno imenovanje članova nadzornog odbora i uprave banke i ukidanje izdatih saglasnosti;
- 38) Odluka o uslovima i postupku za izdavanje, odbijanje izdavanja i ukidanje drugih saglasnosti za obavljanje bankarskih aktivnosti;
- 39) Odluka o procjeni ispunjavanja uslova za članove nadzornog odbora i uprave banke;
- 40) Odluka o superviziji banaka i postupcima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine;
- 41) Odluka o postupku za utvrđivanje potraživanja i raspodjele aktive i pasive prilikom likvidacije banke;
- 42) Odluka o naknadama koje društva za faktoring plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine; i
- 43) Odluka o izvještajima koje banka dostavlja Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.

E) Informacije o bankarskom, mikrokreditnom i lizing sektoru u FBiH:

- 1) Informacija o bankarskom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine;
- 2) Informacija o mikrokreditnom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine;
- 3) Informacija o sektoru lizinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine;
- 4) Informacija o bankarskom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 31.03.2017. godine;

- 5) Informacija o mikrokreditnom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 31.03.2017. godine;
- 6) Informacija o sektoru lizinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.03.2017. godine
- 7) Informacija o bankarskom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 30.06.2017. godine;
- 8) Informacija o mikrokreditnom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 30.06.2017. godine;
- 9) Informacija o sektoru lizinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30.06.2017. godine;
- 10) Informacija o mikrokreditnom sistemu u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30.09.2017. godine;
- 11) Informacija o sektoru lizinga u Federaciji BiH sa stanjem na dan 30.09.2017. godine;
- 12) Informacija o bankarskom sistemu Federacije BiH sa stanjem na dan 30.09.2017. godine.

F) Akti koji se odnose na finansijsko poslovanje Agencije:

- 1) Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za poslovnu 2016. godinu i raspoređivanju viška prihoda nad rashodima u trajne (sopstvene) izvore finansiranja;
- 2) Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za bankarstvo Federacije BiH za prvo polugodište 2017. godine;
- 3) Plan finansijskog poslovanja Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2018. godinu;
- 4) Odluka o rezervisanju sredstava na ime primanja zaposlenih Agencije za bankarstvo Federacije BiH, u skladu sa MRS 19;
- 5) Odluke o prijenosu sredstava u Fond posebnih rezervi.

G) Ostali razmatrani i usvojeni akti:

- 1) Odluka o utvrđivanju visine mjesečne neto naknade za rad predsjednici, zamjeniku predsjednice i članovima Upravnog odbora Agencije;
- 2) Odluka o utvrđivanju visine mjesečne neto plaće direktora Agencije;
- 3) Odluka o utvrđivanju mjesečne neto plaće zamjenice direktora Agencije;
- 4) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku dva nova putnička vozila za potrebe Agencije za bankarstvo Federacije BiH;
- 5) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku usluga iz oblasti odnosa s javnošću i kriznog komuniciranja;
- 6) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku računarske opreme;
- 7) Odluka o odobravanju izdvajanja sredstava za nabavku novih motornih vozila;
- 8) Odluke o isplati stimulativnog dijela plaće.

H) Ostali materijali:

Najznačajniji zaključci koje je usvojio UO u 2017. godini se odnose na usvajanje, odnosno primanje na znanje:

- Informacija o radu Agencije između dvije sjednice UO;
- Informacija o izvršenim kontrolama u subjektima bankarskog sistema u FBiH;
- predloženih tekstova ugovora o mjesečnoj naknadi za predsjednicu, zamjenika predsjednice i članove UO, te ugovora u radu direktora i zamjenice direktora Agencije;
- preporuka po konačnom Izvještaju o finansijskoj reviziji Agencije za bankarstvo Federacije BiH za 2016. godinu iz nadležnosti UO, te poduzimanje aktivnosti i davanje komentara na iste po zaključku UO i dr.

DODATAK 2. - IZVJEŠTAJ O RADU OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM FEDERACIJE BIH ZA 2017. GODINU

I. UVOD

Ombudsmen za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine (dalje: Ombudsmen) Upravnom odboru Agencije za bankarstvo FBiH dostavlja Izvještaj o radu za period 01.01. – 31.12.2017.godine, shodno članu 36. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 75/17).

Osnovne nadležnosti i ovlaštenja Ombudsmena utvrđene Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine su:

- pružanje informacija o pravima i obavezama korisnika i davalaca finansijskih usluga,
- praćenje i predlaganje aktivnosti za unapređenje odnosa između korisnika finansijskih usluga i finansijskih organizacija bankarskog sistema Federacije BiH,
- istraživanje aktivnosti na finansijskom tržištu po službenoj dužnosti ili na osnovu prigovora, radi zaštite prava korisnika finansijskih usluga,
- razmatranje prigovora korisnika finansijskih usluga, davanje odgovora, preporuka i mišljenja, te predlaganje mjere za rješavanje prigovora,
- posredovanje u mirnom rješavanju spornih odnosa između korisnika finansijskih usluga i finansijskih organizacija bankarskog sistema Federacije BiH,
- izdavanje smjernica ili preporuka o posebnim standardnim uslovima ili aktivnostima za primjenu dobrih poslovnih običaja u poslovanju finansijskih organizacija bankarskog sistema Federacije BiH,
- predlaganje Upravnom odboru Agencije donošenje akata iz njegove nadležnosti u oblasti zaštite prava korisnika finansijskih usluga,
- saradnja sa nadležnim pravosudnim, upravnim i drugim organima i organizacijama, kao i sa nadzornim i kontrolnim institucijama u zemlji i inostranstvu, u okviru svoje nadležnosti,
- saradnja sa ostalim organima i subjektima nadležnim za zaštitu prava potrošača,
- poduzimanje i drugih radnji iz oblasti zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

Ombudsmen provodi postupak prema postupku utvrđenom Pravilima postupanja Ombudsmena za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH” br. 62/14 i 93/15), a koji se izvršavaju prema već uspostavljenim materijalno tehničkim uslovima koje osigurava Agencija za bankarstvo FBiH (dalje: Agencija). U dijelu unutrašnje organizacije odjela, pored lica koje rukovodi odjelom - Ombudsmen, raspoređen je još jedan izvršilac, diplomirani pravnik, stručni saradnik za pravne poslove.

Izvještaj sadrži sve aktivnosti koje je Ombudsmen poduzeo na realizaciji Plana rada za 2017. godinu, statističke podatke i pokazatelje o dostavljenim prigovorima/zahtjevima korisnika finansijskih usluga za zaštitu njihovih prava, vrste prigovora i način rješavanja, vođenje vanskudskih postupaka, kao i postupanje finansijskih institucija po prigovorima. U izvještaju je dat prikaz izdatih preporuka, zapažanja i mišljenja Ombudsmena, vrste i dominantnosti prigovora/zahtjeva, stanja finansijskih prava klijenata i komunikacije sa finansijskim institucijama. Pored rada na prigovorima/zahtjevima korisnika, odjel se bavio i drugim pitanjima od značaja za zaštitu finansijskih prava korisnika finansijskih usluga. Izvještaj sadrži i prikaz saradnje sa drugim institucijama iz oblasti zaštite klijenata i žiranata.

Ombudsmen je počeo sa radom u aprilu 2014.godine. Uspostavljenjem Ombudsmena, kao samostalnog i nezavisnog odjela uvedena je zaštita prava korisnika finansijskih usluga, kakva je prisutna u zemljama u okruženju i regionu, a korisnik kao važan subjekt na tržištu je dobio institucionaliziranu zaštitu.

Od početka rada i aktivnosti samostalnog odjela Ombudsmena zaprimljeno je više od 1000 prigovora i zahtjeva korisnika finansijskih usluga te više od 900 različitih upita, molbi i zahtjeva na koje su dati obrazloženi odgovori u pisanoj formi, usmenim putem u telefonskoj komunikaciji ili putem elektronske pošte.

II. PROGRAMSKA OPREDJELJENJA I OBLICI RADA OMBUDSMENA

2.1. Aktivnosti na realizaciji Programa rada Ombudsmena za 2017. godinu

U programu rada za 2017. godinu dati su osnovni zadaci i definirane osnovne aktivnosti Ombudsmena, koje se prvenstveno temelje na implementaciji Zakona u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, na postavkama utvrđenim Zakonom o Agenciji za bankarstvo FBiH i podzakonskim aktima.

U toku 2017. godine odjel Ombudsmena je obavljao sljedeće aktivnosti:

- Prijem korisnika i žiranata u službenim prostorijama te pružanje savjeta u svrhu zaštite njihovih prava, upute i mišljenja;
- Prijem telefonskih poziva korisnika;
- Primanje i zavođenje prigovora/zahtjeva korisnika i žiranata;
- Provođenje ispitnog postupka i rješavanje sporova po prigovorima korisnika i žiranata;
- Saradnja sa odjelima Agencije, razmjena informacija i unapređenje podzakonskih akata;
- Praćenje implementacije novih zakonskih propisa, Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga, Zakon o zaštiti žiranata, Zakona o bankama, podzakonskih akata i insistiranje na usklađivanju pravne regulative i bankarske prakse finansijskih institucija u oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga, radi unapređenja zaštite prava korisnika;
- Saradnja sa drugim subjektima iz oblasti zaštite korisnika (ombudsmen za bankarski sistem Republike Srpske, ombudsmen za zaštitu potrošača BiH, organi pravosuđa, nevladin sektor) radi unapređenja zaštite prava korisnika;
- Podizanje nivoa informisanosti korisnika kroz informativne brošure objavljene u printanim medijima i na web stranici Agencije;
- Preporuke finansijskim institucijama koje se odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i finansijskih institucija;
- Razmatranje zahtjeva žiranata za oslobođanje od obaveze jemstva, provođenje ispitnog postupka i izdavanje Preporuka nadležnom odjelu Agencije u svrhu donošenja konačne odluke-Rješenja po zahtjevima žiranata.

2.2. Pregled prigovora, zahtjeva i drugih podnesaka korisnika finansijskih usluga

U periodu od 01.01. do 31.12.2017. godine, samostalni odjel Ombudsmena je zaprimio 408 prigovora, zahtjeva i obavještenja u odnosu na nastale sporne odnose u vezi sa postupanjem i radom finansijskih institucija u pojedinačnim odnosima i komunikaciji sa korisnicima finansijskih usluga. Ombudsmenu se korisnici i žiranti obraćaju putem: redovne i elektronske pošte, telefonskih poziva i lično u usmenoj komunikaciji.

U izvještajnom periodu Ombudsmen je zaprimio i 423 istovrsna prigovora/zahtjeva korisnika računa u jednoj banci koji su se žalili na način i uslove dostavljanja mjesečnih izvoda po tekućim računima. Svi predmeti su pozitivno riješeni po općoj preporuci za korekcije u obavijesti koja je poslana klijentima.

Sa korisnicima koji su dostavili prigovor/zahtjev za zaštitu svojih prava, redovno se komuniciralo iz odjela Ombudsmena, u pisanoj ili usmenoj formi, radi informisanja o toku i ishodu postupka.

Od ukupnog broja 408 zaprimljenih prigovora/zahtjeva, 351 je završen, uključujući i 17 postupaka koji su pokrenuti u toku 2016. godine, a okončani u ovom izvještajnom periodu. U toku je rad po 71 prigovoru koji su u različitim fazama postupka. Struktura završenog 351 predmeta je sljedeća:

61 osnovanih prigovora, pozitivno riješenih u korist podnosioca prigovora (od čega je 9 predmeta pozitivno riješenih po preporuci Ombudsmena),

49 nadležno postupanje i pozitivno riješenih u internom postupku sa finansijskom institucijom,

130 neosnovanih prigovora korisnika,

39 prigovora na koje su dati obrazloženi odgovori sa uputama korisnicima u vezi sa primjenom važeće zakonske regulative, materijalnih i procesno-pravnih propisa u ostvarivanju njihovih prava,

11 prigovora odustanak podnosioca od prigovora,

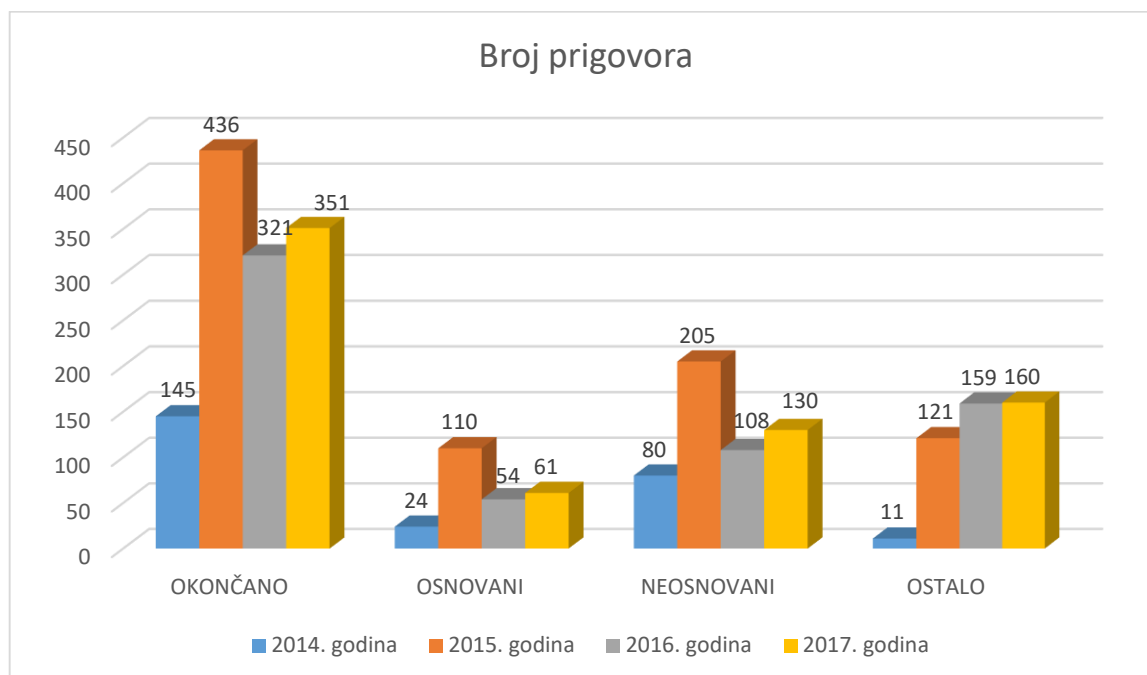
19 prigovora koji su proslijeđeni drugoj nadležnoj instituciji/odjelu (9 prigovora su proslijeđeni drugim organizacionim dijelovima Agencije na dalje postupanje, 6 prigovora je dostavljeno na nadležno postupanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske),

17 Preporuka po zahtjevu za oslobađanje od obaveze jemstva (10 neosnovanih i 2 osnovanih, te 5 u toku na koje se čeka odgovor - Rješenje Agencije),

25 prigovora koji nisu prihvaćeni zbog neblagovremenosti ili neurednosti predmeta.

U izvještajnom periodu je održan 1 sastanak stranaka u postupku posredovanja pred Ombudsmenom koji je okončan sporazumom o nagodbi između korisnika finansijskih usluga i finansijske institucije. Ostala rješenja spornih odnosa o kojima se raspravljalo u postupku pred Ombudsmenom su postignuti bez potrebe za održavanje sastanka za posredovanje, odnosno isti su riješeni u pisanoj korespondenciji sa obje strane u spornom odnosu.

2.3 Pregled okončanih postupaka

2.4. Struktura prigovora po finansijskim institucijama

Finansijske institucije	broj i %
Banke	276 (78,63%)
Mikrokreditne organizacije	24(6,84%)
Lizing društva	2 (0,57%)
Ostalo	49 (13,96%)
UKUPNO	351 (100%)

2.5. Struktura prigovora/zahtjeva prema podnosiocima

Podnosioci prigovora	broj i %
Korisnici	201 (57,3%)
Žiranti	46 (13,1%)
Sudužnici	5 (1,42%)
Ostali	99 (28,2%)
UKUPNO	351 (100%)

2.6. Broj prigovora/zahtjeva po vrstama finansijskih usluga

Vrsta finansijskih usluga	broj i %
Krediti	83 (41,5%)
Depoziti	15 (7,5%)
Platni promet	32 (16%)
Elektronski instrumenti plaćanja	15 (7,5%)
Lizing	2 (1%)
Ostalo	53 (26,5%)
UKUPNO	200 (100%)

2.7. Preporuke finansijskim institucijama

Ombudsmen u skladu sa zakonskim ovlaštenjima daje preporuke, stavove, smjernice i mišljenja finansijskim institucijama za poboljšanje odnosa između korisnika/žiranta i finansijske institucije, a na osnovu saznanja i informacija prikupljenih u postupcima po obavještenjima/prigovorima ili zahtjevima koje vodi.

Preporuke se prvenstveno odnose na poboljšanje odnosa prema korisnicima, primjene dobre poslovne prakse u poslovanju, internih akata i rješavanju pojedinačnih sporova između korisnika/žiranta i finansijskih institucija.

U posmatranom periodu Ombudsmen je, na osnovu pojedinačnih prigovora fizičkih lica - korisnika finansijskih usluga, u vezi sa prijenosom potraživanja iz ugovora o finansijskom lizingu odobrenih fizičkim licima, novom povjeriocu koji nije pod nadzorom Agencije, uputio preporuku lizing društvu za korekcije u poslovanju u smislu poštivanja odredbi iz člana 37. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga. Preporuka nije uvažena te je predmet upućen nadležnom sektoru Agencije radi poduzimanja mjera iz svoje nadležnosti, a u vezi sa odredbama Zakona i podzakonskih akata.

Po zahtjevu jedne banke sačinjeno je mišljenje na prijedlog prijenosa ekonomskih koristi i rizika iz portfolija banke odobrenog fizičkim licima, na društvo koje nije finansijska institucija pod nadzorom Agencije. S obzirom da je nakon ovog upita uslijedilo i još nekoliko prijedloga finansijskih institucija za realizaciju prijenosa potraživanja, uglavnom dospjelih i neosiguranih, možemo zaključiti da je jako važno i sistemski bitno pitanje detaljno propisati pravnu perspektivu ovakvih transakcija kojim banke nastoje riješiti nenaplativa potraživanja (NPL – non performing loans). Stupanjem na snagu novog Zakona o bankama i donošenjem Odluke o kupoprodaji plasmana banke značajno je unapređena pravna regulativa, standardi i uslovi za kupoprodaju plasmana, posebno sa aspekta zaštite dužnika i korisnika finansijskih usluga. Osnovno obrazloženje člana 37. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga i uvođenja zabrane prijenosa NPL kredita vezanih za fizička lica kao korisnike finansijskih usluga izvan finansijskih institucija koje su pod nadzorom Agencije, jeste da se spriječi rizik nedozvoljenog postupanja od strane prijemnika – nereguliranih subjekata (izvan nadzora Agencije) prema korisnicima kredita.

Povodom nekoliko istovrsnih prigovora korisnika štednje/deponenata jedne banke koji su dostavljeni Ombudsmenu u vezi sa postupkom odnosno propuštanjem u postupanju banke i nepravilnostima u dijelu izvršenog raskida Ugovora prije isteka ugovorenog roka upućena je preporuka banci za korekcije u poslovanju. S obzirom da se u prigovorima navodi jednostrani raskid ugovora i samovoljno prebacivanje novčanih sredstava sa aktivnih štednih planova na tekuće račune korisnika, od banke je traženo da omogući podnositeljima prigovora otklanjanje nastupljenih posljedica na način da se ispune uslovi iz zaključenih pojedinačnih ugovora i korisnicima izvrši obračun i isplata nedostajuće kamate. Preporuka je uvažena, a banka je dostavila informaciju o poduzetim mjerama i izvršenim korekcijama u poslovanju.

U ispitnom postupku koji smo provodili po prigovoru/zahtjevu, utvrđeno je da dvije banke u svojim internim aktima “Odluka o naknadama i drugim troškovima koje naplaćuju u poslovanju sa fizičkim licima” propisuju i naplaćuju naknade za izdavanje potvrde o stanju duga na zahtjev klijenta, a u svrhu prijevremene otplate kredita. U konkretnom slučaju postupanje banke je suprotno čl. 30. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga koji na imperativan način određuje prava korisnika, što znači da se u konkretnoj situaciji i na banku primjenjuje princip da vlastitim nominalnim određivanjem usluga „u svrhu“ ne može za sebe ugovoriti viša prava nego što joj prema zakonu pripada kao davaocu svake pojedinačne bankarske usluge i da

terminološka kvalifikacija od strane banke nije u sferi pravnih interesa korisnika jer u svakom slučaju nema kvalitativnih razlika u obimu usluga koje vrši, što proizlazi iz dokumenta banke. Preporukom je traženo otklanjanja povreda odredaba zakona i daljeg postupanja, uključujući i usklađivanje internih akata banke. Jedna banka je uvažila preporuku i dostavila dokaz o izvršenim korekcijama u poslovanju, a informacija je upućena nadležnom organizacionom dijelu Agencije na dalje postupanje i poduzimanje mjera iz okvira svoje nadležnosti.

2.8. Informacije Agenciji za bankarstvo

Kako Ombudsmen nema ovlaštenja da donosi formalnopravno obavezujuće odluke, u slučaju kada utvrdi da su povrede prava korisnika/žiranta prouzrokovane nezakonitim ili nesavjesnim postupanjem finansijskih institucija, Ombudsmen dostavlja predmet nadležnom sektoru Agencije, radi eventualno poduzimanja mjera iz okvira nadležnosti regulatora.

Izvještajni period je obuhvatio nekoliko informacija i prijedloga Agenciji, a na osnovu činjenica iz prigovora/zahitjeva koji su dostavljeni našem odjelu.

Značajan broj zahtjeva korisnika odnosio se na refinansiranje njihovih obaveza zbog promijenjenih okolnosti (ostanak bez posla, smanjena primanja, dugotrajno bolovanje i sl.). Članom 31. Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga propisano je da ako u toku trajanja ugovornog odnosa bude umanjena kreditna sposobnost korisnika, odnosno ako nastupe druge bitne okolnosti na koje korisnik ne može utjecati, finansijska institucija može, na zahtjev korisnika, proglasiti zastoje u otplati, a u tom periodu ne obračunavati zateznu kamatu na dospjelo a neizmireno potraživanje u skladu sa propisom Agencije. Zbog različite prakse finansijskih institucija u ovom dijelu, mišljenja smo da je potrebno unaprijediti regulativu u smislu podzakonskog akta kojim bi se propisali uslovi i način reprogramiranja i proglašenja zastoja u otplati obaveza klijenta na način kako je to bilo propisano Odlukom Agencije o reprogramu kreditnih obaveza koja je bila na snazi do kraja 2014.godine.

Agenciji je upućena i opća preporuka da se Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka revidira sa novim strukturalnim odrednicama i regulatornim zahtjevima za tretman i reklasifikaciju kredita, a sve sa ciljem boljeg praćenja perioda urednosti otplate klijenta i izvještavanja.

U pogledu pitanja načina određivanja naknada koje banke naplaćuju u slučaju kašnjenja u plaćanju obaveza korisnika i koje su predmet ugovora ustanovljeno je da pojedine banke u slučaju kašnjenja u izmirenju obaveza iz ugovora o korištenju platnih kartica primjenjuju naknadu koja nije izražena kao stopa zatezne kamate (u procentulanom iznosu) određena zakonom ili ugovorom. S obzirom da politika podizanja visine naknada po svim proizvodima koje banke nude korisnicima već bilježi kontinuirani rast, predloženo je da se ovaj segment uvrsti u plan kontrola, eventualno ispita i traže korekcije u postupanju.

III. ZAPAZANJA I MIŠLJENJA OMBUDSMENA

Prema prikazanim podacima u grafikonu i tabelama 1., 2. i 3, najveći broj prigovora se odnosi na banke, što je i očekivano, s obzirom na dominantnost na finansijskom tržištu kao i brojem i grupom proizvoda koje imaju u ponudi. Najveći broj prigovora se odnosi na dvije banke koje su dominantne u sistemu i koje bilježe rast kreditnih aktivnosti u protekloj godini. Posebno treba istaći da broj prigovora u posmatranom periodu bilježi povećanje u poređenju sa

prethodnim izvještajnim periodima, ali i značajno veći stepen složenosti spornih odnosa i dugotrajnijim postupcima.

3.1. Kreditni poslovi

U toku 2017.godine, kao i u ranijim izvještajnim periodima, najveći broj prigovora je iz grupe **kreditnih poslova**.

Prigovori korisnika, fizičkih lica, prvenstveno su se odnosili na sporna pitanja valjanosti ugovaranja klauzula o promjenljivosti kamatne stope na kredite, izvršenih promjena kamatne stope u toku trajanja ugovornog odnosa od strane finansijskih institucija. U izvještajnom periodu okončano je 6 postupaka koji su se odnosili na neinformisanost o promjeni kamatne stope, visok iznos obračunatih kamata, kao i nerazumijevanje od strane finansijskih institucija njihovog pogoršanog ekonomskog i finansijskog stanja u odnosu na vrijeme kada su uzeli kredit. U pogledu ovih prigovora, važno je napomenuti da je riječ o pojedinačnim ugovorima koji su zaključeni prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga, ugovorene kamatne stope u smislu općih normi obligacionog prava nedovoljno odredive ili određene, a izvršene promjene kamate nisu imale dvosmjerni karakter, već je riječ samo o povećanju, koje su banke pravdale promijenjenim okolnostima na tržištu, u nekim slučajevima i sa porastom vrijednosti referentnih kamatnih stopa (euribor, libor). Po ovim osnovama date su pojedinačne preporuke i ostvaren je značajan napredak u smislu pozitivnog rješavanja spornih odnosa, pri čemu treba istaći da su finansijske institucije u velikoj mjeri izvršile usklađivanje svog poslovanja u dijelu ugovaranja promjenljive kamatne stope sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga. Korisnici koji su u svojim prigovorima zahtijevali način obračuna i eventualno utvrđivanje štete proistekle iz spornog odnosa, kao i u ranijim periodima korisnici su dobili uputu da je pitanje eventualno nastale štete potrebno raspraviti sudskim putem.

Veliki broj prigovora u izvještajnom periodu odnosio se na neprihvatanje reprogramiranja i restrukturiranja postojećih kredita ili prihvatanje pod nepovoljnijim uslovima, u odnosu na osnovni ugovor. Primjedbe su se odnosile i na nerazumijevanje finansijskih institucija, ekonomskog i finansijskog statusa klijenta, u odnosu na vrijeme kada su uzeli kredit, u smislu ostanka bez posla, dugotrajnog bolovanja, prezaduženosti i smanjenih novčanih primanja. Zbog različite prakse finansijskih institucija i u ovom dijelu je potrebno unaprijediti regulativu u smislu podzakonskog akta kojim bi se propisali uslovi i način reprogramiranja i proglašenja zastoja u otplati obaveza klijenta.

Određeni broj prigovora koji su bili prisutni i u prethodnim izvještajnim periodima, imaju za predmet izvještavanje i dostavljanje podataka o kategorizaciji kredita korisnika prema Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH. Korisnicima nisu pružene informacije ili su nedovoljno informisani od strane finansijskih institucija o propisima (zakonima i podzakonskim aktima) koji reguliraju ovu oblast. Posebno treba istaći da finansijske institucije neažurno vode evidencije i izvještavaju Centralnu banku BiH za kredite kod kojih je evidentirano kašnjenje, i koji su svrstani u nižu kategoriju, a potom otplaćeni, odnosno korisnicima nisu dostupne informacije nakon kojeg vremenskog perioda će njihova kategorizacija biti promijenjena kao i urednost u otplati.

Primjećujemo nakon provedenog ispitnog postupka, da je praksa reklasifikacije (vraćanja u bolju kategoriju) različita i nije jedinstvena za sve banke kada je u pitanju vremenski rok – period praćenja urednosti otplate klijenta, pa je u nekim bankama to 3 mjeseca, 6 ili 9 mjeseci ukoliko klijent nema daljeg kašnjenja u otplati, nakon čega se njegova klasifikacija poboljšava za jednu slovnu oznaku (npr. iz D u C kategoriju).

Posebno treba istaći da u grupi kreditnih poslova u posmatranom periodu, imamo značajan broj prigovora klijenata koji su se suočili sa blokadom računa i zapljenom primanja preko tekućih računa koje su pokrenule finansijske institucije u svrhu naplate svojih potraživanja bez aktivnosti suda, odnosno izvršnog naslova. Kod ovakve vrste prigovora data su obrazloženja i upute korisnicima u vezi sa pravima, odnosno obavezama finansijske institucije na primjenu ograničenja obustave ličnih primanja iz Zakona o izvršnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 32/03, 52/03, 33/06-ispr., 39/09, 74/11, 35/12, 46/16) i Zakona o radu FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 62/15).

Kao i u prethodnim izvještajnim periodima i dalje su prisutni prigovori u vezi sa visinom naknada koje se naplaćuju od strane banaka u poslovima unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa, naknada za zatvaranje kredita, za izdavanje potvrda i saglasnosti te dužinom trajanja takve vrste usluga za klijenta, što je ostavljeno kao diskreciono pravo finansijske institucije, a naravno uz opasku sa željom da zadrži klijenta. Ako posmatramo informacije o strukturi prihoda bankarskog sistema u F BiH i učešću kamata i naknada i provizija u ukupnom prihodu kvartalno za prethodnu godinu i prvu polovinu 2017. godine, onda se ovi prigovori mogu smatrati opravdanim i naša konstatacija da je i u ovoj godini došlo do povećanja različitih naknada, a što je dodatno poskupilo platne usluge i proizvode za korisnika. Naknade koje nisu u vezi sa stvarnim troškovima koje finansijska institucija ima po tom proizvodu, ne mogu se smatrati opravdanim niti prihvatljivim, a posebno sa stanovišta načela ekvivalencije i objektivnih normi i mjerila. U nekoliko evropskih država troškovi kod potrošačkih kredita ograničeni su zakonom, godišnja procentualna stopa naknade ne može biti veća od maksimalne godišnje stope naknade utvrđene zakonom, a kamatna stopa ne može premašiti godišnji indeks potrošačkih cijena iz prethodne godine koju je utvrdio Nacionalni zavod za statistiku ili drugo nadležno tijelo (npr. maksimalna godišnja naknada za osnovne bankarske usluge ne može biti veća od 14,51 € u Belgiji)².

Korisnici su prigovarali da zbog dugotrajnosti postupka obračuna ostatka i neizdavanje potvrda o stanju duga, nisu u mogućnosti zatvoriti kredit, pri čemu se smatraju oštećenim za prispjele anuitete i obračunate kamate. Iako su svi prigovori ove vrste pozitivno riješeni nakon obraćanja korisnika Ombudsmenu, finansijskim institucijama su date preporuke da u svim postupcima ažurnije postupaju po zahtjevima klijenata, bez postavljanja uslova koji bi bili na štetu klijenta. Korisnici su se Ombudsmenu obraćali i po pitanjima kredita koji su osigurani policom osiguranja vinkulirane u korist finansijske institucije tokom cijelog trajanja kreditnog odnosa, a kredit su zatvorili prije isteka roka za otplatu. Pet razmatranih prigovora su imali sporno pitanje, da finansijske institucije odbijaju isplatiti dio premije osiguranja koji je neiskorišten, a uslijed prijevremenog povrata kredita. Uvidom u predmete, konstatovano je da su opšti uslovi osiguravajuće kuće, koja je u ugovornom odnosu sa finansijskom institucijom definiraju pitanje premije, ali da korisnici nisu bili informisani ili su nedovoljno informisani o uslovima i načinu korištenja i povrata dijela premije. S obzirom da se banke u pravilu pojavljuju u svojstvu ugovarača osiguranja u ime i za račun korisnika, a što je i konstatovano uvidom u nekoliko ugovora o osiguranju banke sa određenim osiguravačem, potrebno je i da sve nesporazume sa korisnicima banka na adekvatan način riješi, informisanjem o vezanoj usluzi (osiguranja) prilikom odobravanja kredita i unaprijedi svoje poslovanje u ovom dijelu.

² http://economie.fgov.be/fr/consommateurs/Credit_consommation/Kredietkosten/Tarifs_maximaux/
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2013022819&table_name=loi

3.2. Depozitni poslovi

U posmatranom periodu, prigovori korisnika koji se odnose na **depozitne poslove** su prvenstveno u vezi sa automatskim produženjem ugovora o oročenim depozitima, tzv. reoročavanjem novčanih depozita, promjenama kamatne stope i nepravilnim dostavljanjem obavještenja korisnicima. Od finansijskih institucija je zatraženo i date preporuke u svim postupcima, da blagovremeno i u propisanim rokovima Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga („Službene novine Federacije BiH“ broj: 31/14) informišu korisnike o pravima na produženje ugovora, a u slučaju promjene kamatne stope roku u kojem imaju pravo da raskinu ugovor.

3.3. Platni promet

Nadalje, zaprimljen je i značajan broj prigovora koji se odnose na usluge **platnog prometa**, a koji za predmet imaju vrstu i visinu naknada koje finansijske institucije naplaćuju u poslovanju sa korisnicima. Korisnici su prigovarali na visinu naknada za vođenje i zatvaranje računa, kreditne partije i izdavanje potvrda i saglasnosti o stanju duga po tekućim obavezama. Prilikom obrade i postupanja u ovim predmetima, sporno pitanje je što finansijske institucije ovo pravo na obračun i naplatu naknada ugovaraju sa korisnicima i to tehnikom upućujućih normi na interne akte i opšte uslove poslovanja, koji su kasnije podložni promjenama, a sa klauzulom da je klijent sa potpisom ugovora saglasan sa svim tim naknadnim izmjenama. Od finansijskih institucija je zatraženo da svi troškovi koji padaju na teret korisnika moraju biti poznati u momentu sklapanja ugovornog odnosa, a visina naknada objektivna, jednaka stvarnim troškovima koje finansijska institucija ima po tim uslugama.

Tokom izvještajnog perioda Ombudsmenu se sa pojedinačnim žalbama-prigovorima obratilo 423 korisnika usluga jedne banke. Svi dostavljeni prigovori/zahtjevi su istovrsnog sadržaja i za predmet imaju obavještenje banke prema korisnicima o dostavi izvoda putem e-mail adrese kao isključivog načina obavještanja klijenta o mjesečnim promjenama na računu. Podnosioci izražavaju nezadovoljstvo u vezi sa spomenutom obavijesti banke “dostava izvoda putem email-a” i smatraju da je njihovo zakonsko pravo izabrati prihvatljivi način za dostavu izvoda, odnosno da je banka u obavezi poslati izvode na kućnu adresu svakog od klijenta ili na drugi ugovoreni način. Osim pojedinačnih obraćanja korisnika i njihovih prigovora, Ombudsmenu je dostavljeno pismo Udruge potrošača „Klub potrošača“ TK kojim se izražava podrška korisnicima koji su se žalili na postupanje banke u vezi sa predmetnom obavijesti, te je zatraženo preispitivanje postupanja banke u vezi sa pozitivnim zakonskim propisima, općim uslovima poslovanja i duhu bankarske prakse. Na osnovu činjeničnog stanja banci je upućena preporuka za ispravku poslovanja u skladu sa načelima obligacionog prava i normama koje uređuju prava korisnika finansijskih usluga.

Podnesen je i određeni broj prigovora korisnika kojima su blokirani računi i zaplijenjena novčana primanja po rješenjima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, a imajući u vidu dvije banke iz tog entiteta koje su u postupku likvidacije. Podnosiocima prigovora su dati obrazloženi odgovori da odlučivanje u konkretnoj stvari može donijeti samo institucija koja je dostavila pravni/upravni akt u skladu sa općim nadzornim ovlaštenjima.

3.4. Elektronski instrumenti plaćanja

Manji broj prigovora se odnosio i na **elektronske instrumente plaćanja** i kartičarsko poslovanje, u najvećoj mjeri na pitanje plaćanja roba i usluga putem interneta, te neovlašteno

korištenje i zloupotrebu kartica, što zahtjeva prethodno postupanje i obradu nadležnih istražnih organa o čemu su korisnici dobili uputu, kao i obavijest o ishodu postupka.

3.5. Ostali prigovori

U posmatranom izvještajnom periodu, zabilježen je veći broj prigovora koji se odnose na sveukupnu bankarsku djelatnost, a koji se u pravilu ne mogu svrstati niti u jednu od prethodno navedenih poslova finansijskih institucija. Dalje su prisutni prigovori korisnika na pitanja i iz predmeta koji su već u sudskom postupku po istim osnovama, ili po kojima su predmeti okončani pravosnažnim sudskim odlukama. Korisnicima se i po ovim pitanjima, iako Ombudsmen ima obavezu zastati sa postupkom do okončanja sudskog spora, daju upute i savjeti kako da ostvare svoja prava kao stranke u sudskom postupku.

3.6. Žiranti, sudužnici

Prigovori **lica koja lično osiguravaju ispunjenje obaveza (žiranti, sudužnici)** se kao i u prethodnom izvještajnom periodu u najvećem broju odnose na zahtjeve za oslobađanje od obaveze jemstva, zbog nepravilnosti postupka poredenog prilikom odobravanja kredita od strane finansijskih institucija. Traži se utvrđivanje odgovornosti službenika za propuste i nesavjesno postupanje prilikom procjene kreditne sposobnosti dužnika, neinformiranost lica koji obezbjeđuju obavezu o eventualnim nastupljenim kašnjenjima u plaćanju obaveza, kao i poduzimanje mjera naplate i redoslijedu u naplati prema žirantima. Podnosioci su u svim predmetima obavješteni uputom i obrazloženim odgovorima na ostvarivanje svojih prava, a u predmetima po zahtjevu za oslobađanje od obaveze jemstva, izrađene su Preporuke upućene nadležnom odjelu Agencije za donošenje konačnih Rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu jemca.

U ovom izvještajnom periodu dva prigovora su se odnosila na djelatnost lizinga, u vezi sa spornim prijenosom potraživanja iz ugovora o finansijskom lizingu odobrenog fizičkom licu, novom povjeriocu koji nije pod nadzorom Agencije, neadekvatnim mjerama koje to društvo poduzima u naplati duga od korisnika i spornim obračunom zateznih kamata na neizmireno dugovanje. Po ovim osnovama je izdata Preporuka Ombudsmena za korekcije u poslovanju lizing društva o kojoj više u dijelu izvještaja po tačkom 2.7.

IV. EVIDENCIJA O POSJETAMA, UPITIMA I MOLBAMA KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA

Samostalnom odjelu Ombudsmena, pored prigovora i zahtjeva u pisanoj formi, korisnici finansijskih usluga i žiranti su se obratili usmenim putem, telefonski ili neposredno, sa upitima i molbama u vezi sa pravima i obavezama, novom zakonskom regulativom i različitim finansijskim proizvodima. U izvještajnom periodu zaprimljeno je **150** različitih upita, molbi i zahtjeva, o kojima se redovno komuniciralo iz odjela Ombudsmena sa obrazloženim odgovorima, uputama i savjetima te preporukama.

U svim prethodno navedenim obraćanjima korisnika i žiranata značajan dio vremena u radu samostalnog odjela Ombudsmena je usmjeren na informisanje i odgovore koji su omogućili korisnicima da lakše razumiju svoj položaj, prava i obaveze iz mogućih pravnih situacija u kojima su se našli, kao i pitanja iz ugovornih odnosa, pregovarački položaj u predugovornoj fazi, vrstu i visinu kamate, kao i odgovornosti drugih lica koja garantuju za ispunjenje obaveze. Posebna pažnja posvećena je informiranju korisnika o vidovima zaštite, vansudskom postupku

posredovanja i obavezi vođenja internog postupka sa finansijskom institucijom sa kojom korisnik ima zaključen ugovor ili po kojemu je nastao sporni odnos. Korisnici su informisani da su prije podnošenja prigovora/zahtjeva Ombudsmenu, u obavezi da podnesu prigovor u pisanoj formi finansijskoj instituciji za zaštitu svojih prava i raspravljanje spornog odnosa, a da su finansijske institucije u obavezi prema Zakonu o zaštiti korisnika i finansijskih usluga i podzakonskim aktima Agencije da dostave odgovor najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora.

Veliki broj pitanja korisnika odnosio se na refinansiranje postojećih obaveza novim kreditima, zbog povoljnijih uslova kreditiranja kod drugih finansijskih institucija, zatim u vezi sa spornim evidencijama zaduženja u određenu kategoriju u Centralnom registru kredita i tačnosti podataka, kao i na visinu naknada koje se naplaćuju od strane banaka.

Ukupan broj korisnika i žiranta koji su se usmenim putem obratili odjelu Ombudsmena u ovom izvještajnom periodu manji je u odnosu na isti period prethodne godine. Razlog ovog smanjenja su efekti pojačane informiranosti korisnika o pravima i obavezama, oblicima zaštite i vansudskom postupku, ali se i dalje mora konstatovati postojanje potrebe jačanja finansijske pismenosti, razumijevanja načela dobrog finansijskog odlučivanja i odgovornosti korisnika.

V. EDUKACIJA – ZNAČAJ UNAPREĐENJA FINANSIJSKE PISMENOSTI

Ombudsmen je od početka rada kontinuirano sarađivao sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC) i Udruženjem „U plusu“ pa je u narednom periodu planirana realizacija posjete lokalnim općinama i organizacija informativno - edukativne tribine za zainteresovane građane uz lokalnu podršku savjetnika koji rade u općinama.

Na temelju dostupnih informacija, velikog broja pitanja korisnika koji ukazuju na učestalo refinansiranje postojećih obaveza novim kreditima, zbog povoljnijih uslova i provedene analize nadležnog sektora Agencije o eksponiranosti banaka u bankarskom sistemu Federacije BiH po osnovu zamjenskih i nenamjenskih kredita stanovništvu, sačinjena je i objavljena Informacija za građane u vezi sa potencijalnim rizicima promjenljive kamatne stope. Informacija je dostupna na internet stranici Agencije i prenesena putem svih medija, a građani su upozoreni da sa ugovaranjem dužeg roka otplate kredita, nižom kamatnom stopom koja je promjenljiva s ciljem smanjenja anuiteta povećava rizik i mogućnost promjene i rasta kamatne stope i njihovog anuiteta, rate kredita što u značajnoj mjeri može utjecati na finansijske mogućnosti za povrat.

Na zahtjev medija, Federalne televizije i Faktora osigurani su odgovori na pitanja i prilog u vezi sa zaštitom korisnika finansijskih usluga, pitanja vezana za bankarske usluge i najčešće žalbe potrošača u vezi sa bankarskim uslugama.

Informacije za korisnike i žirante, izvještaji i saopćenja kao i drugi važni podaci o radu i postupanju Ombudsmena objavljeni su na internet stranici Agencije www.fba.ba.

Na web stranici je objavljen i edukativni materijal koji sadrži informacije za korisnike (uključujući i žirante) kako da ostvare svoja prava u cilju boljeg razumijevanja materije koja se odnosi na kreditiranje (ugovori, instrumenti osiguranja, način zaštite i dr.).

Putem web stranice korisnici i žiranti redovno mogu pratiti informacije o svim pitanjima iz djelokruga rada Ombudsmena.

VI. SARADNJA OMBUDSMENA SA AGENCIJOM ZA BANKARSTVO FBiH, DRUGIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

U izvještajnom periodu, Ombudsmen je sa nadležnim sektorima Agencije kontinuirano sarađivao i učestvovao na sjednicama Odbora za superviziju u vezi s izvršenim kontrolama finansijskih institucija i njihovog usklađivanja sa odredbama Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga i Zakona o zaštiti žiradata.

Razmjena informacija sa nadležnim sektorima Agencije je prisutna od početka rada odjela Ombudsmena, prijedlozi na unapređenju regulatornog okvira, a pojedinačni prigovori/zahtjevi koji ukazuju na eventualna kršenja određenih prava korisnika od strane finansijskih institucija se dostavljaju nadležnim sektorima Agencije radi provjere i poduzimanja određenih mjera u okviru supervizorskih nadležnosti.

Kao član radne podgrupe, odjel Ombudsmena je aktivno učestvovao na unapređenju regulatornog okvira, u smislu pripreme i izrade nacrtu podzakonskih akata (Odluka) i Statuta Agencije u skladu sa obavezama prema Zakonu o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17) i Zakonu o agenciji za bankarstvo FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 75/17).

Dana 27.09.2017. u prostorijama Agencije održan je sastanak i diskusija sa članovima Svjetske banke na vezi sa nacrtom Odluke o kupoprodaji plasmana i izdavanju prokure.

Ombudsmen je od 2014. godine član International Network of Financial Ombudsman Schemes (INFO), međunarodne organizacije koja ima preko 40 zemalja članica i ombudsmene u oblasti finansijskih usluga iz cijelog svijeta. Kroz svakodnevnu komunikaciju sa sekretarijatom ove mreže, članovima se prezentiraju prakse i iskustva svake od nacionalnih Organizacija za zaštitu potrošača, te prenesu znanja u vršenju poslova i donošenju odluka.

Dana 19.07.2017. godine održan je sastanak i prijem predstavnika njemačke vladine agencije za međunarodnu saradnju (GIZ) i Palestinske vladine institucije (PMU) regulatora finansijskog sektora u državi. Svrha održanog sastanka je upoznavanje sa praksama savjetovanja u BiH, na polju zaštite i edukacije korisnika finansijskih usluga, predstavljanje rada Agencije i odjela Ombudsmena kao i aktivnostima koje se sprovode. Na zvaničnoj stranici GIZ-a objavljen je članak sa osvrtom na posjetu našem odjelu.³

Zbog učestalih prigovora građana u vezi sa elektronskim i kartičarskim poslovanjem Ombudsmen je učestvovao i na godišnjem „FRAUD forumu“ u organizaciji Udruženja banaka BiH, na temu: zloupotrebe e-bankinga i ecommerca sa prezentacijama FRAUD slučaja, iskustvima banaka i nadležnim istražnim organima, kao i unapređenja sistema zaštite.

U izvještajnom periodu izrađen je i dostavljen pregled sa podacima iz Federacije BiH zatraženim od Svjetske banke za potrebe „Globalnog pregleda stanja finansijske inkluzije i zaštite korisnika u 2017. godini“.

22.11.2017. godine održan radni sastanak u vezi sa izmjenama i dopunama te unapređenjem Centralnog registra kredita Centralne banke BiH. Tema je bila izmjene i dopune Odluke o centralnom registru kredita fizičkih lica i poslovnih subjekata u vezi sa novom regulativom

³ <http://microfinance-mena.org/news/important-trust-consumer-counselling-study-visit-bosnia-herzegovina-pma/>

kupoprodaje plasmana, subjekata koji se bave otkupom plasmana, kao i poziciju Agencije u smislu ograničenja u vezi sa odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka.

Po pozivu od 07.12.2017. godine Ombudsmen je uzeo učešće na koordinacionom sastanku – predstavljanje programa Svjetske banke o finansijskoj pismenosti u pogledu doznaka iz iseljništva u BiH.

U skladu sa Programom rada za 2017. godinu i zakonskoj regulativi, Ombudsmen je nastavio saradnju sa finansijskim institucijama, kako bi efikasnije rješavao prigovore/zahtjeve korisnika i jemaca, kao i probleme i poteškoće u ostvarivanju njihovih prava. Održan je i sastanak sa predstavnicima dvije banke u vezi sa upravljanjem prigovorima i načinom izvještavanja o zaprimljenim prigovorima, kao i na temu elektronskih kanala dostave izvoda za korisnike, a sa ciljem unapređenja poslovanja banke u ovom segmentu.

U dijelu nadležnosti i poslova odjela Ombudsmena izvršeni su zadati i dodijeljene obaveze, te dostavljeni odgovori u okviru grupe za evropske integracije, potencijalnih i naknadno dostavljenih pitanja iz poglavlja 28. – zaštita potrošača i zdravlja iz upitnika Evropske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu BiH za članstvo u Evropskoj uniji.

VII. ZAKLJUČAK

Iako ukupan broj zaprimljenih prigovora/zahtjeva korisnika bilježi povećanje u odnosu na prethodne izvještajne periode, može se konstatovati da broj pozitivno riješenih predmeta ukazuje na poboljšanje usklađivanje poslovanja finansijskih institucija sa zakonskom regulativom u oblasti zaštite korisnika.

Preporuke Ombudsmena izdane tokom ove godine s ciljem poboljšanja vođenja internog postupka po prigovorima klijenata, su rezultirale većim brojem pozitivno riješenih prigovora i ažurnijem vođenju internog postupka i veliki broj prigovora u ovom izvještajnom periodu je riješen pozitivno.

U izvještajnom periodu raste složenost predmeta spornih odnosa, što u velikoj mjeri zahtijeva duži ispitni postupak, dodatna izjašnjenje od finansijskih institucija, konsultacije sa nadležnim sektorima Agencije i u konačnici produženjem trajanja postupaka.

Izvještaj ukazuje da je neophodna veća transparentnost u poslovanju finansijskih institucija u svim fazama komunikacije sa klijentom, do realizacije zaključenog ugovora. Ako se uzme u obzir veliki broj proizvoda koje finansijske institucije imaju u ponudi, ne može se smatrati dovoljno javno samo objavljivanje informacija u prostorijama banke i na internet stranici. Stoga i generalna konstatacija da finansijske institucije u svom radu treba više da posvete pažnju efikasnijem i ekonomičnijem postupanju po zahtjevima klijenta, da poduzimaju sve potrebne mjere i radnje kako bi se otklonile prepreke i osigurali uslovi za zakonito, blagovremeno, efikasno i ekonomično provođenje izvršenja vlastitih odluka, da organizuju svoj rad na način koji bi spriječio ponavljanje istih ili sličnih problema i da se nedostaci u radu koji dovode do uskraćivanja prava otklanjaju blagovremeno.

Dosadašnje iskustvo u radu potvrđuje opravdanost postojanja institucionalizirane zaštite prava i interesa korisnika kao jednog od efikasnih vidova zaštite. U vezi s navedenim je ocjena Ombudsmena da finansijske institucije i dalje trebaju poduzimati aktivnosti radi unapređenja kvaliteta svojih usluga i odnosa sa korisnicima.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Web site: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba